

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEM

LETNO POROČILO

2019

Naslov publikacije:
LETNO POROČILO 2019
Leto 30, maj 2020

Izdajatelj:
BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
tel.: +386 (1) 47 19 000
e-pošta: pr@bsi.si
<http://www.bsi.si>

Letno poročilo temelji na
podatkih in informacijah,
dostopnih do 4. maja 2020.

Razmnoževanje publikacije,
v celoti ali deloma, ni dovoljeno.
Uporaba in objava podatkov in
delov besedila je dovoljena le z
navedbo vira.

ISSN 1518-2103
(elektronska izdaja)

LETNO POROČILO

2019

KAZALO

NAGOVOR GUVERNERJA	9
OSEBNA IZKAZNICA BANKE SLOVENIJE	12
1. GOSPODARSKA GIBANJA	14
1.1 Mednarodne razmere	16
1.2 Slovensko gospodarstvo	18
2. BANČNI SISTEM	22
3. IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE	36
3.1 Mandat Banke Slovenije in institucionalni okvir	38
3.2 Denarna politika	41
3.3 Mikrobonitetni nadzor	48
3.4 Makrobonitetna politika	58
3.5 Reševanje bank in sistem jamstva za vloge	63
3.6 Druge naloge Banke Slovenije	68
4. SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI.	88
4.1 Sodelovanje z institucijami v Sloveniji	90
4.2 Sodelovanje znotraj EU	95
4.3 Sodelovanje z drugimi institucijami v tujini.	97
5. POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU	100
6. POROČILO O DELU BANKE SLOVENIJE.	104
6.1 Organa odločanja	106
6.2 Delovanje Sveta Banke Slovenije leta 2019.	107
6.3 Upravljanje tveganj.	108
6.4 Revizijski odbor	110
6.5 Poslovanje Banke Slovenije v letu 2019	111
6.6 Postopki pred sodišči	117
7. RAČUNOVODSKI IZKAZI BANKE SLOVENIJE ZA LETO 2019	118
RAZLAGA KRATIC	154

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Pomembne banke in manj pomembne banke (na dan 31. decembra 2019)	49
Tabela 2:	Nadzorniški ukrepi, izrečeni bankam in hranilnicam leta 2019	53
Tabela 3:	Trenutno veljavni makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije	59
Tabela 4:	Vrednosti blažilnika O-SII po bankah od 1. januarja 2020	60
Tabela 5:	Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije (v mio EUR)	112
Tabela 6:	Bilanca stanja za obdobje 2015–2019 na dan 31. decembra 2019 (v mio EUR)	114
Tabela 7:	Izkaz uspeha za obdobje 2015–2019 (v mio EUR).	115

KAZALO SHEM

Shema 1:	Institucionalni okvir delovanja Banke Slovenije ob koncu leta 2019	40
Shema 2:	Trinivojski sistem obrambnih linij pred tveganji v Banki Slovenije	108

KAZALO SLIK

Slika 1:	Prispevki držav k rasti svetovnega BDP	16
Slika 2:	Primerjava stopenj rasti BDP med Slovenijo in evrskim območjem	18
Slika 3:	Inflacija v članicah evrskega območja v letu 2019	21
Slika 4:	Delež bilančne vsote bank v primerjavi z bruto domačim proizvodom, tretje četrletje 2019	25
Slika 5:	Kreditiranje nebančnega sektorja	27
Slika 6:	Gibanje primarne in sekundarne likvidnosti bančnega sistema.	28
Slika 7:	Struktura virov financiranja bank	29
Slika 8:	Donosnost na kapital (ROE), neto obrestna marža na obrestonosno aktivo ter stroški oslabitev in rezervacij v deležu bilančne vsote	32
Slika 9:	Prikaz tveganj Banke Slovenije za slovenski bančni sistem.	33
Slika 10:	Gibanje inflacije v evrskem območju in v Sloveniji v letih od 2012 do 2019	41
Slika 11:	Poenostavljena konsolidirana bilanca stanja Evrosistema.	44
Slika 12:	Obrestne mere ECB in medbančnega denarnega trga v letih od 2012 do 2019	46
Slika 13:	Ugotovljene kršitve po kategorijah tveganj v bankah leta 2019	52
Slika 14:	Najvišja dovoljena vrednost DSTI v odvisnosti od neto mesečne plače v EUR.	62
Sliki 16, 17:	Neto izdani bankovci in kovanci po apoenih na dan 31. decembra 2019	68
Slika 18:	Količinska struktura ponarejenih evrskih bankovcev, umaknjenih iz obtoka	72
Slika 19:	Struktura finančnih naložb Banke Slovenije po razredih ročnosti.	77
Slika 20:	Prikaz števila seznanitev fizičnih oseb z lastnimi podatki.	79
Slika 21:	Prikaz števila seznanitev poslovnih subjektov z lastnimi podatki.	79
Slika 22:	Razdelitev stroškov po posameznih nalogah	113
Slika 23:	Število efektivno zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. decembra 2019.	116
Slika 24:	Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2019	117

NAGOVOR GUVERNERJA

Dogajanje v lanskem letu je zaznamoval predvsem obrat v gospodarskem ciklu, ob čemer pa so gospodarske razmere ostale razmeroma ugodne. Temu je z vnovičnim izboljšanjem vrednosti večine kazalnikov uspešnosti poslovanja sledil tudi slovenski bančni sistem. Vendar pa je umirjanje gospodarskih razmer že nakazovalo, da se izteka obdobje trendnega izboljševanja rezultatov poslovanja bank. Obrat gospodarskega cikla se je močno stopnjeval v začetku letošnjega leta z izbruhom pandemije, na kar smo se v okviru Evrosistema odzvali s takojšnjimi in obsežnimi protikriznimi ukrepi in s tem ohranili zavezanost inflacijskemu cilju in skrbi za ohranjanje finančne stabilnosti evrskega območja. Uspešno izpolnjevanje zakonsko določenega mandata banke Slovenije torej letos poteka v zgodovinsko izjemnih okoliščinah.

Leto 2019 je zaznamoval obrat v gospodarskem ciklu, rast BDP se je upočasnila, inflacija je ostala pod 2 %. Gospodarska rast se je v letu 2019 upočasnila v celotnem evrskem območju in tudi v Sloveniji. Ključni razlogi so povezani s slabšanjem razmer v mednarodnem okolju. Nadalje se je upočasnila mednarodna menjava, ki je sledila zaostrovanju trgovinskih sporov, nižja je bila tudi rast v hitro razvijajočih se državah. Kljub upočasnitvi je gospodarska rast v Sloveniji z 2,4 % ostala med višjimi v evrskem območju. Taka gibanja je spremljalo umirjeno naraščanje cen. Inflacija je bila tako v Sloveniji kot tudi v celotnem evrskem območju večino leta nižja od 2 %.

Denarna politika evrskega območja se je pravočasno odzvala na spremenjene razmere in povečevanje negotovosti. Tako smo v okviru Evrosistema za doseganje stabilne srednjeročne inflacije na ravni pod, a blizu 2 %, podaljšali obstoječe in sprejeli nove ukrepe, ki so še dodatno povečali stimulativnost denarne politike. Že marca smo najavili tretjo serijo ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja in okrepili prihodnjo usmeritev glede ključnih obrestnih mer, ob nadaljnjem umirjanju gospodarskih razmer pa septembra sprejeli nov obsežen paket ukrepov. Ta je med drugim vseboval znižanje obrestne mere mejnega depozita in ponovni začetek neto nakupov vrednostnih papirjev. S sprejetimi ukrepi smo ohranili visoko presežno likvidnost v bančnem sistemu, tudi slovenskem, ugodne pogoje za najemanje bančnih posojil in prispevali k nizkim ravnom dolgoročnih donosnosti.

Kot odraz še vedno ugodnih gospodarskih gibanj so slovenske banke v letu 2019 tretje leto zapored izboljšale vrednosti večine kazalnikov uspešnosti poslovanja. Delež nedonosnih izpostavljenosti do podjetij se je lani nadalje zmanjšal za 3,9 odstotne točke na 4,5 % razvrščenih terjatev, kar je Slovenijo uvrščalo med članice EU z največjim izboljšanjem kakovosti kreditnega portfelja. Banke so zvišale kapitalsko ustreznost in ohranile likvidnost sistema na visoki ravni preteklih let. Realizirani dobiček pred obdavčitvijo je dosegel najvišjo vrednost v samostojni Sloveniji, čeprav tudi zaradi neto sproščanja oslabitev in rezervacij.

Vendar pa je umirjanje gospodarskih razmer že nakazovalo, da se obdobje trendnega izboljševanja rezultatov poslovanja bank izteka. Kljub prizadevanju bank za spremembo poslovnih modelov in bolj ali manj uspešnemu prilagajanju novim pogojem poslovanja, ki jih določajo spremenjen način financiranja podjetij, dolgo obdobje nizkih obrestnih mer, intenzivna digitalizacija, konkurenca netipičnih finančnih ponudnikov posameznih bančnih storitev in naraščajoči obseg regulatornih zahtev, je nekaj neugodnih finančnih pojavov opozarjalo na zaostrovanje sistemskih tveganj v bančnem sektorju. Neto obrestna marža bančnega sistema se je do konca leta 2019 zmanjšala pod 1,8 %. Poleg tega se končuje petletno obdobje neto sproščanja oslabitev in rezervacij, ki je bilo pomemben dejavnik visoke dobičkonosnosti bank. Oboje nakazuje, da se je dohodkovno tveganje kljub visokemu realiziranemu dobičku bank pred obdavčitvijo že začelo povečevati.

Kreditna rast do posameznih gospodarskih sektorjev in tudi rast določenih tipov posojil znotraj posameznega sektorja je tudi lani ostala zgodovinsko netipična, zato je Banka Slovenije ukrepala z makrobonitetnim instrumentom. Banke so ob zelo počasnem povečevanju stopnje rasti posojil do podjetij svojo kreditno aktivnost vse bolj preusmerjale na sektor gospodinjstev. Kljub priporočilom Banke Slovenije so nadaljevale zlasti s hitro krepitvijo potrošniških posojil, kjer so dosegale najvišje obrestne marže. Brez zaostritve makrobonitetnega ukrepa za področje kreditiranja prebivalstva bi nadaljnje rahljanje kreditnih standardov v segmentu potrošniških posojil ta neravnovesja še poglobilo. Nasprotno je stopnja rasti kreditov podjetjem zadnja leta sistematično zaostajala za stopnjo rasti posojil gospodinjstvom, kar se odraža tudi v strukturi kreditnega portfelja bank. Delež posojil gospodinjstvom v bilančni vsoti je konec preteklega leta za 4,5 odstotne točke presegal delež posojil podjetjem.

Izbruh epidemije in z njo povezane krize v začetku leta 2020 je omenjena gospodarska in finančna gibanja močno poslabšal. Zaradi izbruha epidemije in omejevalnih ukrepov, ki so sledili, bomo v letu 2020 zabeležili močan padec gospodarske aktivnosti, zaostriale se bodo razmere v finančnem sistemu in pritiski na znižanje inflacije. Naši scenariji kažejo veliko verjetnost padca aktivnosti, ki bo presegel tistega iz prejšnje finančne krize. Posledično se bodo zaostriale tudi razmere v finančnem sistemu. S poslabšanjem pogojev poslovanja se ne bodo soočile samo slovenske banke, ki so tokrat razmeroma bolj odporne na negativne šoke kot ob zadnji svetovni finančni krizi, ampak se s tem spopadajo tudi banke drugih držav članic EU in drugod po svetu.

Za zamejitev gospodarskega in finančnega šoka zaradi pandemije smo v okviru Evrosistema pripravili obsežne protikrizne ukrepe ter s tem ohranili zavezanost inflacijskemu cilju in skrbi za ohranjanje finančne stabilnosti evrskega območja. Obseg ukrepov je izreden, saj bodo dodatni nakupi novih državnih in zasebnih vrednostnih papirjev do konca leta 2020 dosegli 1.100 mrd EUR, kar bo zadrževalo rast stroškov zadolževanja na finančnih trgih. Med drugim smo z novimi operacijami dolgoročnejšega refinanciranja dodatno pocenili dostop bank do dodatne likvidnosti, kar lajša bančno financiranje podjetij in gospodinjstev. V okviru nadzorniških

pristojnosti smo se pod okriljem SSM, EBA in BIS hitro in učinkovito odzvali s prilagajanjem nadzorniških zahtev do bank in z drugimi ukrepi, ki lajšajo negativne posledice pandemije. Hkrati smo se v Banki Slovenije dodatno odzvali s sprejetjem nekaterih začasnih prilagoditev izpolnjevanja bonitetnih zahtev in ukrepov nadzora nad poslovanjem bank, ki so v nacionalni pristojnosti. V nasprotju s preteklo svetovno finančno krizo je tokrat odziv denarne politike evrskega območja, fiskalnih politik držav članic in Evropske komisije časovno usklajen, kar ob ustreznih fiskalnih prizadevanjih daje dobre možnosti za preprečitev zdrsa v dolgotrajnejše krčenje gospodarske aktivnosti z negativnimi učinki na inflacijo.

Naj na koncu omenim še nekaj ključnih poudarkov iz poslovanja Banke Slovenije. Bilančna vsota Banke Slovenije se je leta 2019 zlasti zaradi spodbujevalne denarne politike povečala za 2,4 mrd EUR. Pri obveznostih so se zvišali stanja na transakcijskih računih bank, bankovci v obtoku in obveznost do Evrosistema iz prilagoditve evrskih bankovcev, zmanjšale pa evrske vloge države in drugih komitentov. Pri sredstvih so se povečali neto nakupi vrednostnih papirjev za izvajanje denarne politike in druge evrske naložbe, medtem ko se je stanje operacij dolgoročnejšega refinanciranja bank zaradi predčasnega vračila posojil znižalo. Navedene spremembe so povečale terjatev do ECB iz pozicije TARGET2 Banke Slovenije. Presežek prihodkov nad odhodki je leta 2019 znašal 180,7 mio EUR, kar je več kot leto prej zlasti zaradi neto sprostitve rezervacij za tveganja. Neto obrestni in drugi prihodki so bili višji kot leta 2018. Na podlagi realiziranega presežka bo Banka Slovenije v proračun Republike Slovenije nakazala 45,2 mio EUR.

Ocenjujem, da smo s svojim delovanjem v letu 2019 uspešno izpolnili zakonsko določeni mandat. Kot del Evropskega sistema centralnih bank smo sooblikovali denarno politiko tako, da je zagotavljala stabilnost cen, hkrati pa je taka denarna politika spodbujevalno vplivala na gospodarsko aktivnost v Sloveniji. Hitro in odločno smo se odzivali na tekoče informacije o spremembah v makroekonomskem okolju. Samostojno oziroma v sodelovanju s pristojnimi institucijami na evropski ravni smo poskrbeli tudi za finančno stabilnost v Sloveniji ter se pravočasno in z ustreznimi ukrepi odzvali na aktualne trende v bančnem sistemu. Za dosledno izpolnjevanje svojega mandata si bomo prizadevali tudi v prihodnje.

Boštjan Vasle
guverner Banke Slovenije

OSEBNA IZKAZNICA BANKE SLOVENIJE

Banka Slovenije je centralna banka Republike Slovenije. Ustanovljena je bila s sprejetjem Zakona o Banki Slovenije 25. junija 1991. Je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka Slovenije je v izključni državni lasti s finančno in upravljavsko avtonomijo. Računovodske izkaze Banke Slovenije revidira neodvisni mednarodni revizor. Temeljni cilj Banke Slovenije je stabilnost cen.

KLJUČNA PODROČJA DELOVANJ

DENARNA POLITIKA

Poglavitni cilj Evrosistema, katerega del je tudi Banka Slovenije, je ohraniti stabilnost cen.

FINANČNA STABILNOST

Banka Slovenije sooblikuje, uveljavlja in nadzoruje sistem pravil za varno in skrbno poslovanje bank in hranilnic.

1,7
%

je leta 2019 v povprečju znašala inflacija, merjena s HICP.

4
mrd €

je ob koncu leta 2019 znašala presežna likvidnost v bančnem sistemu.

975
mio €

je znašalo stanje TLTRO-II konec 2019.

3,2
tone

zlata ima Banka Slovenije v rezervah. Vrednost zlata in terjatev je konec leta 2019 znašala 138 mio €.

597
mio €

dobička pred obdavčitvijo je leta 2019 ustvaril bančni sistem, katerega bilančna vsota je konec decembra 2019 znašala 41,2 mrd €.

2,2
%

je bil konec leta 2019 delež nedonosnih izpostavljenosti na ravni bančnega sistema (konec leta 2018 je znašal 4 %).

5,8
%

je znašala medletna rast posojil nebančnemu sektorju.

17,8
%

je znašala kapitalska ustreznost bančnega sistema na konsolidirani osnovi in ostala nad povprečjem držav evrskega območja.

5.LETO
ZAPOREDje bila Banka Slovenije v
letu 2019 nosilec naziva
Ugledni delodajalec.**180,7**MIO € PRESEŽKA
PRIHODKOV NAD
ODHODKI V 201963,4 mio € presežka
prihodkov nad odhodki v
letu 2018.**52**MILIJONOV
TRANSAKCIJje v letu 2019 za svojih
197 komitentov izvršila
Banka Slovenije.

A IN NALOGE BANKE SLOVENIJE

PLAČILA IN INFRASTRUKTURA

Banka Slovenije skrbi za nemoteno delovanje plačilnih sistemov in sistemov za poravnavo vrednostnih papirjev.

BANKOVCI IN KOVANCI

Banka Slovenije skrbi za oskrbo slovenskega trga s pristo in primerno gotovino.

1.027.020
transakcijv vrednosti 367,81 mrd EUR
je bilo leta 2019 poravnanih v
TARGET2-Slovenija.kreditna
plačila SEPABanka Slovenije je
omogočala izmenjavo z več
kot 4.000 ponudniki plačilnih
storitev v EU.**14,99**
mrd €poslov z vrednostnimi papirji
so v letu 2019 poravnali
udeleženci slovenskega trga
na denarnih računih T2S.**24/7**
celo letoje pravnim in fizičnim
osebam iz celotne EU
omogočena izmenjava
evrskih plačil preko TIPS.**8,66**
mrd €gotovine neto je Banka
Slovenije od uvedbe evra do
konca leta 2019 dala v obtok.**1.236**
kosovponarejenih evrobankovcev
in 2.237 kosov ponarejenih
evrokovancev je bilo leta
2019 umaknjenih iz obtoka.**31,94**
mio €je konec leta 2019 znašala
skupna vrednost tolarških
bankovcev in bonov, ki so
še v obtoku.**146,07**
mio kosovbankovcev in kovancev je bilo
leta 2019 prešteti v števni
Banke Slovenije.

1 GOSPODARSKA GIBANJA

3
Sloven

BAN
SLOV
EVROS

5
ska c.

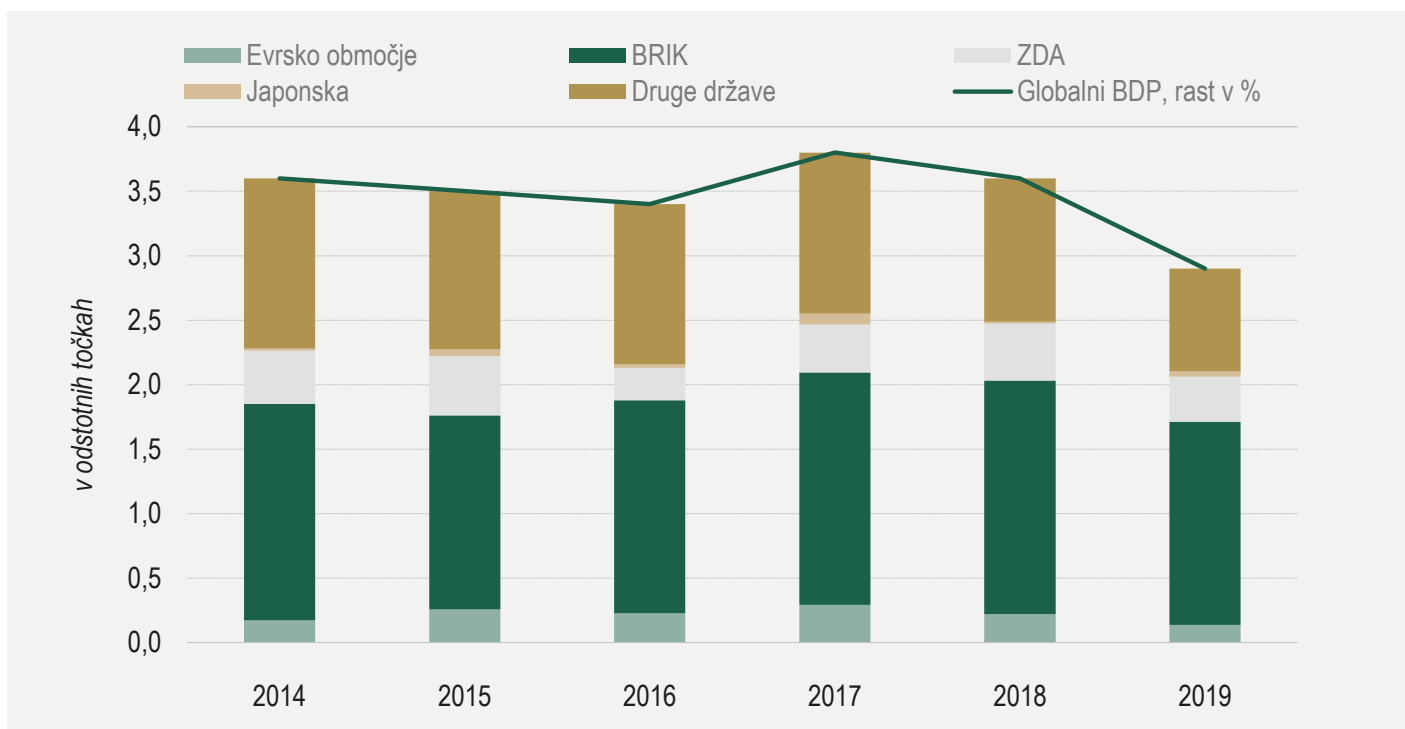
KA
ENIJE
ISTEM

1.1 MEDNARODNE RAZMERE

Lani je bila svetovna gospodarska rast najnižja po letu 2009.

V letu 2019 se je svetovna gospodarska rast močno upočasnila. Po podatkih Mednarodnega denarnega sklada je bila z 2,9 % za 0,7 odstotne točke nižja kot leta 2018 in najpočasnejša po svetovni finančni in gospodarski krizi leta 2009. Razlogi so v močnejši upočasnitvi rasti svetovne trgovine in industrijske proizvodnje ter posledično nižji rasti investicij, povod pa izvira predvsem iz naraščajočega protekcionalizma in z njim povezane visoke negotovosti. Gospodarska rast se je lani upočasnila tako v razvitih gospodarstvih kot v gospodarstvih v razvoju. Med državami BRIK se je gospodarska rast najbolj upočasnila v Indiji, in sicer za 1,9 odstotne točke na 4,2 %. Med večjimi razvitimi gospodarstvi se je gospodarska rast okrepila le na Japonskem, že drugo leto zapored pa se je močno upočasnila gospodarska rast evrskega območja, ki je bila z 1,2 % za 0,7 odstotne točke nižja kot leta 2018. Rast se je znižala predvsem zaradi nizke rasti izvoza kot posledice šibkega tujega povpraševanja, medtem ko je domače povpraševanje ostalo precej robustno, zlasti zasebna potrošnja, ki je bila podprta z ugodnimi razmerami na trgu dela. Nemčija kot najpomembnejša zunanjetrgovinska partnerica je dosegla le 0,6-odstotno gospodarsko rast, saj se je njena industrijska proizvodnja močno zmanjšala zaradi manjšega povpraševanja iz Azije in težav v avtomobilski industriji.

Slika 1: Prispevki držav k rasti svetovnega BDP

Vir: MDS, preračuni Banke Slovenije.

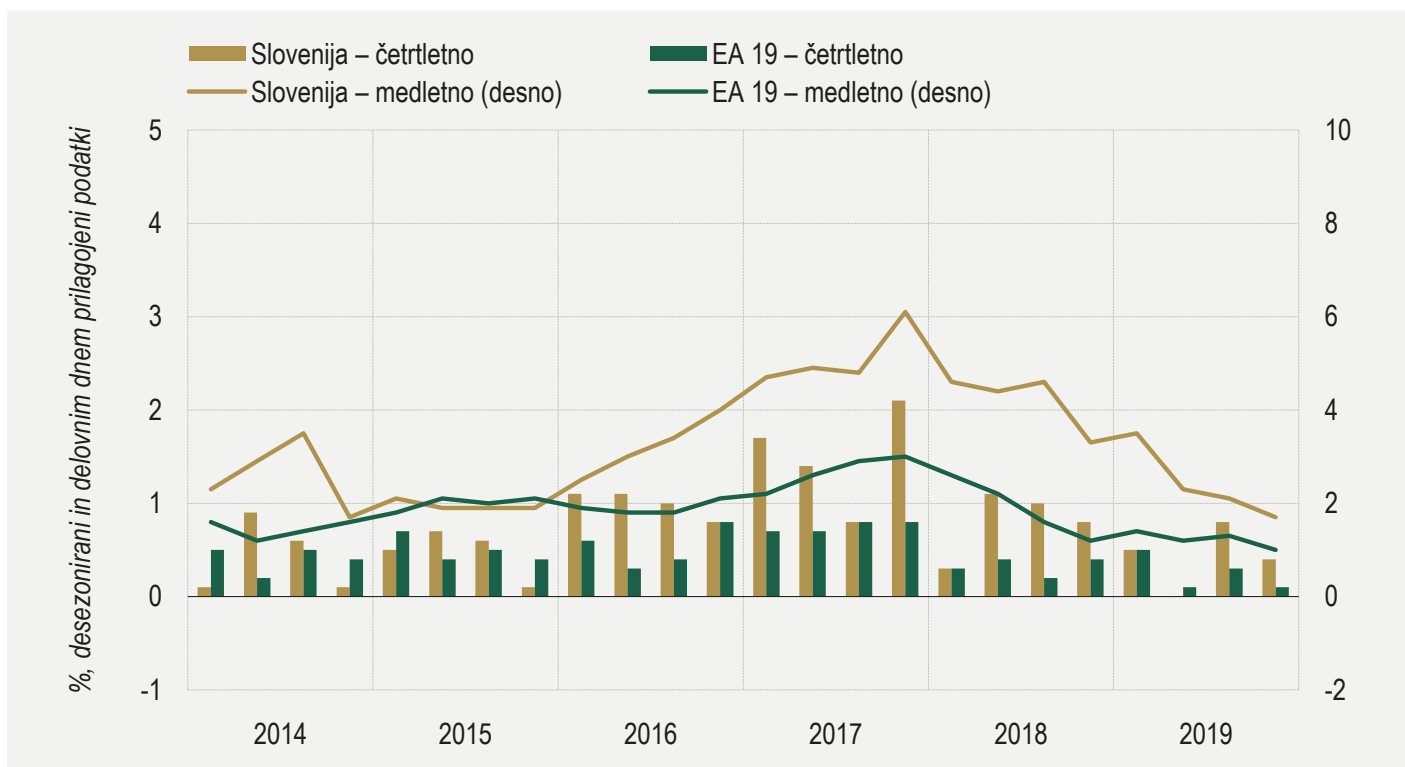
Vrednost evra proti dolarju se je ob velikih razlikah v obrestnih merah in tveganjih v mednarodnem okolju ter ob nizki gospodarski rasti evrskega območja leta 2019 postopoma zniževala. Fed je med letom trikrat znižal razpon ključne obrestne mere, in sicer z 2,00–2,25 % na 1,50–1,75 %. V okviru ECB smo se jeseni na poslabševanje gospodarskih razmer odzvali z znižanjem depozitne obrestne mere, uvedbo višjega obrestovanja dela presežnih rezerv bank, s spremembo pogojev nove, tretje serije ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega financiranja (TLTRO-III) in s ponovno uvedbo neto nakupov v okviru programa nakupov vrednostnih papirjev (APP) v višini 20 mrd EUR mesečno. V povprečju leta 2019 se je nafta brent pocenila, v ameriških dolarjih za 9,9 %. Hkrati so se znižale tudi dolarske cene drugih surovin, zato so inflacijski pritiski v mednarodnem okolju popustili.

1.2 SLOVENSKO GOSPODARSTVO

Gospodarska rast v Sloveniji se je lani upočasnila na 2,4 %.

Gospodarska rast je lani kljub upočasnitvi ostala nad povprečjem evrskega območja. Slovenski BDP se je v primerjavi z letom 2018 povečal za 2,4 %, kar je za 1,2 odstotne točke več kot v povprečju evrskega območja. V letu 2018 je gospodarska rast evrsko povprečje prehitevala za 2,2 odstotne točke. Največ je k lanskosti rasti prispevala zasebna potrošnja, saj so razmere na trgu dela in javni transferji omogočali nadaljnje povečevanje kupne moči gospodinjstev. Precej šibkejšje so bile investicije zasebnega sektorja, kar je pokazatelj povečane negotovosti in šibkejšje konjunktore v mednarodnem okolju. Rast investicij v opremo in stroje se je tako znižala z 10,6 % v letu 2018 na le 1,4 % lani. Opazen je bil prispevek neto menjave s tujino k rasti BDP. Znašal je 0,5 odstotne točke, a je nastal v okolju šibkejšje rasti izvoza in celo padca uvoza v zadnjem četrtletju. Pogoji za poslovanje izvoznega sektorja so se lani tako poslabšali, vendar je njegova rast ostala razmeroma ugodna glede na mednarodne razmere, saj se je na primer industrijska proizvodnja po delovnim dnevom prilagojenih podatkih povečala za 3,0 %, v povprečju evrskega območja pa zmanjšala za 1,4 %. Hkrati se je po zaključku nekaterih večjih zasebnih projektov in zaradi pričakovano nižje rasti državnih investicij precej znižala rast dodane vrednosti v gradbeništvu.

Slika 2: Primerjava stopenj rasti BDP med Slovenijo in evrskim območjem

Vir: Eurostat, preračuni Banke Slovenije.

Razmere na trgu dela so ostale ugodne kljub ohlajanju mednarodne in domače konjunkturo. Nacionalni računi kažejo, da je bila lanska letna rast zaposlenosti z 2,4 % za slabo odstotno točko nižja kot leta 2018, vendar je ostala široko zasnovana in nad povprečjem evrskega območja. Delovna ekstenzivnost gospodarske rasti se je še povečala, rast produktivnosti dela pa se je ustavila. Rast zaposlenosti je izvirala iz rasti stopnje delovne aktivnosti, ki je ostala nad povprečjem evrskega območja, zaposlovanja tujih državljanov, ki so lani k skupni rasti prispevali približno 70 %, in zmanjševanja brezposelnosti. Zadnje se je lani umirilo, kar je bilo poleg manjšega povpraševanja po delovni sili tudi posledica strukture brezposelnosti, v kateri prevladujejo ranljivejše skupine oseb, ki težje najdejo zaposlitev. Stopnja anketne brezposelnosti je bila s 4,5 % blizu zgodovinsko najnižje vrednosti in močno pod povprečjem evrskega območja. Nominalna rast povprečne bruto plače je bila s 4,3 % za slabo odstotno točko višja kot leto prej ter je izvirala predvsem iz dogovora med Vlado RS in sindikati javnega sektorja s konca leta 2018. V javnih storitvah je bila rast s 6,5 % najvišja po letu 2009, medtem ko je bila v dejavnostih zasebnega sektorja ob manj ugodnih pogojih poslovanja podjetij s 3,6 % nižja kot leta 2018.

Zunanja konkurenčnost slovenskega gospodarstva je lani kljub dvigu realnih stroškov dela ostala v grobih okvirih zadnjih nekaj let, ko so bila njena gibanja dokaj ugodna. Zaradi deprecijacije evra se je nekoliko izboljšala cenovna konkurenčnost¹ – toda manj kot v večini drugih članic evrskega območja – in ostala ugodnejša od dolgoletnega povprečja. Pri tem so slovenski izvozniki do partneric evrskega območja lani nekoliko poslabšali konkurenčni položaj iz predhodnih treh let, izboljšali pa so ga do številnih partneric zunaj evrskega območja. Ta je tako ostal razmeroma ugoden tudi v dolgoročnejsi perspektivi. Rast sredstev na zaposlenega je nasprotno presegla rast produktivnosti dela, s čimer je rast realnih stroškov dela na enoto proizvoda presegla povprečje evrskega območja. Na ohranitev zunanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva kaže tudi nadaljnja rast globalnega tržnega deleža blagovnega izvoza.

Trenutno veljavni podatki za lani kažejo rekorden presežek tekočega računa plačilne bilance. Presežek, merjen v BDP, je dosegel 6,6 % oziroma skoraj 3,2 mrd EUR. To je približno 370 mio EUR več kot leta 2018. Presežek se je povečal kljub slabšim razmeram v mednarodnem okolju, ki so predvsem ob koncu leta močno zavrle rast izvoza. Izvoz blaga in storitev se je leta 2018 nominalno povečal za 8,8 %, lani pa za 4,4 %. Vendar se je hkrati še močneje upočasnila rast uvoza, in sicer z 9,5 % v letu 2018 na 3,9 % lani. Presežek v menjavi blaga in storitev se je tako povečal za 360 mio EUR. Ker se je domača zasebna potrošnja lani ponovno okrepila, so taka gibanja povezana z nižjo rastjo vmesne porabe, še bolj pa s šibkim domačim investiranjem. Slovenija je tako lani po deležu investicij v BDP z 19,3 % za evrskim območjem zaostajala za 2,6 odstotne točke BDP. Saldo dohodkov se lani ni bistveno spremenil, se je pa spremenila njegova struktura. Primanjkljaj v primarnih dohodkih se je zmanjšal zaradi manjšega primanjkljaja v dohodkih od lastniškega kapitala, primanjkljaj

Anketna stopnja brezposelnosti je bila v letu 2019 le 4,5-odstotna.

Slovensko gospodarstvo je lani ostalo konkurenčno kljub dvigu realnih stroškov dela na enoto proizvoda.

Presežek na tekočem računu kaže ohranjanje izvozne konkurenčnosti, a tudi šibkejšo rast domačega povpraševanja.

¹ Cenovna konkurenčnost je merjena s harmoniziranim kazalnikom konkurenčnosti ECB, deflacioniranim s cenami življenjskih potrebščin (HICP), in sicer v odnosu do 37 trgovinskih partneric.

Neto zunanji dolg Slovenije je lani znašal le še 2,5 % BDP.

Domači inflacijski dejavniki so lani okrepili osnovno inflacijo na 1,9 %.

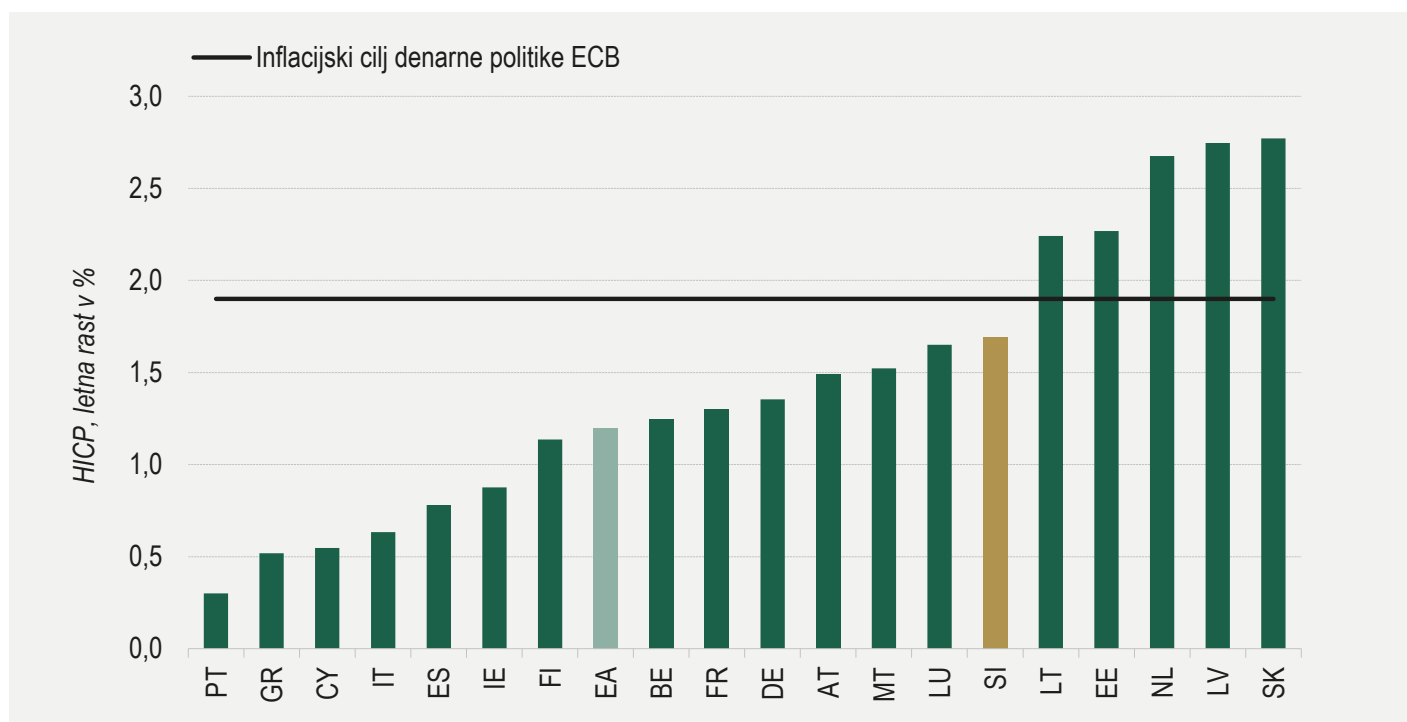
v sekundarnih dohodkih pa se je povečal zaradi večjih vplačil v evropski proračun iz naslova DDV in bruto nacionalnega dohodka. Visok presežek na tekočem računu kaže na ohranjanje konkurenčnosti na izvoznih trgih kljub lanskemu poslabšanju nekaterih kazalnikov konkurenčnosti, a tudi na razmeroma nizko raven domačega povpraševanja.

Presežek finančnega računa plačilne bilance, s katerim slovensko gospodarstvo neto financira tujino, se je lani le nekoliko zmanjšal, padec neto zunanjega dolga do tujine pa je bil ponovno občuten. Slovenija je v letu 2019 neto financirala tujino v višini 4,8 % BDP,² kar je 0,8 odstotne točke BDP manj kot leto prej. K neto odlivu kapitala so dokaj enakomerno prispevale finančne transakcije države, centralne banke in zasebnega sektorja. Na ravni celotnega gospodarstva je kapital odtekal v tujino predvsem prek neto postavk ostalih naložb (4,7 % BDP), zlasti plasiranja vlog in gotovine na račune v tujini, delno pa tudi z nadaljnjim izdajanjem in odplačevanjem posojil tujini. Neto odlivne, a v bistveno manjši meri, so bile tudi naložbe v vrednostne papirje (1,8 % BDP), katerih neto tok je nekoliko presegel predlanskega, medtem ko se je neto priliv neposrednih naložb v slovensko gospodarstvo lani nekoliko zmanjšal in dosegel 1,4 % BDP. Neto zunanji dolg Slovenije je konec leta 2019 z 1,2 mrd EUR znašal le še 2,5 % BDP in bil glede na leto prej manjši za 6,5 odstotne točke BDP. Nominalno se je zmanjšal peto leto zapored, njegov delež v BDP pa se zmanjšuje še dve leti dlje. Peto leto zapored ostaja neto dolžnik do tujine le država, ki je svoj dolg od predlani zmanjšala za 1,9 odstotne točke na 33,5 % BDP. Zasebni sektor je svoj neto upniški položaj do tujine še nekoliko povečal.³

Inflacija, merjena s HICP, je v Sloveniji v povprečju leta 2019 znašala 1,7 %, kar je 0,2 odstotne točke manj kot v letu 2018, a je ostala nad povprečjem evrskega območja. Znižanje inflacije glede na predhodno leto je predvsem posledica upada inflacijskih pritiskov iz zunanjega okolja. To se je odrazilo v manjšem prispevku komponent inflacije, ki ne tvorijo osnovne inflacije, predvsem cen energentov. Po drugi strani so se domači inflacijski pritiski, povezani z višjimi stroški dela in s še naprej robustno zasebno potrošnjo, okrepili, zato se je osnovna inflacija, merjena z najožjim kazalnikom, povišala za 0,9 odstotne točke na 1,9 %. Glavni razlog je v višji rasti cen storitev, po dolgoletnem zniževanju pa so bile na letni ravni nekoliko višje tudi cene industrijskih proizvodov brez energentov.

² Razlika med presežkom na tekočem in finančnem računu je posledica 700-milijonske statistične napake, ki izvira večinoma iz neidentificiranih neto terjatev do tujine.

³ Zunanji dolg vključuje le dolžniške finančne instrumente, medtem ko finančni račun plačilne bilance beleži tokove vseh finančnih instrumentov (dolžniških in lastniških).

Slika 3: Inflacija v članicah evrskega območja v letu 2019

Vir: Eurostat, preračuni Banke Slovenije.

Država je leta 2019 drugič zapored dosegla javnofinančni presežek. Ta je znašal 0,5 % BDP in je bil za 0,2 odstotne točke manjši kot v predhodnem letu. Prihodki so se skladno z umirjanjem gospodarske rasti povišali manj kot v predhodnih dveh letih, a je bila rast s 4,8 % še vedno solidna in podobna rasti nominalnega BDP. Izdatki so bili višji za 5,2 %, k rasti pa so največ prispevala sredstva za zaposlene, investicije in socialna nadomestila. Breme obresti se je nadalje znižalo. Dolg države v deležu BDP se je četrto leto zapored zmanjšal in je ob koncu leta znašal 66,1 %. Slovenija je tako ponovno dosegla ugodnejši saldo in manjši dolg sektorja države od povprečja v evrskem območju.

Zahtevana donosnost desetletne državne obveznice se je znižala in je sredi leta začasno padla celo v negativno območje, kar je odražalo dobro stanje gospodarstva Slovenije in povečanje stimulativnosti denarne politike ECB. Izboljšale so se tudi ocene posojilnega tveganja slovenskega državnega dolga pri bonitetnih agencijah. Pribitki desetletne slovenske državne obveznice nad nemško, ki odražajo premijo za tveganje državnih vrednostnih papirjev, so se v prvi polovici leta prav tako zniževali, nato pa ostali stabilni na nizki ravni blizu 50 bazičnih točk.

BANKA S

2 BANČNÍ SISTEM

L O V E N I J E

35
Slovenska c.

BANKA
SLOVENIJE
EVROSISTEMI

V Sloveniji je konec
leta delovalo
17 kreditnih institucij.

Število kreditnih institucij v Sloveniji se je v zadnjih letih, predvsem zaradi konsolidacije, zmanjševalo, konec lanskega leta pa je ostalo enako kot leta 2018. Konec leta 2019 je v Sloveniji delovalo 12 bank, tri hranilnice in dve podružnici tujih bank. V strukturi bančnega sistema so imele banke prevladujoč položaj z 91,4-odstotnim tržnim deležem, medtem ko so hranilnice predstavljale manj kot 5-odstotni in podružnice tujih bank manj kot 4-odstotni delež. Vendar se trend zmanjševanja števila bančnih institucij zaradi procesov konsolidacije nadaljuje. Sredi lanskega leta je bila podpisana pogodba o prodaji Abanke, d. d., Novi KBM, d. d., ECB je januarja 2020 izdala dovoljenje NKBM, d. d., za prevzem Abanke, d. d., 5. februarja 2020 je prišlo do izvedbe tega posla, združitev obeh bank pa se bo predvidoma zaključila v drugi polovici leta 2020. Bančni sistem je lani predstavljal dve tretjini bilančne vsote finančnega sistema.⁴

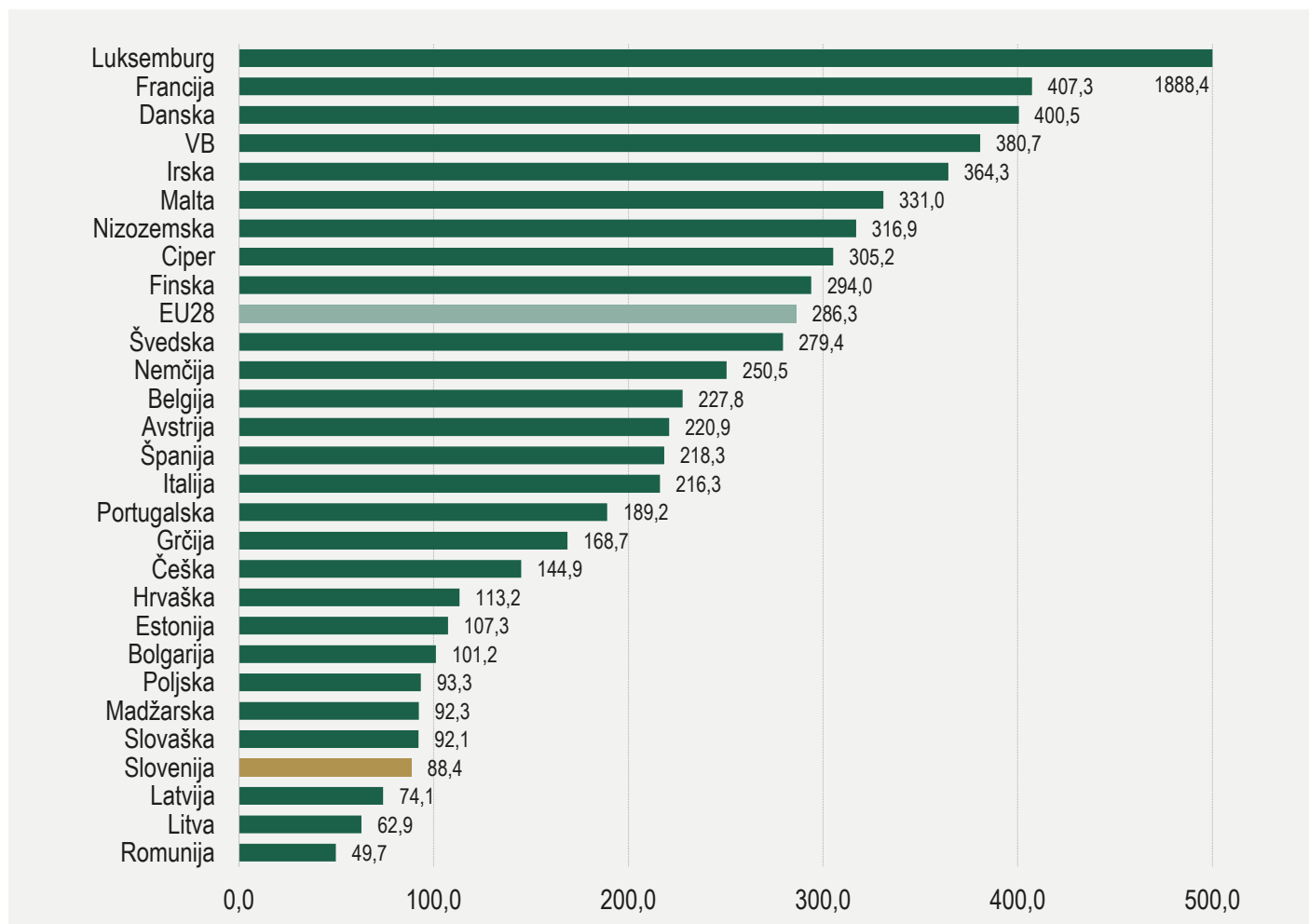
Bilančna vsota bank se je v letu 2019 povečala za 6,3 % na 41,2 mrd EUR. K povečanju bilančne vsote so lani na strani virov najbolj prispevale vloge nebančnega sektorja, zlasti vloge gospodinjstev. Pri naložbah so se povečala predvsem posojila nebančnemu sektorju in najbolj likvidne naložbe. Naložbe v vrednostne papirje so po obsegu ostale skoraj nespremenjene, vendar se je zaradi rasti bilančne vsote njihov delež ob koncu leta zmanjšal na 21,4 %. Razmerje bilančne vsote bank do BDP se je v zadnjih letih, ob razmeroma visoki rasti nominalnega BDP, še nekoliko znižalo in konec leta 2019 znašalo 83,5 %.⁵ Slovenija se uvršča v skupino držav članic EU z najnižjim razmerjem med bilančno vsoto bank in BDP.⁶

⁴ Banke so ob koncu tretjega četrtletja 2019 predstavljale 67,7 % bilančne vsote finančnih institucij v Sloveniji (brez bilančne vsote centralne banke).

⁵ Bilančni podatki bank po poročanju bank po zaključnih računih na posamični osnovi. Primerjava zadnjih razpoložljivih podatkov o BDP in bilančni vsoti bančnega sistema (SURS, Banka Slovenije).

⁶ Po podatkih Eurostata in ECB je mediana razmerja med bilančno vsoto bank in bruto domačim proizvodom ob koncu tretjega četrtletja 2019 za države EU znašala 217 %, aritmetična sredina držav pa 267 %. Slovenija je imela po teh podatkih četrto najnižjo vrednost (88 %) in je bila primerljiva s Slovaško, Madžarsko in Poljsko.

Slika 4: Delež bilančne vsote bank v primerjavi z bruto domačim proizvodom, tretje četrletje 2019

Vir: Eurostat, ECB.

Bančni sistem je leta 2019 ostal kapitalsko močan, vendar so razlike med posameznimi bankami precejšnje. Dober kapitalski položaj bank ugodno vpliva na sposobnost pokrivanja izgub ob pojavu morebitnih stresnih situacij. Kapitalska ustreznost bančnega sistema je s 17,8 % navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1) na konsolidirani osnovi ostala nad povprečjem držav evrskega območja. Banke so regulatorni kapital povečale ne le z zadržanimi dobički in drugimi rezervami, kot je bilo to značilno za pretekla leta, temveč tudi z izdajo podrejenih dolžniških vrednostnih papirjev. Rast obsega tveganju prilagojene aktive se je okrepila predvsem zaradi povečanega kreditiranja podjetij in prebivalstva, vendar ni presegla medletne rasti kapitala. Majhne banke v večinski domači lasti in hranilnice, ki so kapitalsko šibkejša skupina kreditnih institucij, so z dokapitalizacijami zvišale kapitalsko ustreznost. Kljub povečanju kapitala je njihov količnik finančnega vzvoda ostal polovico nižji od povprečja slovenskega bančnega sistema.

Kapitalska ustreznost bančnega sistema je bila tudi lani nad povprečjem držav evrskega območja.

Rast posojil nebančnemu sektorju se je lani zvišala na 5,8 % medletno.

Na povečevanje posojil nebančnemu sektorju sta podobno kot predhodno leto vplivala pospešeno kreditiranje gospodinjstev in zmerno povečanje posojil podjetjem. Rast posojil podjetjem se je zvišala šele v drugi polovici leta, na 4,8 %, zaradi sklenitve nekaj obsežnejših poslov, medtem ko je v prvem polletju komaj presegala tri odstotke medletno. Obseg posojil podjetjem v bančnih bilancah se je v pokriznem obdobju, od leta 2008 naprej močno zmanjšal, lani je peto leto zapored zaostajal za posojili gospodinjstvom. Na rast posojil podjetjem je lani sicer vplival boljši finančni položaj podjetij kot pred leti, to so nizka zadolženost, visoki dobički podjetij in visoka likvidnost ter ugodne gospodarske razmere doma in v tujini. V zadnjih letih so pridobili pomen notranji viri financiranja (zadržani dobički) in komercialni krediti, hkrati pa se je spremenil tudi način financiranja podjetij.

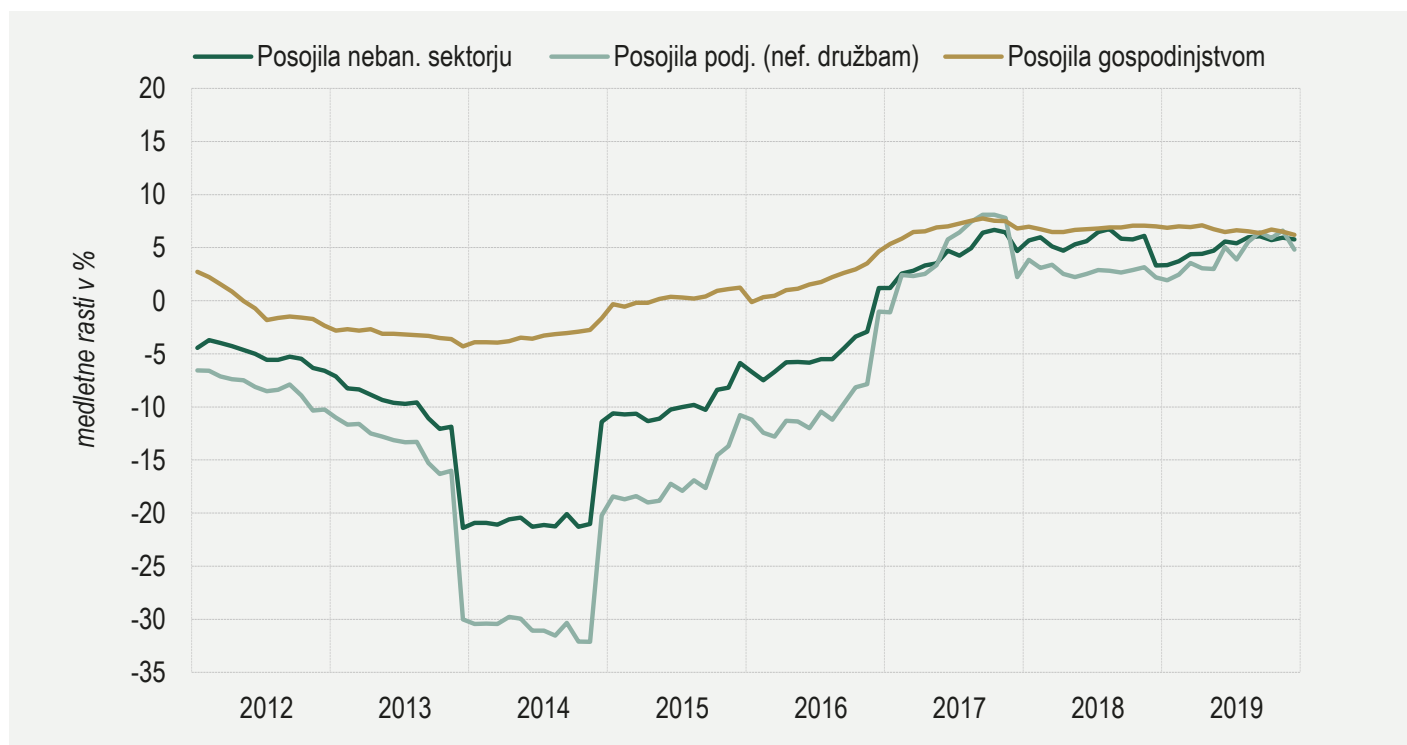
Rast posojil gospodinjstvom je s 6,2 % lani najbolj prispevala k celotni rasti posojil nebančnemu sektorju.

Dinamika rasti potrošniških posojil se je ohranjala na zelo visokih ravneh: v povprečju je bila prvih deset mesecev 2019 višja od 12 % in s tem nekajkrat presegla gospodarsko rast in rast razpoložljivega dohodka. Ohranjanje visoke rasti potrošniških posojil je bil posledica ugodnih gospodarskih dejavnikov in aktivnega trženja tovrstnih posojil. Do konca leta se je rast potrošniških posojil zmanjšala na 8,9 % medletno. Spremembe v gibanju posojil prebivalstvu v zadnjem četrtletju lanskega leta so najverjetneje povezane tudi z novembra uveljavljenim Sklepom o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva, s katerim smo skušali omejiti tveganja, povezana s povečano kreditno aktivnostjo v segmentu potrošniških posojil, vendar je še prezgodaj za celovite zaključke. Učinek je treba namreč obravnavati tudi v luči trenutnih makroekonomskih razmer oziroma vpliva pandemije koronavirusa, posledice tega pa še niso povsem jasne.

Po drugi strani je bila rast stanovanjskih posojil večino lanskega leta zmerna in stabilna, nekoliko nad petimi odstotki, predvsem zaradi ugodnih razmer na trgu dela, rasti razpoložljivega dohodka gospodinjstev in ohranjanja zanimanja gospodinjstev za nakup nepremičnin. Rast se je ob koncu leta zvišala na 5,8 %.

Pri naložbah je izstopala tudi rast posojil tujim podjetjem, ki je decembra znašala 25 %, vendar je bil delež teh naložb v bilančni vsoti bank majhen in ni predstavljal večjega izpostavljanja tveganjem.

Slika 5: Kreditiranje nebančnega sektorja

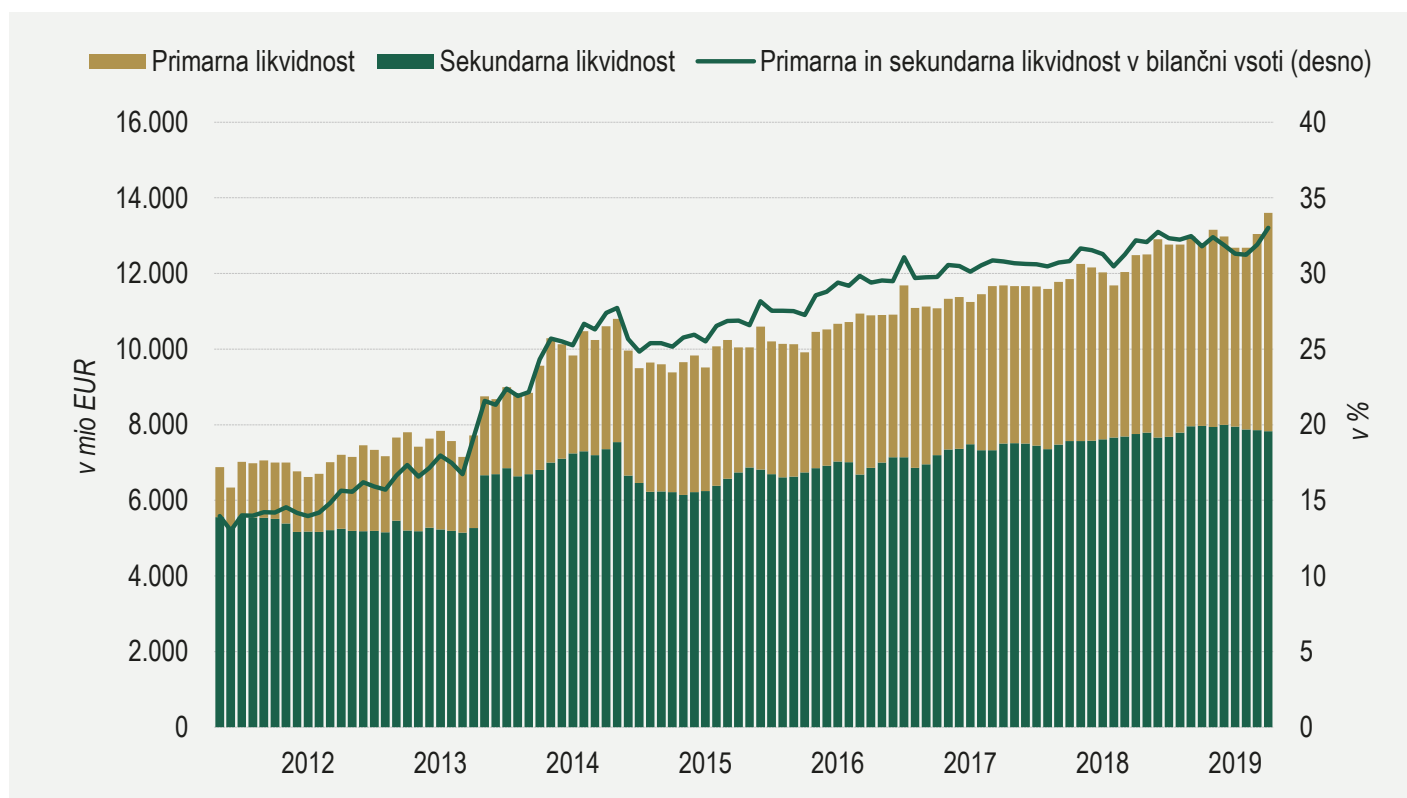
Vir: Banka Slovenije.

Kakovost naložb bank se je tudi v letu 2019 izboljševala. Obseg nedonosnih izpostavljenosti se je do konca leta 2019 zmanjšal na 1 mrd EUR, njihov delež v celotni izpostavljenosti bančnega sistema pa se je zmanjšal na 2,2 %, kar je za 1,8 odstotne točke manj kot konec leta 2018. Največji obseg in delež NPE sta še vedno skoncentrirana v izpostavljenosti do nefinančnih podjetij, vendar je kakovost naložb ob koncu leta 2019 tudi v tem segmentu bistveno boljša kot v preteklih letih. Kljub visoki rasti posojil gospodinjstvom se v tem delu portfelja za zdaj ohranja majhen delež NPE tako pri stanovanjskih kot pri potrošniških posojilih. Potencialni vir povečanega tveganja predstavljajo potrošniška posojila, sklenjena po nižjih kreditnih standardih pred uvedbo obvezujočega makrobonitetnega instrumenta za področje kreditiranja prebivalstva.

Delež NPE se je v letu 2019 glede na leto 2018 skoraj prepolovil.

Likvidnostni položaj bank v Sloveniji je ostal ugoden, vendar so razlike med njimi precejšnje. Velik obseg primarne in sekundarne likvidnosti zmanjšuje ranljivost bančnega sistema, ki izhaja iz vrzeli med povprečno ročnostjo naložb in obveznosti.⁷ Povečevanje omenjene vrzeli se je ob koncu leta umirilo, vendar njena raven ostaja razmeroma visoka. Banke so v letu 2019 povečale likvidne naložbe v obliki denarja v blagajni in sredstev pri centralni banki na 14 % bilančne vsote ter ohranile sekundarno likvidnost na ravni skoraj petine bilančne vsote. Velik delež prostega sklada finančnega premoženja za zastavo pri Evrosistemu bankam omogoča pridobitev dodatnih likvidnih sredstev v primeru večjih likvidnostnih potreb. Ugoden likvidnostni položaj nakazuje tudi kazalnik likvidnostnega kritja, ki na ravni bančnega sistema ostaja visoko nad regulatorno ravnjo, medtem ko so med bankami razlike še precejšnje.

Slika 6: Gibanje primarne in sekundarne likvidnosti bančnega sistema

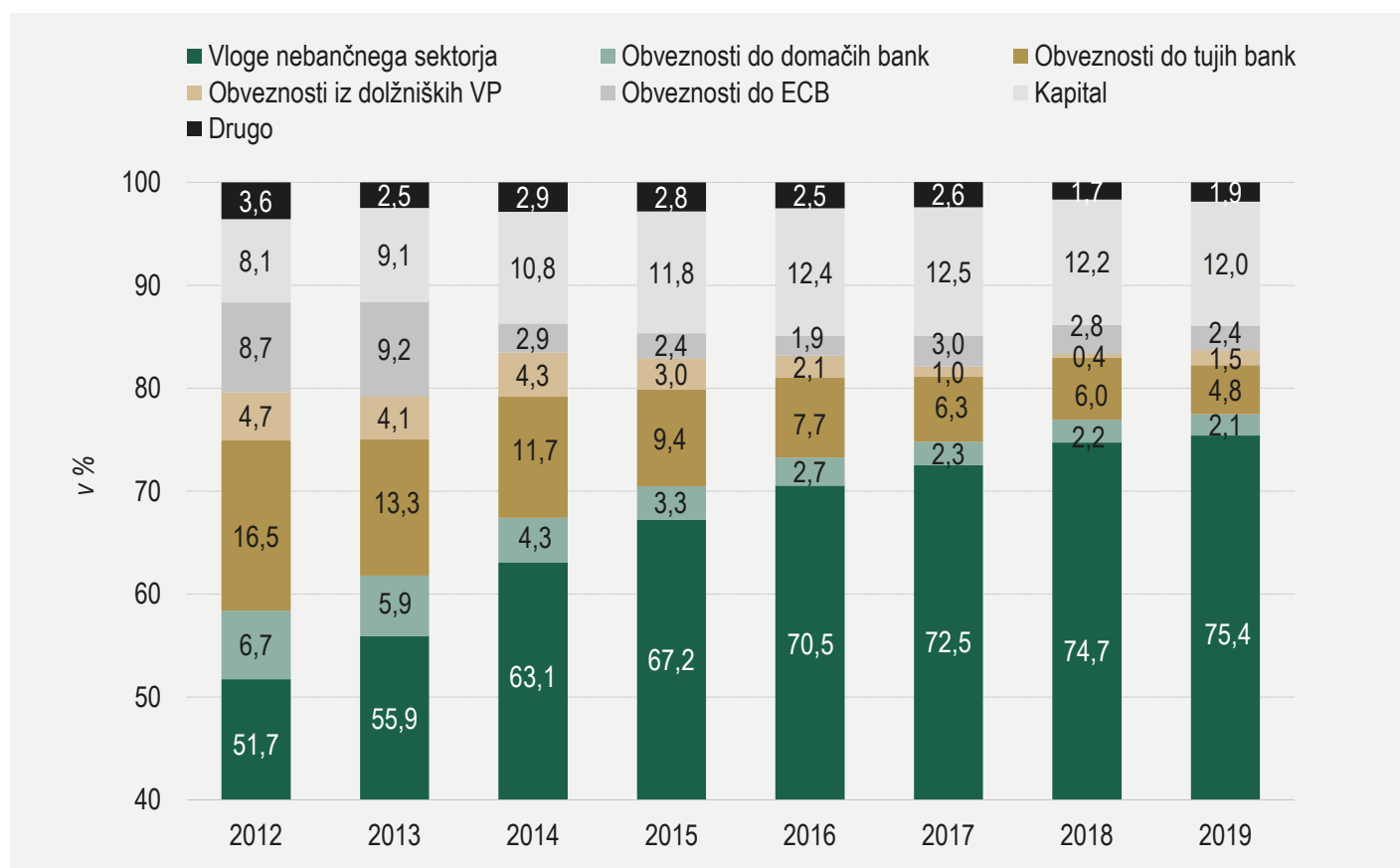
Vir: Banka Slovenije.

⁷ Vrzeli v ročnosti med naložbami in obveznostmi se je od začetka hitre rasti vlog na vpogled leta 2013 povečala za 1,5 leta in konec leta 2019 znašala skoraj 5 let.

Delež vlog nebančnega sektorja med viri financiranja bančnega sistema se je še povečal in presega 75 %. Vloge nebančnega sektorja so se leta 2019 povečale za 7 % oziroma 2 mrd EUR, medtem ko so se banke razdolžile do tujih bank in Evrosistema. K rasti vlog nebančnega sektorja so prispevale predvsem višje vloge gospodinjstev, medtem ko so se vloge podjetij prvič po letu 2012 znižale. Ob nizki stopnji brezposelnosti in rasti mase plač se je izboljšal finančni položaj gospodinjstev ter s tem osnova za rast njihovih prihrankov. Izredno nizke obrestne mere za vezavo depozitov odvrčajo varčevalce k vezavi sredstev, zato se je nadaljevala rast predvsem vlog na vpogled, ki so konec leta 2019 dosegle že 73 % vseh vlog nebančnega sektorja.

Med vsemi vlogami prevladujejo vloge na vpogled.

Slika 7: Struktura virov financiranja bank

Vir: Banka Slovenije.

Okvir 1: Ležarine in negativne obrestne mere za vloge gospodinjstev

Na okolje, v katerem je obrestna mera mejnega depozita Evropske centralne banke negativna, se banke v Sloveniji niso odzvale z zniževanjem obrestnih mer v negativno območje vsem vlagateljem. Odločile so se, da negativno obrestno mero prenesejo le na vloge večjih varčevalcev, kot so podjetja, druge finančne organizacije in država, medtem ko je na vloge gospodinjstev do zdaj niso prenašale. Realna obrestna mera za vloge na vpogled je sicer zaradi inflacije v Sloveniji negativna že več let, medtem ko se je nominalna obrestna mera za vloge na vpogled gospodinjstev v tem obdobju gibala le malenkost nad nič odstotki.

Banke v Anketi o prihodnjih izzivih bančnega sistema v okolju nizkih obrestnih mer (Banka Slovenije, november 2019) odgovarjajo, da uvedbe negativnih obrestnih mer ali ležarin za gospodinjstva ne načrtujejo, da pa je morebitna uvedba odvisna predvsem od tega, kako dolgo bo okolje nizkih obrestnih mer trajalo in kako se bodo odzivale konkurenčne banke. Če bi se banke za uvedbo odločile, bi bila po zgledu tujine najverjetnejša uvedba ležarine, ki bi bila določena v odstotku v odvisnosti od višine vloge. Podobno kot pri nekaterih evropskih bankah, ki so iz negativnega obrestovanja izvzele vrednosti vlog do 100.000 EUR, bi tudi slovenske banke najverjetneje ravnale podobno. Večina bank bi ležarino vezala na obrestno mero mejnega depozita, centralne banke oziroma bi jo tej ustrezno prilagodile.

Morebitno uvedbo ležarin oziroma negativnih obrestnih mer so z vidika vedenja komitentov in bank v analizi februarja 2020 preučile strokovne službe Banke Slovenije. Pri tem so poudarile, da se v Sloveniji do zdaj še nismo srečali z daljšimi obdobji nominalno negativnih obrestnih mer za vloge v bankah, zaradi česar je bilo kvantitativno ocenjevanje učinkov povezano s številnimi predpostavkami oziroma zgolj s simulacijami.

Na podlagi analiz lahko sklenemo naslednje:

- splošne uvedbe negativnih obrestnih mer ali ležarin za vloge gospodinjstev na vpogled ni pričakovati (vsaj ne za vloge do 100.000 EUR), razen če bi se obrestne mere drastično znižale;
- čeprav bi prišlo do uvedbe negativnih obrestnih mer ali ležarin za posamezne kategorije vlog na vpogled (npr. tiste nad 100.000 EUR), bistvenega učinka na odliv vlog ni pričakovati, saj je verjetnejši učinek uvedbe sprememba v strukturi vlog (zmanjšanje vlog na vpogled, povečanje vezanih vlog);
- čeprav bi, kljub majhni verjetnosti, zaradi zniževanja obrestnih mer na vloge ali celo uvedbe negativnih obrestnih mer ali ležarin za vloge gospodinjstev prišlo do odliva vlog iz bančnega sektorja, se ocenjuje, da je likvidnost bančnega sektorja razmeroma visoka, da je dostopnost do alternativnih virov financiranja bank trenutno dobra in da so morebitni blažilni ukrepi bank dovolj robustni, da ne bi prišlo do pretresov v finančnem sistemu.

Za kakovostno spremljanje tveganj, ki so v obdobju nizkih obrestnih mer povečana, smo v Banki Slovenije vzpostavili analitično nadzorniško orodje za modeliranje vpoglednih vlog za upravljanje likvidnostnega in obrestnega tveganja. Orodje nadzorniku pomaga:

- da v času pregleda razume naraščanje vpoglednih vlog v posamezni banki in vpliv sprememb obrestnih mer na vedenje vpoglednih vlog;
- da v danem trenutku modelira tržno obrestno mero;
- da modelira obnašanja depozitne obrestne mere in stanja vpoglednih vlog ter
- tako ugotovi obnašanje stabilnega in temeljnega deleža vpoglednih vlog ter testira izjemne situacije;
- in ne nazadnje, da lahko preveri, ali model v banki deluje dobro in kako stabilen je skozi čas (validacija modela).

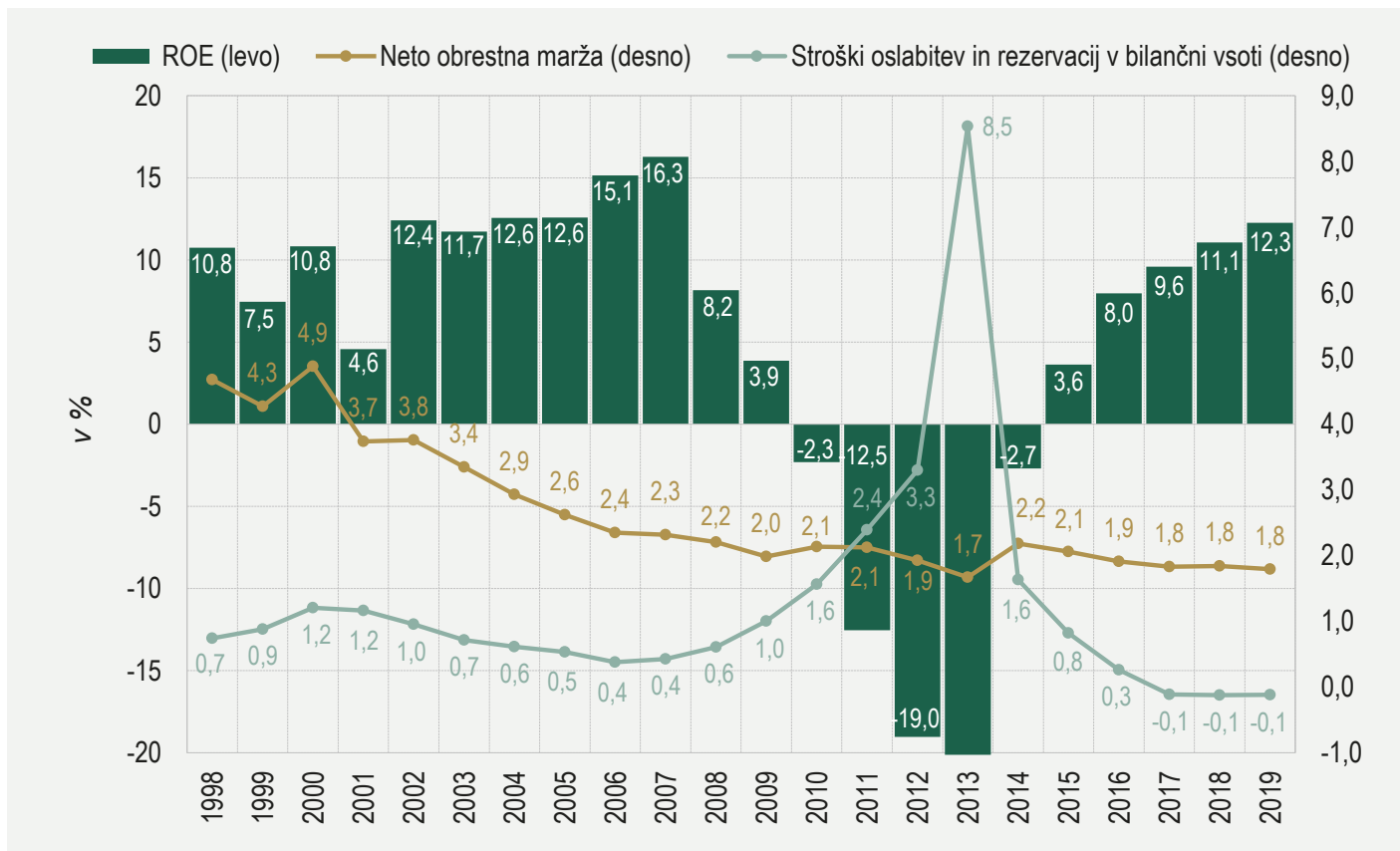
Banke so v letu 2019 ustvarile za 597 mio EUR dobička pred obdavčitvijo oziroma 12,3-odstotno donosnost na kapital.⁸ K visokemu dobičku in nadpovprečno visoki donosnosti so prispevala gibanja na strani prihodkov ter neto sproščanje oslabitev in rezervacij. Rast neto obrestnih prihodkov je bila lani pozitivna drugo leto zapored, vendar se je znižala na le 1,6 % medletno. Pozitivna rast neto obrestnih prihodkov je bila posledica večjega obsega posojil. Obrestni odhodki so se v preteklih letih zaradi znižanja obrestnih mer in povečevanja deleža vlog na vpogled znižali na zgodovinsko nizke ravni in lani niso več dodatno prispevali k povečanju neto obrestnih prihodkov. Na 12-odstotno povečanje dobička bank pred obdavčitvijo sta vplivala tudi 19-odstotna rast neto neobrestnih prihodkov in znotraj tega 6-odstotno povečanje neto opravnin. Delež neto obrestnih prihodkov v bruto dohodku bank se je lani zmanjšal na razmeroma nizkih 54 %.

Neto sproščanje oslabitev in rezervacij se je lani nadaljevalo tretje leto zapored. Na neto sproščanje oslabitev in rezervacij je vplivalo izboljševanje kreditnega portfelja bank, še zlasti pri nekaterih največjih bankah.

Bančni sistem je lani posloval z najvišjim dobičkom v zgodovini samostojne Slovenije.

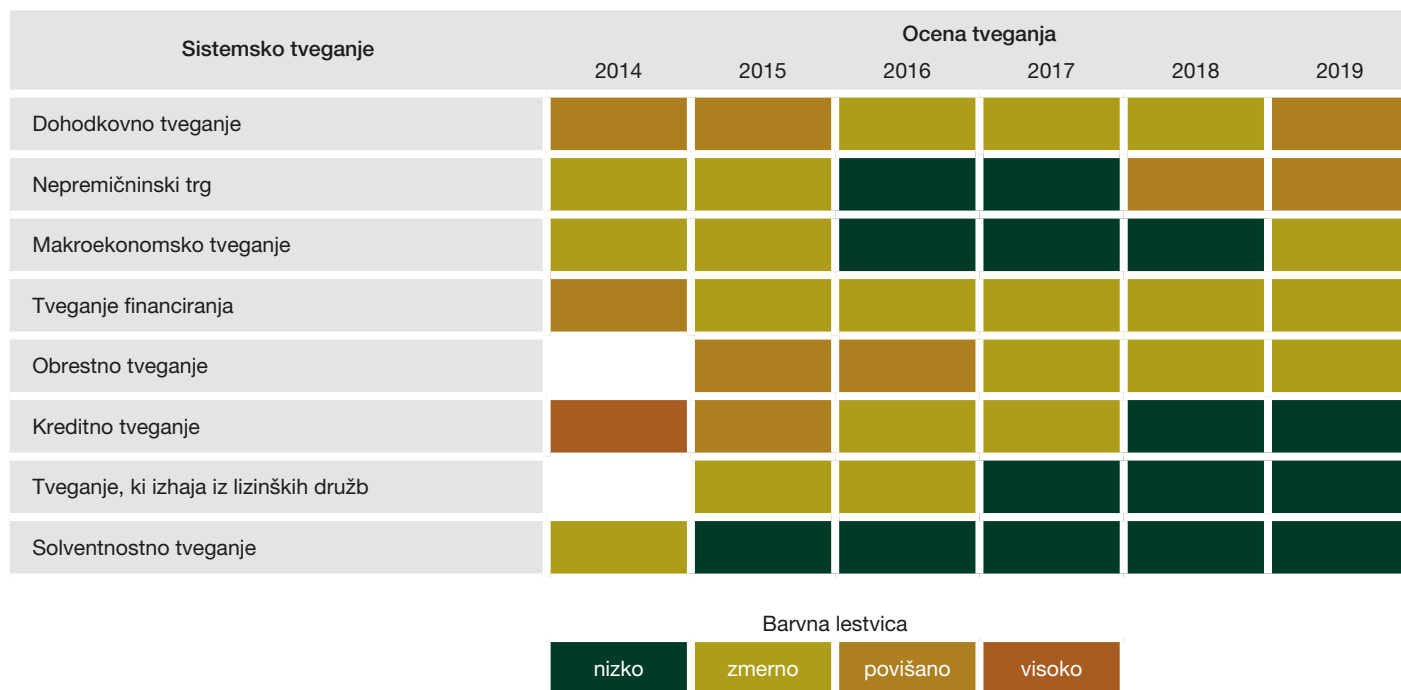
⁸ Podatki bank po zaključnih računih za leto 2019.

Slika 8: Donosnost na kapital (ROE), neto obrestna marža na obrestonosno aktivo ter stroški oslabitev in rezervacij v deležu bilančne vsote

Vir: Banka Slovenije.

Ocenjujemo, da so bila ključna sistemska tveganja za finančno stabilnost v letu 2019 povečana ali zmerna s tendenco naraščanja, kar prikazuje tudi slika 9. Poleg že omenjenih tveganj ostaja povečano tudi tveganje, ki izhaja s trga nepremičnin, zlasti zaradi visoke rasti cen stanovanjskih nepremičnin v zadnjih letih. Kazalniki in modelske ocene gibanja cen na nepremičninskem trgu kažejo, da je gibanje teh blizu ravnovesne ravni. Rast cen je sledila obdobju podcenjenosti in je predstavljala fazo okrevanja. Nadaljnje naraščanje cen stanovanjskih nepremičnin bi že vodilo v njihovo precenjenost. Ob večjem upadu cen na trgu stanovanjskih nepremičnin bi se pri bankah vrednost v zavarovanje prejetih nepremičnin znižala, ob hkratnem poslabšanju gospodarskih razmer pa bi se povečala tudi verjetnost neplačila. Bančni sektor ostaja razmeroma nizko izpostavljen gibanju cen na nepremičninskem trgu. Prav tako je odpornost bančnega sistema proti tveganjem, ki izhajajo s trga nepremičnin, večja kot ob zadnji finančni krizi.

Slika 9: Prikaz tveganj Banke Slovenije za slovenski bančni sistem

Vir: Banka Slovenije.

Poleg klasičnih vrst sistemskih tveganj postajajo podnebna tveganja zaradi potencialno precejšnjega vpliva na finančno stabilnost⁹ vse bolj pomembna za nosilce ekonomske politike. Podnebna tveganja, ki se kažejo kot fizična tveganja zaradi povečane frekvence naravnih nesreč ali tranzicijska tveganja zaradi prehoda k nizkoogljičnemu gospodarstvu, lahko precej vplivajo na finančno stabilnost. To izhaja iz sistemskega vpliva na vse deležnike v družbi in inherentne negotovosti podnebnih sprememb oziroma okoljske politike. Preliminarna ocena podnebnih tveganj v bančnem sistemu v Sloveniji je nizka do zmerna. Izpostavljenost bank do podnebno občutljivih dejavnosti je decembra 2019 znašala med 33 % in 41 % bilančne vsote, odvisno od opredelitve podnebno občutljivih izpostavljenosti (gospodinjstva ter celotne predelovalne dejavnosti, elektrika in promet ali poddejavnosti znotraj teh z najvišjim ogljičnim odtisom). Zavedanje bank o pomenu podnebnih tveganj je visoko, čeprav je ukrepanje še vedno bolj na načelni in ne operativni ravni.

Podnebna tveganja so lahko pomembna za finančno stabilnost, po preliminarni oceni so v Sloveniji podnebna tveganja nizka do zmerna.

⁹ Analiza vpliva novih finančnih tehnologij (finteh) ter kibernetских in podnebnih tveganj na finančno stabilnost temelji predvsem na rezultatih ankete o prihodnjih izzivih v bančnem sistemu, ki jo je Banka Slovenije izvedla oktobra 2019.

Bančni sistem se sooča s konkurenčnim pritiskom s strani finteh industrije, kar vpliva na spremembo poslovnih modelov bank.

Pogostost kibernetских incidentov v bančnem sistemu se povečuje, kar pomeni, da morajo banke povečati kibernetisko odpornost.

Digitalizacija in uporaba novih finančnih tehnologij prinašata za banke nove izzive ter konkurenčni pritisk na njihove poslovne modele in strateške usmeritve. Finteh industrija je konkurenčna bankam predvsem pri upravljanju transakcijskih računov in plačilnega prometa, kar vpliva tudi na zmanjšanje števila potencialnih strank in prihodkov bank. Po drugi strani banke namenjajo več sredstev za razvoj novih produktov, ki so že dobro uveljavljeni in preizkušeni. Banke predvsem uvajajo nove finančne tehnologije, ki se nanašajo na odprto bančništvo.¹⁰ Prilagoditve bank na pojav tehnoloških inovacij in konkurence se kažejo tudi v spremembi poslovne strategije in povečanju naložb v razvoj novih finančnih tehnologij.

Ob omenjenih procesih pospešene digitalizacije v finančnem sistemu se povečuje izpostavljenost bank kibernetiskim tveganjem zaradi prepočasnega posodabljanja informacijskih sistemov. To povečuje tveganja za uspešnost kibernetских vdorov in neustreznega nadzora nad zunanjimi izvajalci ter dobavitelji, ki upravljajo informacijsko tehnologijo. Poleg tega banke za odpravljanje kibernetских ranljivosti povečujejo sredstva za programsko opremo, ki zagotavlja boljšo zaščito pred kibernetскими napadi. Za izboljšanje kibernetiske odpornosti morajo banke pogosteje izvajati testiranja, kot so skeniranje ranljivosti, penetracijske teste in testiranje TLPT.¹¹

¹⁰ Z novo direktivo o plačilnih storitvah (PSD2), sprejeto na ravni EU, morajo banke svojim strankam omogočiti večji nadzor nad svojimi podatki, prilagoditev novih storitev in izboljšano uporabniško izkušnjo. Cilj direktive je predvsem izboljšati varnost plačil in zagotoviti večjo varnost uporabnikov plačilnih storitev ter hkrati med ponudniki plačilnih storitev spodbujati konkurenco in inovativnost v finančnem sektorju. Na podlagi tega so banke začele razvoj odprtega bančništva, ki omogoča povezovanje različnih deležnikov iz finančne industrije, kot so tretji ponudniki in druge finančne institucije. Značilnost odprtega bančništva je vključitev novih finančnih tehnologij.

¹¹ Threat led penetration testing (TLPT) oziroma testiranje red-team temelji na analizi nevarnosti za finančni sektor in posamezno institucijo. Specializirani zunanji izvajalec pripravi analizo nevarnosti in simulacijo kibernetiskega napada. Zaposleni ne vedo za izvedbo testiranja. Cilj testiranja je oceniti odziv banke in zaposlenih na kibernetiski napad (testiranje poteka do šest mesecev).

BANKA S

3 IZVAJANJE NALOG BANKE SLOVENIJE

LOVENIJE

35
Ljubljana 1

BANKA
SLOVENIJE
POSLOVANJE

GARNIER2:
VZPON IN PADCI OLIMPSKIH BROJČICE
19. 12. 2019 - 19. 1. 2020

MGBI POKLADNICA
POSLOVANJE

POSLOVANJE
POSLOVANJE

3.1 MANDAT BANKE SLOVENIJE IN INSTITUCIONALNI OKVIR

Banka Slovenije svoj mandat samostojno ali v okviru Evropskega sistema centralnih bank izpolnjuje na štirih temeljnih stebrih svojega delovanja:

- **Denarna politika** se nanaša na tiste odločitve centralne banke, s katerimi ta vpliva na ceno in razpoložljivost denarja v gospodarstvu ter s katerimi vpliva na izbrani cilj denarne politike. Skladno z Zakonom o Banki Slovenije je temeljni cilj Banke Slovenije stabilnost cen, kar je tudi glavni cilj Evropskega sistema centralnih bank, katerega del je Banka Slovenije. Ohranjanje stabilnosti cen je najboljši prispevek denarne politike h gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest. Cilj Evrosistema je, da se rast cen izdelkov in storitev (to je inflacija) v srednjeročnem obdobju v evrskem območju ohranja pod 2 %, vendar blizu te meje.
- **Mikrobonitetni nadzor** je del našega mandata, ki se nanaša na zagotavljanje finančne stabilnosti. Cilj nadzorniških aktivnosti je pravočasno zaznati tveganja na vseh področjih poslovanja bank in hranilnic (kreditna, likvidnostna, operativna, kapitalska, obrestna tveganja, tveganja s področja dobičkonosnosti, notranjih kontrol, korporativnega upravljanja, ugleda, preprečevanja pranja denarja) ter z učinkovitim ukrepanjem zagotoviti stabilnost kreditne institucije in finančnega sistema.
- **Makrobonitetna politika.** Namen makrobonitetne politike je blažitev finančnih ciklov in povečevanje odpornosti finančnega sistema na motnje. Makrobonitetna politika identificira, spremlja in ocenjuje sistemska tveganja za finančno stabilnost ter sprejema potrebne ukrepe za preprečevanje oziroma omejevanje sistemskih tveganj. Končni cilj makrobonitetne politike je prispevati k zaščiti stabilnosti finančnega sistema kot celote, kar vključuje povečanje odpornosti finančnega sistema ter preprečevanje in zmanjševanje kopičenja sistemskih tveganj, s čimer se zagotavlja vzdržen in trajnostni prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti.
- **Reševanje bank v težavah in sistem jamstva za vloge.** Naše osnovno poslanstvo v tem okviru je zagotoviti urejeno reševanje bank(e) v (hudih) težavah s kar najmanjšimi posledicami za gospodarstvo in javne finance. Cilj vzpostavitve mehanizma reševanja je prenesti breme morebitnega reševanja bank na bančni sektor (ne na javne finance) in s tem zmanjšati moralno tveganje in tudi povečati zaupanje javnosti oziroma vlagateljev v banke. Hkrati je Banka Slovenije skrbnik sistema za jamstvo vlog, katerega temeljna cilja sistema sta zaščititi vlagatelje in ohranяти njihovo zaupanje v bančni sistem. Trden in učinkovit sistem jamstva za vloge je eden od pomembnih pogojev za vzdrževanje finančne stabilnosti v državi.

Poleg tega opravljamo še nekatere druge naloge, na primer izdajo gotovine, upravljanje plačilnih sistemov, upravljanje uradnih deviznih rezerv in drugega premoženja Banke Slovenije, delujemo lahko kot plačilni in/ali fiskalni agent države in kot predstavnik države v mednarodnih denarnih organizacijah, vodimo račune za Republiko Slovenijo, državne organe in osebe javnega prava, opravljamo naloge finančne, denarne, bančne in plačilnobilančne statistike, upravljamo centralni kreditni register in podobno.

Naše delovanje je bilo tudi leta 2019 umeščeno v institucionalni okvir na evropski ravni, predvsem pa pri naslednjih nalogah:

- **Pri upravljanju Evrosistema oziroma Evropskega sistema centralnih bank, katerega ključna dela sta izvajanje denarne politike in zasledovanje temeljnega cilja Evrosistema (tj. stabilnosti cen),** smo sodelovali z organi odločanja ECB na način, kot je opredeljen v Pogodbi o delovanju EU,¹² Statutu ESCB in ECB,¹³ poslovniku Sveta ECB oziroma Razširjenega sveta ECB in Izvršilnega odbora.¹⁴ Eden od članov Sveta ECB, ki je glavni organ odločanja ECB in je pristojen za sprejemanje najpomembnejših strateških odločitev, ključnih za delovanje Evrosistema, je po funkciji guverner Banke Slovenije.
- **Na področju mikrobonitetnega nadzora in pri določanju pravil** za banke in druge subjekte nadzora smo dejavno sodelovali v okviru Enotnega mehanizma nadzora¹⁵ in Evropskega bančnega organa. <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/predpisi/test>¹⁶ Enotni mehanizem nadzora je eden od treh stebrov bančne unije, katerega naloga je izvajanje neposrednega nadzora nad pomembnimi bankami in bančnimi skupinami v celotnem evrskem območju, odgovoren je tudi za izvajanje posrednega nadzora nad manj pomembnimi bankami z uvedbo enotnih pravil za izvajanje nadzora v sodelujočih državah. Evropski bančni organ je neodvisen organ Evropske unije, katerega namen je z vzpostavitvijo enotnih evropskih pravil v bančništvu zagotoviti učinkovito in usklajeno stopnjo ureditve varnega in skrbnega poslovanja ter nadzora v evropskem bančnem sektorju. Člana najvišjih organov odločanja SSM in EBA sta viceguvernerja Banke Slovenije.
- **Na področju makrobonitetnega nadzora** smo sodelovali v institucionalnem okviru ECB oziroma v okviru Evropskega odbora za sistemska tveganja, odgovornega za makrobonitetni nadzor nad finančnim sistemom v Evropski uniji. Cilj delovanja ESRB je

¹² Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1341/1342/html/index.sl.html>.

¹³ Statut Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1341/1343/html/index.sl.html>.

¹⁴ Poslovnik ECB, Poslovnik Razširjenega sveta ECB in Poslovnik Izvršilnega odbora ECB: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/1001/1009/html/index.sl.html>.

¹⁵ Več o Enotnem mehanizmu nadzora: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/home/html/index.en.html>.

¹⁶ Več o Evropskem bančnem organu: <http://www.eba.europa.eu/>.

preprečevati in blažiti sistemska tveganja za finančno stabilnost v Evropski uniji, njegove naloge pa so opredeljevanje tveganj, na podlagi katerih se lahko izdajajo priporočila za korektivne ukrepe. Člana splošnega odbora ESRB sta guverner Banke Slovenije (po funkciji) in eden od viceguvernerjev.

Na področju reševanja bank delujemo v okviru Enotnega mehanizma za reševanje, ki je odgovoren za pripravo načrtov reševanja in analizo rešljivosti sistemsko pomembnih bank ali skupin ter uporabo sklada za reševanje. Naš cilj je vzpostaviti enotna evropska pravila in procese za reševanje ter minimizirati stroške reševanja in zniževanja vrednosti premoženja, če pride do propada banke. Prav tako kot SSM tudi SRM deluje na nacionalni evropski ravni tako, da sodeluje z nacionalnimi pristojnimi organi, v tem primeru z nacionalnimi organi za reševanje. Centralizirana uporaba pooblastil za reševanje je torej dodeljena Enotnemu odboru za reševanje, katerega član je tudi po en predstavnik nacionalnih organov za reševanje (v primeru Banke Slovenije eden od viceguvernerjev), in nacionalnim organom za reševanje, pri čemer se pravila o vzpostavitvi in delovanju enotnega mehanizma za reševanje v državah članicah uporabljajo neposredno.

Naše delovanje je vezano tudi na sodelovanje z drugimi organi in institucijami v okviru Republike Slovenije, Evropske unije in tudi širše. Več o tem v 4. poglavju.

Shema 1: Institucionalni okvir delovanja Banke Slovenije ob koncu leta 2019

3.2 DENARNA POLITIKA

Spodbujevalna naravnost denarne politike je v letu 2019 zagotavljala ohranjanje ugodnih pogojev financiranja, ki podpirajo gospodarsko rast in približevanje inflacije ciljni ravni.

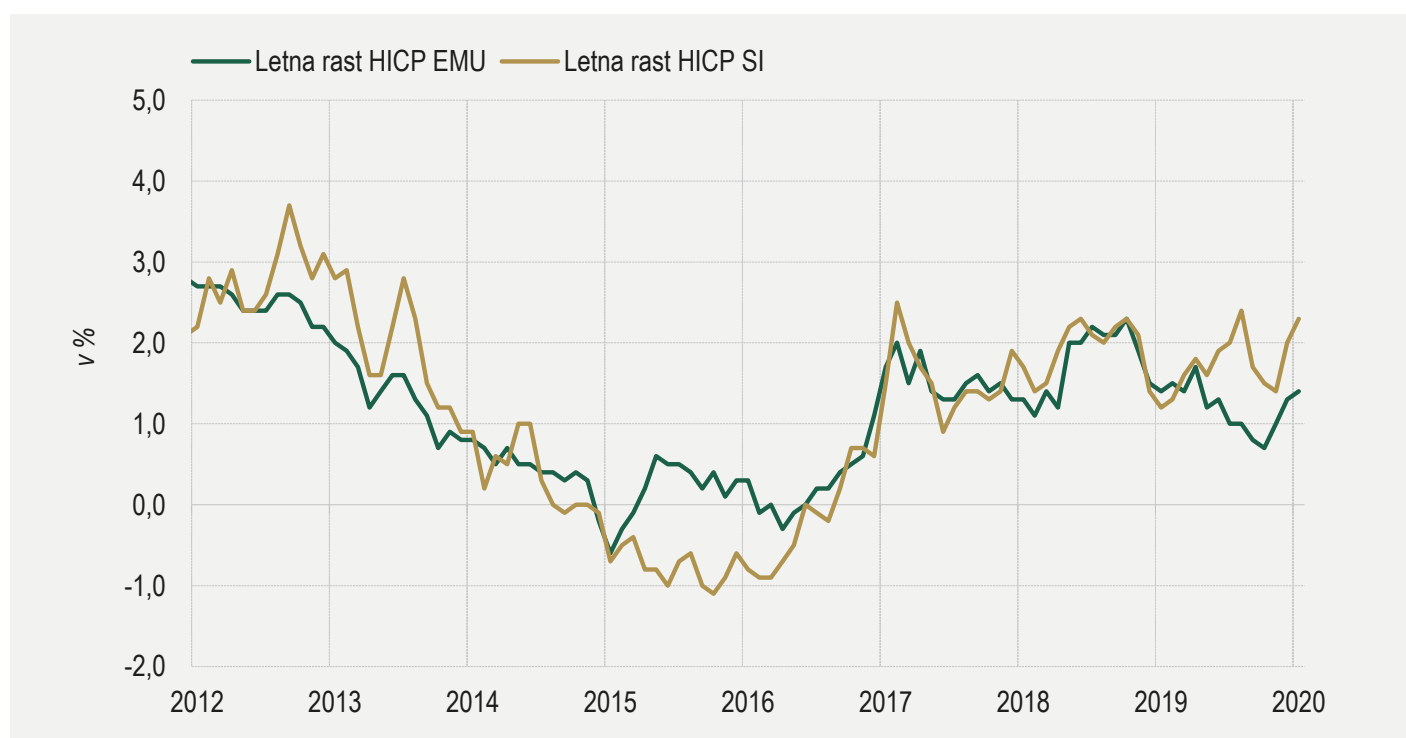
Svet ECB je med letom 2019 večkrat prilagodil denarno politiko in sprejel širok nabor ukrepov kot odziv na dolgotrajnejše obdobje šibkih gospodarskih gibanj, izrazitejših, navzdol usmerjenih tveganj in umirjenih inflacijskih pritiskov.

Marca 2019 smo najavili tretjo serijo ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO-III), ki prispevajo k ohranjanju ugodnih pogojev za bančna posojila ter lajšajo dostop do financiranja, zlasti za mala in srednje velika podjetja. Hkrati smo okrepili prihodnjo usmeritev glede ključnih obrestnih mer in podaljšali izvedbo posojilnih operacij v obliki avkcij s fiksno obrestno mero in polno dodelitvijo najmanj do konca obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se bo začelo marca 2021.

Ker so bili srednjeročni obeti za gibanje inflacije še naprej nižji od ciljne ravni, je Svet ECB junija 2019 ponovno prilagodil prihodnjo usmeritev glede ključnih obrestnih mer in na zasedanju julija 2019 nakazal možnost nadaljnjega znižanja obrestnih mer.

Leta 2019 je bila naravnost denarne politike zelo spodbujevalna.

Slika 10: Gibanje inflacije v evrskem območju in v Sloveniji v letih od 2012 do 2019

Vir: Eurostat.

Septembra 2019 smo sprejeli obsežen paket ukrepov denarne politike, ki se medsebojno dopolnjujejo ter prek zagotavljanja ugodnih pogojev financiranja delujejo spodbujevalno na inflacijo (slika 10) in gospodarsko rast v evrskem območju. Ukrepi obsegajo:

- znižanje obrestne mere za odprto ponudbo mejnega depozita za 10 bazičnih točk na $-0,50\%$;
- okrepitev prihodnje usmeritve glede ključnih obrestnih mer na način, ki jasno kaže, da bodo obrestne mere ostale na nizkih ravneh daljše časovno obdobje;
- ponovni začetek neto nakupov vrednostnih papirjev na mesečni ravni 20 mrd EUR od 1. novembra 2019 naprej;
- prilagoditev značilnosti operacij TLTRO-III, najavljenih marca;
- uvedbo dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv.

Okvir 2: Septembrski paket nestandardnih ukrepov denarne politike

I. Znižanje obrestne mere za odprto ponudbo mejnega depozita

V razmerah presežne likvidnosti predstavlja obrestna mera za odprto ponudbo mejnega depozita sidro za kratkoročne obrestne mere, zlasti tiste na denarnem trgu, in vpliva na oblikovanje cen številnih finančnih instrumentov, zlasti referenčnih obrestnih mer, ki so podlaga za obrestne mere pri posojilih gospodinjstvom in podjetjem. Znižanje za 10 bazičnih točk povečuje spodbujevalno naravnost denarne politike, saj znižuje stroške financiranja gospodinjstev in podjetij.

II. Okrepitev prihodnje usmeritve glede ključnih obrestnih mer

Ključne obrestne mere bodo ostale na sedanji ali nižji ravni tako dolgo, dokler se inflacijski obeti v obdobju projekcij zanesljivo ne približajo ravni pod, vendar blizu, 2% in se tako približevanje dosledno ne bo odrazilo v gibanju osnovne inflacije. Formulacija prihodnje usmeritve je bila okrepljena s sklicevanjem na strožje pogoje. Prvič, napovedi inflacije se morajo zanesljivo približati ciljni meji, in drugič, odražati se morajo v dinamiki osnovne inflacije, tj. inflacije z izločenimi učinki cen energentov in hrane. Ti elementi so varovala pred našim pretiranim odzivom na začasne inflacijske šoke, napake v napovedih in ocenah inflacije.

III. Ponovni začetek izvajanja neto nakupov

V okviru programa APP smo v letu 2019 do konca oktobra le ponovno investirali glavnice zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP. Od 1. novembra 2019 ponovno neto nakupujemo vrednostne papirje v okviru APP, in sicer 20 mrd EUR na mesec. Neto nakupi pomenijo povečevanje stanja vrednostnih papirjev APP v lasti Evrosistema, in torej vključujejo tudi nadaljevanje ponovnega investiranja glavnice zapadlih vrednostnih papirjev. Neto nakupe vrednostnih papirjev bomo nadaljevali tako dolgo, kot bo potrebno, da se okrepi spodbujevalni učinek ključnih obrestnih mer, in neto nakupe končali, malo preden bo Svet ECB začel dvigovati ključne obrestne mere ECB. Ponovni zagon programa nakupov bo skupaj z

namero glede časovnega horizonta njegovega izvajanja vplival na sidranje srednje- in dolgoročnejših obrestnih mer, pomembnih za določanje stroškov financiranja posojil gospodinjstev in podjetij.

IV. Prilagoditev značilnosti TLTRO-III

Z namenom ohranjanja ugodnih pogojev bančnega posojanja in nemotene transmisije denarne politike se je Svet ECB marca odločil za uvedbo nove serije operacij TLTRO. Med septembrom 2019 in marcem 2021 bo izvedenih sedem operacij TLTRO-III. Poslabšanje gospodarskih napovedi je spodbudilo k prilagoditvi značilnosti TLTRO-III, s čimer so te postale privlačnejše v primerjavi z marčevsko najavo. Prvič, ukinili smo pribitek 10 bazičnih točk, s čimer bo obrestna mera določena na ravni povprečne obrestne mere operacij glavnega refinanciranja, veljavnih med trajanjem posamezne operacije TLTRO-III. Za banke, ki bodo v zadostni meri povečale svoje posojanje in presegle referenčno vrednost neto posojanja (tj. seštevek neto posojanja v 12-mesečnem obdobju do 31. marca 2019), bo obrestna mera nižja in bo lahko enaka povprečni obrestni meri za odprto ponudbo mejnega depozita v življenjski dobi operacije. Drugič, ročnost operacij je bila podaljšana z dveh na tri leta in s tem usklajena s tipično zapadlostjo bančnega financiranja investicijskih projektov. Tretjič, omogočena bo možnost četrletnih predčasnih vračil, začevši dve leti po poravnavi posamezne operacije, kar bankam povečuje fleksibilnost pri financiranju. Namen teh sprememb je prispevati k izboljšanju posojilnih pogojev, ki jih banke ponujajo gospodarstvu. V primerjavi s TLTRO-II se TLTRO-III razlikujejo še v dveh značilnostih: (1) maksimalni omejitvi črpanja na posamezni operaciji¹⁷ in (2) indeksaciji obrestnih mer operacije na obrestno mero za operacije glavnega refinanciranja oziroma odprte ponudbe mejnega depozita, veljavne v življenjski dobi operacije.¹⁸ Namen prve je spodbuditi banke k enakomernemu črpanju v izogib prevelike koncentracije ponudb v le nekaj operacijah, namen druge pa spodbuditi sodelovanje bank na vseh operacijah, neodvisno od pričakovanih prihodnjih sprememb ključnih obrestnih mer.

V. Dvostopenjski sistem obrestovanja presežnih rezerv

Od junija 2014 so se presežne rezerve bank obrestovale po negativni obrestni meri mejnega depozita. Z uvedbo dvostopenjskega sistema je od 30. oktobra 2019 del presežnih rezerv bank, v višini do šestkratnika obveznih rezerv, izvzet iz obrestovanja po negativni obrestni meri mejnega depozita in se obrestuje po obrestni meri 0 %. Ukrep smo uvedli z namenom podpore transmisije denarne politike prek bančnega sistema, saj lahko daljše obdobje politike negativnih obrestnih mer in večje presežne likvidnosti negativno vpliva na stroške bank zaradi nezaračunavanja negativnih obrestnih mer na velik del depozitov pri bankah. Hkrati ostajajo želeni spodbujevalni učinki negativnih obrestnih mer nedotaknjeni.

¹⁷ Banka lahko na posamezni TLTRO-III operaciji črpa največ eno desetino stanj primernih posojil gospodinjstvom in podjetjem, ki jih je imela na dan 28. februarja 2019, oziroma največ tri desetine stanj na vseh sedmih operacijah skupaj.

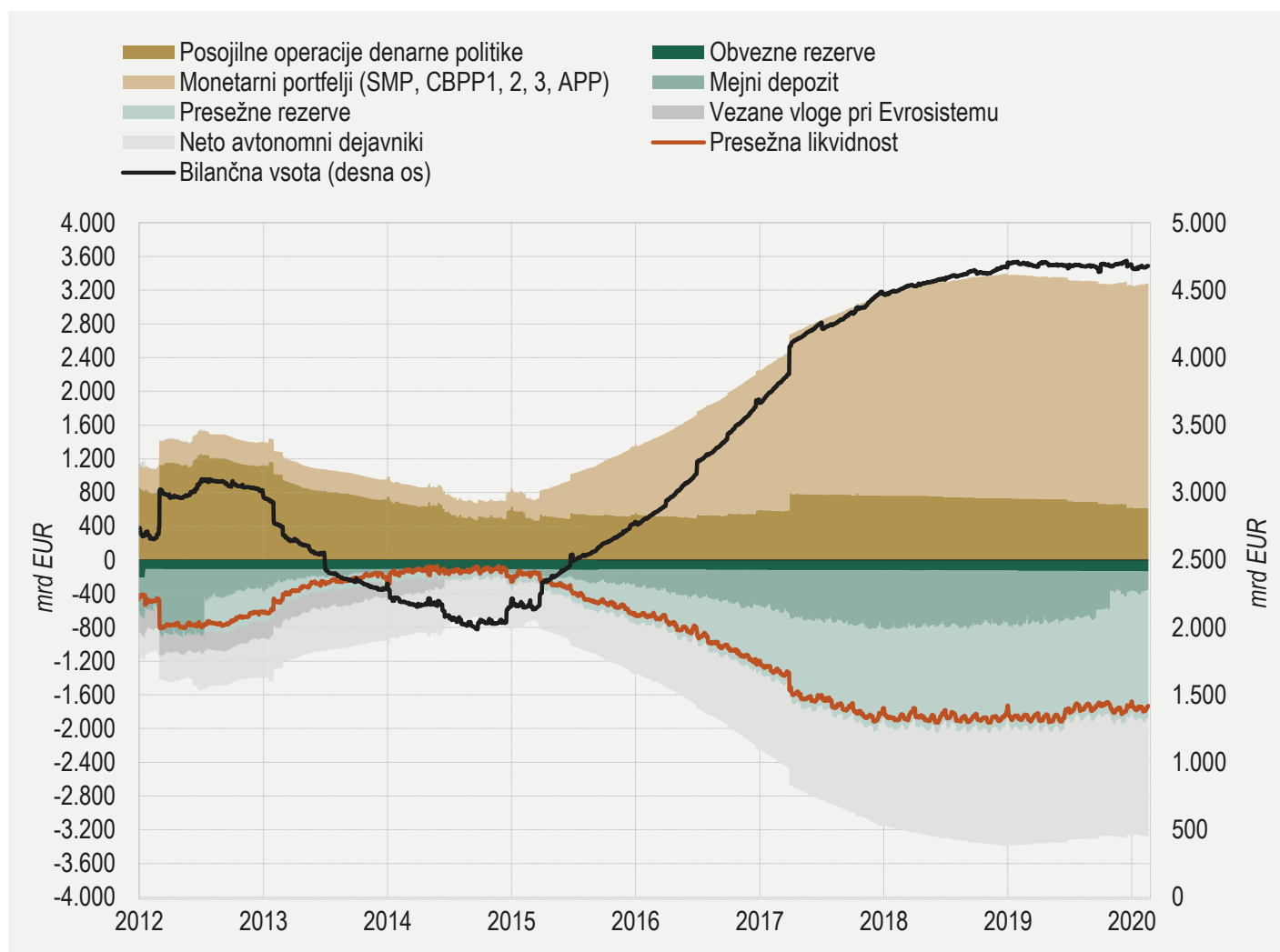
¹⁸ V TLTRO-II je bila obrestna mera fiksna, tj. enaka obrestni meri za operacije glavnega financiranja oziroma mejnega depozita, veljavni ob črpanju posamezne operacije, in se ni spreminjala s ciklom sprememb ključnih obrestnih mer ECB.

3.2.1 Presežna likvidnost in nizke obrestne mere

Bilančna vsota Evrosistema je bila stabilna pri približno 4.700 mrd EUR, presežna likvidnost pa pri 1.800 mrd EUR.

Po zaključku neto nakupov vrednostnih papirjev v okviru APP decembra 2018 se je v letu 2019 bilančna vsota Evrosistema ohranjala na ravni okoli 4.700 mrd EUR, presežna likvidnost¹⁹ pa na ravni okoli 1.800 mrd EUR (slika 11). Presežna likvidnost se je v primerjavi z letom 2018 zmanjšala za približno 100 mrd EUR, zlasti zaradi predčasnih vračil TLTRO-II, ki so presegla izposojlo na novih TLTRO-III. Manjša nihanja so med letom povzročale vloge nebančnih strank Evrosistema, na primer nerezidentov in javnega sektorja evrskega območja.

Slika 11: Poenostavljena konsolidirana bilanca stanja Evrosistema

Vir: ECB.

¹⁹ Presežna likvidnost je likvidnost bank nad potrebami, ki izhajajo iz neto avtonomnih dejavnikov in predpisanih obveznih rezerv. Definirana je kot vsota mejnega depozita bank pri Evrosistemu in presežnih rezerv bank. Presežne rezerve so stanja na računih bank pri Evrosistemu nad obveznimi rezervami. Slednje morajo banke imeti v povprečju obdobja obveznih rezerv (ki je bilo leta 2019 dolgo med pet in osem tednov) na podlagi Uredbe ECB o uporabi obveznih rezerv. Avtonomni dejavniki so denimo izdani bankovci, vloge subjektov javnega sektorja pri centralni banki ali finančne naložbe centralne banke, ki niso posledica izvajanja denarne politike (npr. devizne rezerve). Porast avtonomnih dejavnikov na aktivni strani bilance centralne banke povečuje likvidnost bank (npr. naložbe centralne banke v vrednostne papirje), porast tistih na pasivni strani pa jo zmanjšuje (npr. izdani bankovci).

Po uvedbi dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv se je vpis mejnega depozita razpolovil, saj so banke sredstva prenesle na račune pri centralnih bankah, da bi izkoristile izvzetje iz negativnega obrestovanja presežnih rezerv. Svet ECB lahko po potrebi spremeni obrestovanje izvzetih presežnih rezerv ter razmerje med izvzetimi presežnimi in obveznimi rezervami. Letni prihranek bank evrskega območja z uvedbo dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv lahko ob obstoječih vrednostih obeh parametrov doseže 4 mrd EUR, bank v Sloveniji pa 9 mio EUR.

Po uvedbi dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv se je vpis mejnega depozita razpolovil.

V Sloveniji je presežna likvidnost bančnega sistema leta 2019 nihala med 2,5 mrd EUR in 3,5 mrd EUR ter ob koncu leta začasno presegla 4 mrd EUR. Zaradi visoke likvidnosti, nizkih obrestnih mer, ki niso kompenzirale tveganja posojanja drugim bankam na denarnem trgu, povečevanja deleža vpoglednih vlog nebančnega sektorja in specifičnih dejavnikov pri nekaterih bankah ob koncu leta so banke velik del likvidnostnih presežkov hranile na računih pri Banki Slovenije. Presežne rezerve bank so ob koncu leta 2019 s prek 4 mrd EUR presegle 14-kratnik obveznih rezerv. Mejnega depozita banke v Sloveniji že več let niso uporabile. V evrskem območju so presežne rezerve v letu 2019 nihale med 1.100 mrd EUR in 1.300 mrd EUR, tj. med 9-kratnikom oziroma 10-kratnikom obveznih rezerv, ob uvedbi dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv pa so presegle 1.500 mrd EUR oziroma 12-kratnik obveznih rezerv.

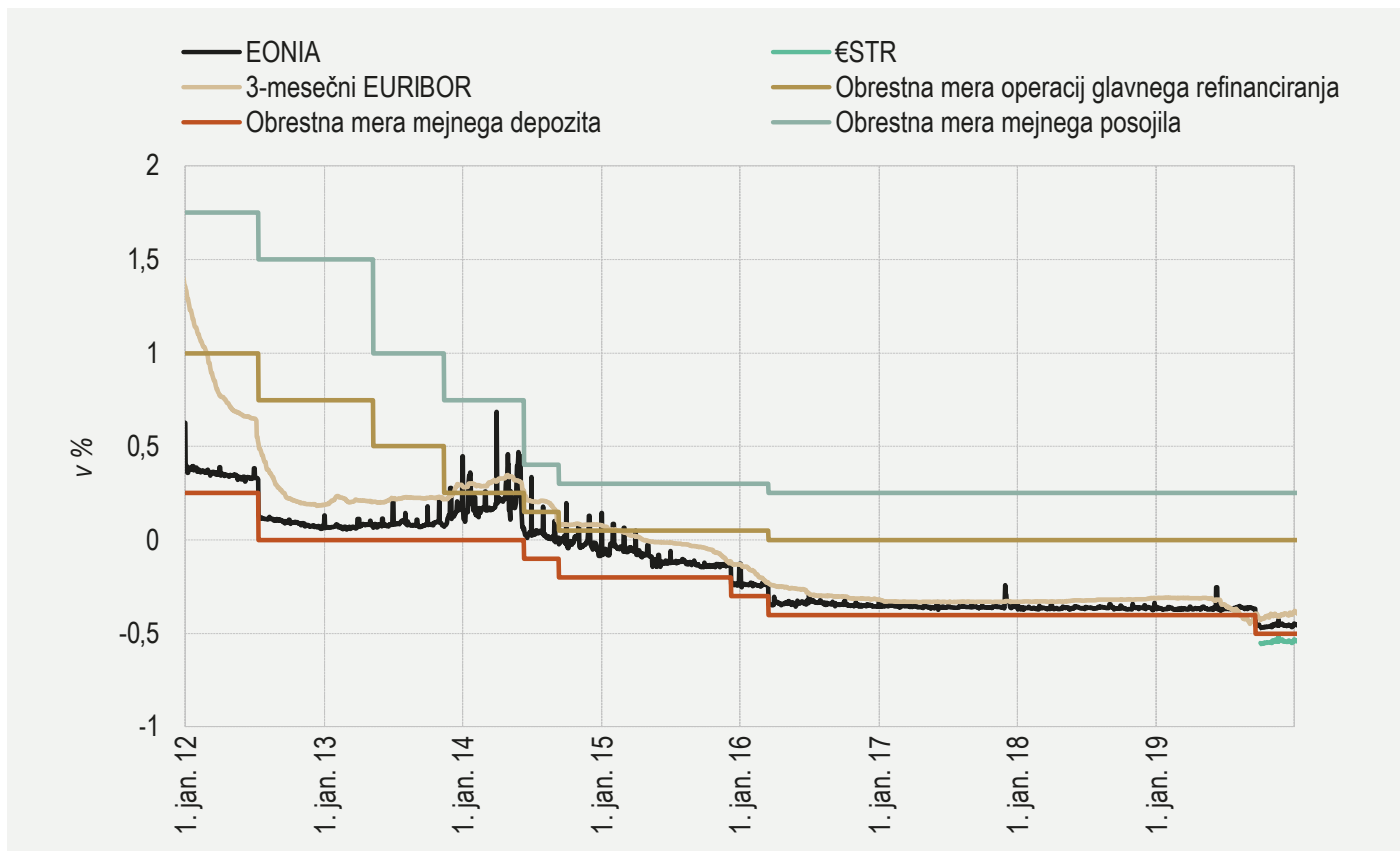
Uvedba €STR in dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv nista povzročila večjih premikov obrestnih mer na denarnem trgu evrskega območja. Obrestne mere so ostale negativne. Z 2. oktobrom 2019 je ECB pričela objavljati €STR, novo referenčno obrestno mero za evrske depozite čez noč,²⁰ ki bo z januarjem 2022 dokončno zamenjala EONIO. EONIA se od uvedbe €STR izračunava kot €STR plus fiksni pribitek 8,5 bazične točke. Po rahli začetni rasti se je €STR ustalila pri približno -0,54 %, tj. 4 bazične točke pod obrestno mero mejnega depozita (slika 12). Zaradi vključenosti transakcij s subjekti, ki nimajo dostopa do mejnega depozita, je €STR, za razliko od EONIE, lahko nižja od obrestne mere mejnega depozita.

€STR in dvostopenjsko obrestovanje presežnih rezerv nista povzročila večjih premikov obrestnih mer na denarnem trgu evrskega območja, ki so ostale v negativnem območju.

Z uvedbo dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv so se začasno povešale obrestne mere zavarovanega (repo) trga, do sredine decembra pa so se vrstile na ustaljene ravni. Večje premike so z majem 2019 beležile obrestne mere EURIBOR vseh ročnosti, predvsem zaradi pričakovanj glede znižanja obrestne mere mejnega depozita in tudi zaradi prehoda na uporabo nove, t. i. hibridne metodologije za njihov izračun.²¹

²⁰ €STR (Euro short term rate) je obrestna mera čez noč, izračunana na podlagi nezavarovanih depozitov v evrih, ki jih banke poročevalke prejmejo od drugih bank in nebančnih finančnih institucij (zavarovalnic, investicijskih in pokojninskih skladov ipd.). €STR temelji na statističnem poročanju, v katerega je bilo konec 2019 vključenih 50 po bilančni vsoti največjih bank evrskega območja. Objavljena je z zamikom enega delovnega dne po sklenitvi transakcij, vključenih v njen izračun.

²¹ Upravljalavec obrestnih mer EURIBOR European Money Markets Institute je 6. maja 2019 začel postopen prehod na uporabo hibridne metodologije, kjer poleg transakcij bank v panelu upošteva tudi druge vire obrestnih mer. Pred tem je pri izračunu upošteval le kotacije bank v panelu. Prehod je zaključil konec novembra 2019.

Slika 12: Obrestne mere ECB in medbančnega denarnega trga v letih od 2012 do 2019

Vir: Bloomberg, ECB.

3.2.2 Operacije odprtega trga

Leta 2019 nismo spreminjali značilnosti posojil denarne politike, ki jih Evrosistem redno ponuja bankam. Zaradi visoke presežne likvidnosti, ki je nastala z APP in ciljno usmerjenimi dolgoročnimi posojili (TLTRO-II in TLTRO-III), so imele enotedenske operacije glavnega in trimesečne operacije dolgoročnejšega refinanciranja stransko vlogo pri izvedbi denarne politike ter tudi pri financiranju bank v Sloveniji in širše v evrskem območju.

Ciljno usmerjena dolgoročna posojila TLTRO-II in TLTRO-III so ostala pomemben vir financiranja bančnega sistema evrskega območja. Stanje teh posojil je konec leta 2019 znašalo 612 mrd EUR. Banke, ki so v letih 2016 in 2017 sodelovale v TLTRO-II, so v letu 2019 predčasno vrnile 208 mrd EUR. Del sredstev so nadomestile s črpanjem TLTRO-III, katerih stanje je konec leta znašalo 101 mrd EUR.

Slovenske banke so zaradi ugodnih pogojev financiranja ohranile večji del TLTRO-II. Po predčasnem vračilu nekaterih bank v skupni višini 126,5 mio EUR je stanje konec leta upadlo na 975 mio EUR. Na TLTRO-III je bilo v letu 2019 sodelovanje slovenskih bank skromno.

3.2.3 Program nakupov vrednostnih papirjev

Po sprejetju septembrskega paketa ukrepov **smo novembra 2019 ponovno začeli neto nakupe vrednostnih papirjev iz evrskega območja**. Nakupi so tako kot v preteklosti vključevali program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (PSPP) in tri programe nakupov zasebnega sektorja: program nakupov listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP), program nakupov kritih obveznic (CBPP3) in program nakupov podjetniških vrednostnih papirjev (CSPP). Stanje APP je ob koncu leta 2019 znašalo 2.579 mrd EUR (po odplačni vrednosti vrednostnih papirjev), pri čemer je 82-odstotni delež predstavljal PSPP.

Stanje PSPP je konec leta 2019 znašalo 2.579 mrd EUR.

Hkrati z reaktivacijo programa neto nakupov **smo nadaljevali ponovno investiranje zapadlih glavnih**. Naša zaveza je, da bomo z reinvestiranjem nadaljevali še daljše obdobje po datumu, ko bomo začeli dvigovati naše ključne obrestne mere, vsekakor pa tako dolgo, kot bo potrebno, da se vzdržujejo ugodne likvidnostne razmere in spodbujevalno naravnana denarna politika. Obseg ponovnega investiranja glavnih zapadlih vrednostnih papirjev je leta 2019 v okviru vseh programov APP znašal 205 mrd EUR.

V Banki Slovenije smo v PSPP kupovali obveznice Republike Slovenije in SID banke, medtem ko pri nakupih v okviru ABSPP, CBPP3 in CSPP v tem letu nismo sodelovali. Stanje APP v lasti Banke Slovenije je ob koncu leta 2019 znašalo 10 mrd EUR.

Kot celotni Evrosistem smo nadaljevali posojanje vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP. Namen posojanja je ohraniti likvidnost sekundarnega in repo trga vrednostnih papirjev. V zavarovanje tovrstnih posojil Evrosistem sprejema poleg drugih vrednostnih papirjev tudi denarna sredstva v maksimalni skupni višini do 75 mrd EUR. Banka Slovenije je v letu 2019 ohranila vzpostavljena kanala posojanja: prek svojega agenta Deutsche Bank in v okviru avtomatskega programa posojanja Securities Lending and Borrowing skrbniške banke Euroclear.

3.2.4 Posojanje ameriških dolarjev

Leta 2019 je interes bank za tedensko izposojlo ameriških dolarjev ostal majhen, povprečno je bila v posamezni operaciji posojena manj kot 1 mrd ameriških dolarjev. Slovenske banke v operacijah niso sodelovale že od leta 2009.

3.2.5 Banka Slovenije kot posojilodajalec v skrajni sili²²

Eden naših ključnih ciljev po Zakonu o Banki Slovenije je prizadevanje za finančno stabilnost. V tem okviru lahko delujemo kot posojilodajalec v skrajni sili, tj. v zameno za zavarovanje posojamo sicer solventni banki oziroma hranilnici v likvidnostnih težavah. Leta 2019 nismo odobrili nobenega takega posojila, saj potrebe po njem ni bilo.

²² Banke v evrskem območju lahko od centralne banke dobijo posojilo ne samo prek operacij denarne politike, ampak izjemoma tudi v obliki posojila v skrajni sili (angl. emergency liquidity assistance ali ELA). Postopki, ki določajo vlogo Sveta ECB pri dodelitvi, so opisani na povezavi: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/201402_elaprocedures_sl.pdf?0cae72c9838301505831a640aa5305f.

3.3 MIKROBONITETNI NADZOR

Mikrobonitetni nadzor pomembnih bank izvaja ECB (ob sodelovanju z Banko Slovenije), manj pomembne banke pa Banka Slovenije nadzoruje neposredno.

Cilj naših nadzorniških aktivnosti je pravočasno zaznati tveganja na vseh področjih poslovanja bank in hranilnic (kreditna, likvidnostna, operativna, kapitalska, obrestna tveganja, tveganja s področja dobičkonosnosti, notranjih kontrol, korporativnega upravljanja, ugleda, preprečevanja pranja denarja itd.) **ter z učinkovitim ukrepanjem zagotoviti stabilnost bančnega in finančnega sistema.**

Z uveljavitvijo Enotnega mehanizma nadzora je bil leta 2014 nadzor nad pomembnimi evropskimi bankami oziroma SI²³ prenesen na ECB, vendar pa se ta nadzor operativno izvaja prek združenih nadzorniških skupin JST²⁴. Nacionalni nadzorni organi, torej tudi Banka Slovenije, dejavno sodelujemo pri vseh operativnih aktivnostih nadzora za vse pomembne evropske banke. Končne nadzorniške odločitve za te banke sprejema ECB, pri odločanju pa sodelujejo predstavniki ECB in nacionalnih nadzornih organov.²⁵

Nadzor bank in hranilnic, ki ne izpolnjujejo meril za pomembne banke, tj. manj pomembnih bank oziroma LSI,²⁶ opravljajo nacionalni nadzorniki, in sicer v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo, ob upoštevanju pravil ter metodologije ECB in SSM. Za manj pomembne banke nacionalni nadzorniki ECB redno pošiljamo nadzorniške podatke o poslovanju bank in jo obveščamo tudi o pomembnih ugotovitvah nadzora. Nacionalni nadzorni organi se lahko z ECB posvetujemo o izdaji ukrepov, končno odločanje pa je v njihovi pristojnosti – razen v izrednih primerih. Tovrstna ureditev tudi omogoča, da lahko po potrebi ECB prevzame neposredni nadzor nad manj pomembnimi bankami, in sicer na pobudo nacionalnega nadzornika, na lastno pobudo ob možnosti nastanka sistemske krize ali če nacionalni nadzornik neustrezno izvaja nadzor.

²³ Med pomembne banke oziroma institucije se po merilih ECB uvrščajo banke, ki (1) imajo bilančno vsoto nad 30 mrd EUR ali višjo kot 20 % BDP (razen če imajo bilančno vsoto pod 5 mrd EUR); (2) se uvrščajo med tri največje banke v državi; (3) so prejele sredstva iz Evropskega sklada za stabilnost; (4) imajo bilančno vsoto nad 5 mrd EUR in imajo v več kot eni državi članici nad 20 % sredstev/obveznosti. Več na: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/criteria/html/index.en.html>.

²⁴ JST za vsako banko sestavljajo: koordinator iz ECB ter člani iz nacionalnega nadzornega organa in ECB.

²⁵ Najkompleksnejše nadzorniške odločitve ECB sprejema Nadzorni odbor SSM ECB, v katerem imajo glasovalne pravice poleg predstavnikov ECB tudi predstavniki nacionalnih nadzornih organov (po en predstavnik nacionalnega nadzornega organa).

²⁶ V skupino manj pomembnih bank se uvrščajo banke in hranilnice.

**Tabela 1: Pomembne banke in manj pomembne banke
(na dan 31. decembra 2019)**

SKUPINA POMEMBNIH BANK (SI)	SKUPINA MANJ POMEMBNIH BANK (LSI)
NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d.d.	GORENJSKA BANKA, d.d., Kranj
NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, d.d.	DEŽELNA BANKA SLOVENIJE, d.d.
ABANKA, d.d.	ADDIKO BANK, d.d.
UNICREDIT BANKA SLOVENIJA, d.d.	DELAVSKA HRANILNICA, d.d., Ljubljana
SKB BANKA, d.d., LJUBLJANA	HRANILNICA LON, d.d., Kranj
BANKA INTESA SANPAOLO, d.d.	PRIMORSKA HRANILNICA VIPAVA, d.d.
SBERBANK BANKA, d.d.	SID – Slovenska izvozna in razvojna banka*
BANKA SPARKASSE, d.d.	

Vir: Banka Slovenije.

** Ima poseben status kot specializirana banka za spodbujanje izvoza in razvoja.*

Skladno z Zakonom o Slovenski izvozni in razvojni banki (ZSIRB) nadzor nad poslovanjem SID banke v okviru svojih pristojnosti izvajajo Banka Slovenije, Agencija za zavarovalni nadzor in ministrstvo, pristojno za finance.

V Sloveniji sta konec leta 2019 poslovali tudi dve podružnici bank oziroma bančnih skupin iz držav članic EU (BKS Bank AG, bančna podružnica, in RCI Banque Societe Anonyme, bančna podružnica Ljubljana).²⁷

3.3.1 Nadzor pomembnih bank

Nadzor nad pomembnimi bankami izvaja ECB v sodelovanju z Banko Slovenije. Nadzor se izvaja v obliki stalnega nadzora (angl. on-going supervision) in pregledov v bankah (angl. on-site supervision).

Na podlagi regulatornih zahtev, nadzorniškega manuala SSM in nadzorniških prednostnih nalog SSM se letno za vsako banko opredelijo glavne nadzorniške aktivnosti. Določijo se tudi banki specifične nadzorniške aktivnosti, s čimer se nadzornik odziva na spremembo profila tveganosti banke ali na spremembe v bančnem sistemu. Gre za nadzor, ki temelji na tveganju (angl. risk based approach) in pri katerem so nadzorniške aktivnosti usmerjene na najpomembnejša tveganja posamezne banke.

Glavna naloga JST, ki izvajajo operativni nadzor nad bankami, je letna izvedba procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj oziroma SREP. Del stalnega nadzora so tudi tematski pregledi, ki se hkrati izvajajo na vseh ali na skupini pomembnih bank v SSM. Tematski pregledi se izvajajo na področjih, kjer ECB oceni, da prihaja do povečanih tveganj. Poleg stalnega nadzora se izvajajo tudi pregledi v bankah.

Ob ugotovljenih kršitvah predpisov ali pomanjkljivosti JST pripravi nadzorniške ukrepe, ki jih lahko banki naloži v obliki operativnega akta (angl. operational act) oziroma pisma s priporočili ali odločbe, ki je pravno zavezujoči akt. Nadzorniške ukrepe pomembnim bankam izdaja ECB.

²⁷ Podružnice bank držav EGP v Republiki Sloveniji: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/kreditne-institucije-drzav-egp-v-sloveniji>.

Za leto 2019 smo na ravni ECB v okviru SSM določili naslednje nadzorniške prednostne naloge, ki so bile tudi izhodišče za nadzor slovenskih pomembnih bank:

- kreditno tveganje z usmeritvijo v problematične kredite, postopke odobravanja in kakovost specifičnih portfeljev (npr. nepremičninski, financiranje finančnega vzvoda);
- upravljanje tveganj s poudarki na:
 - validaciji in odobritvah notranjih modelov za izračun kapitalskih zahtev;
 - procesu ocenjevanja notranjega kapitala (ICAAP) in procesu ocenjevanja notranje likvidnosti (ILAAP) ter njuni vključitvi v SREP;
 - kibernetiskem in IT tveganju;
 - likvidnostnem stresnem testu;
- večdimenzijska tveganja, kot so priprave na brexit, in tveganja, ki izhajajo iz trgovalnih dejavnosti in vrednotenja sredstev.

V okviru rednega letnega procesa SREP smo leta 2019 za vse banke izvedli oceno posameznih tveganj in notranjih kontrol, bankam smo določili individualne kapitalske zahteve, ki jih morajo vzdrževati nad minimalnimi kapitalskimi zahtevami, in izdali kvalitativne ukrepe. Slednji so se nanašali predvsem na področje upravljanja nedonosnih terjatev, notranjega upravljanja in operativnega tveganja.

Glede na specifična tveganja posameznih bank so JST leta 2019 izvedli šest poglobljenih pregledov, omejenih na ozek segment poslovanja bank: na kreditne standarde na izbranih portfeljih, upravljanje kreditnih zavarovanj, upravljanje operativnih tveganj in notranje upravljanje.

V okolju nizkih obrestnih mer so banke postale agresivnejše v iskanju obrestnih in neobrestnih prihodkov, kar lahko vodi v popuščanje kreditnih standardov. Na ravni ECB smo se zato odločili izvesti projekt s ciljem oceniti kakovost kreditnih standardov na področju odobravanja kreditov v pomembnih bankah. Prvi del projekta je vključeval zbiranje podatkov o odobrenih posojilih na izbranih segmentih. Na podlagi pregleda podatkov in ocene portfeljev bo v drugem delu projekta (v letu 2020) potekal poglobljen pregled izbranih portfeljev, pri katerih je bilo ugotovljeno popuščanje kreditnih standardov. Med izbrane portfelje ni vključen noben portfelj slovenskih bank. Pri slovenskih bankah kritičnih ugotovitev ni bilo, čeprav so se kreditni standardi v segmentu potrošniškega kreditiranja začeli rahljati, vendar smo v Banki Slovenije ta trend omejili z uvedbo makrobonitetnih ukrepov, ki so začeli veljati 1. novembra 2019.

V pomembnih bankah je bilo leta 2019 opravljenih šest bonitetnih pregledov na kraju samem. V vseh so bili kot člani ekipe udeleženi tudi nadzorniki iz drugih držav ali pa zunanji sodelavci, najeti s strani ECB. Dva pregleda sta potekala večinoma v tujini. Pregledi so bili izvedeni na področju kreditnega tveganja, procesa ICAAP, sledijo področje likvidnosti in IT tveganja.

V skladu s 84. členom Zakona o bančništvu so banke konec leta 2018 vnovič predložile posodobljene načrte za sanacijo, ki so jih JST pregledali in ocenili v skladu s 197. členom Zakona o bančništvu.

Pri nadzoru pomembnih bank je bilo leta 2019 ugotovljenih 214 nepravilnosti in pomanjkljivosti pri njihovem poslovanju, največ na področjih kreditnega tveganja in notranjega upravljanja ter procesa ICAAP, pri vsebini sanacijskega načrta ter na področju operativnih tveganj in likvidnostnega tveganja (slika 13).

Večina ugotovitev ima nizek in srednji vpliv na finančni položaj nadzorovane institucije, raven kapitala, notranje upravljanje ter na kontrole in upravljanje tveganja bank, zato je ECB večinoma bankam izdala ukrep v obliki pisma s priporočili (tabela 2).

3.3.2 Nadzor manj pomembnih bank²⁸

Za izvajanje nadzora nad manj pomembnimi bankami smo samostojno in neposredno odgovorni v Banki Slovenije. Nadzor se izvaja v obliki stalnega nadzora (angl. on-going supervision), to je nadzor poročil, podatkov in informacij, ki so nam jih banke dolžne posredovati periodično ali na izrecno zahtevo, ter v obliki pregledov poslovanja bank v povezavi s prepoznavanjem, merjenjem in upravljanjem različnih tveganj (angl. on-site supervision).

Na podlagi letne celovite ocene tveganosti posamezne manj pomembne banke opredelimo glavne nadzorniške aktivnosti za konkretno banko v naslednjem koledarskem letu.

Najpomembnejši del procesa nadzora nad manj pomembnimi bankami je, tako kot pri pomembnih bankah, izvedba nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj, na podlagi katerega opredelimo individualne zahteve po vzdrževanju kapitalske ustreznosti in tudi kvalitativne ukrepe za obvladovanje tveganj.

Za leto 2019 smo kot najpomembnejša tveganja pri poslovanju manj pomembnih bank prepoznali naslednja tveganja:

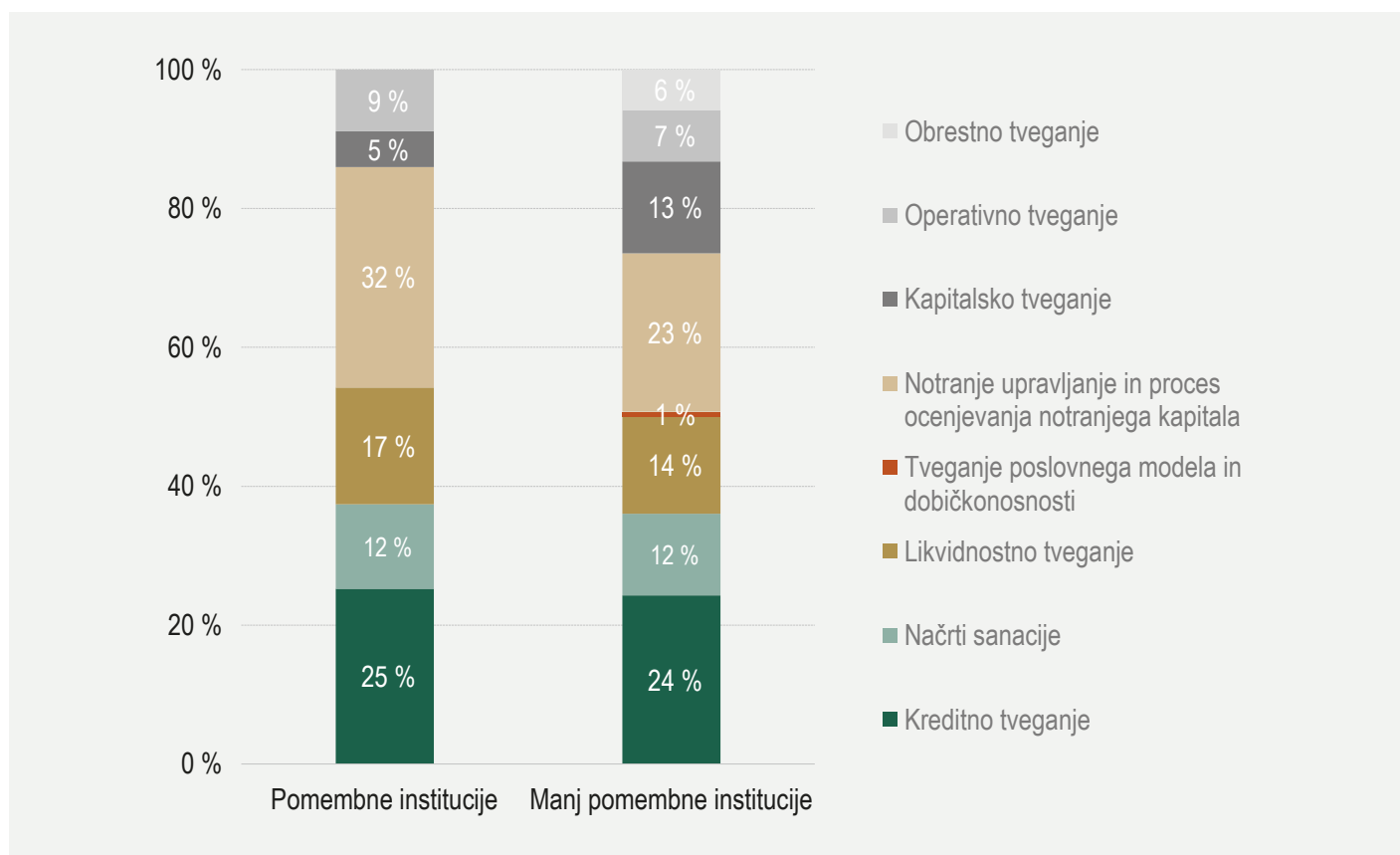
- kreditno tveganje s poudarkom na potrošniškem in stanovanjskem kreditiranju ter nadaljnjem zniževanju NPL;
- upravljanje tveganj s poudarkom na ICAAP in tveganju, ki izhaja iz visokega obsega vlog na vpogled;
- operativno tveganje s poudarkom na IT in zagotavljanju kibernetске varnosti;
- notranje upravljanje s poudarkom na spremembah v lastniški strukturi bank in s tem povezane spremembe v upravljalnih organih ter zagotavljanje pravilne bonitetne konsolidacije.

²⁸ V skupino manj pomembnih bank se uvrščajo banke in hranilnice (kreditne institucije). Pojem banka v kontekstu skupine manj pomembnih bank vključuje tudi hranilnice.

Leta 2019 smo v manj pomembnih bankah opravili pet bonitetnih pregledov poslovanja na kraju samem na področjih kreditnega tveganja, s poudarki na potrošniškem kreditiranju in notranjih kontrolah, operativnega tveganja z vidika kibernetске varnosti, upravljanja banke in izvajanja procesa ocenjevanja notranjega kapitala. Od sredine leta pregledi v manj pomembnih bankah potekajo po vsebinsko isti metodologiji kot pregledi v pomembnih bankah. Tudi v manj pomembnih bankah smo izvajali preglede spremljanja izvrševanja ukrepov v funkciji izvajanja stalnega nadzora bank.

Pri nadzoru manj pomembnih bank smo ugotovili 129 nepravilnosti in pomanjkljivosti, največ na področju kreditnega tveganja ter notranjega upravljanja in procesa ocenjevanja notranjega kapitala. Nekatere ugotovljene nepravilnosti so bile odpravljene že v letu 2019, odpravo preostalih pa bomo spremljali v letu 2020.

Slika 13: Ugotovljene kršitve po kategorijah tveganj v bankah leta 2019

Vir: Banka Slovenije.

Leta 2019 smo manj pomembnim institucijam izdali 14 pisem, v katerih smo opredelili zahteve po vzdrževanju temeljnega in celotnega kapitala institucije. Ob tem smo preučili načrte sanacije za manj pomembne institucije, pri čemer smo opozorili na 16 pomanjkljivosti oziroma področij, ki jim morajo institucije nameniti več pozornosti pri pripravi teh načrtov v naslednjem letu.

Tabela 2: Nadzorniški ukrepi, izrečeni bankam in hranilnicam leta 2019

VRSTA UKREPA	ŠTEVILO IZDANIH UKREPOV V POMEMBNIH INSTITUCIJAH	ŠTEVILO IZDANIH UKREPOV V MANJ POMEMBNIH INSTITUCIJAH
Izdane odločbe z nadzorniškimi ukrepi	4	
Izdana nadzorniška pisma s priporočili	20	
Izdane odredbe o odpravi kršitev		3
Izdana pisma po pregledu poslovanja		1
Izdane ugotovitvene odločbe o odpravljenih kršitvah		2
Izdane odredbe o odsvojitvi delnic		1
Izdane odločbe o začetku postopka za prepoved opravljanja funkcije v upravljalnem organu		3

Vir: Banka Slovenije.

V Sloveniji sta prisotni tudi dve podružnici tujih bank oziroma bančnih skupin držav članic (ena iz Avstrije in ena iz Francije). Nadzor nad njunim poslovanjem opravljamo prek rednih poročil, zahtev po dodatnih pojasnilih in prek spremljave likvidnostnega položaja. Leta 2019 podružnicam nismo izdali nobenega ukrepa.

Okvir 3: Stresni testi

Evropski bančni organ vsaki dve leti (nazadnje leta 2018) izvaja vseevropske stresne teste bank. V vmesnem letu 2019 smo se na ravni ECB v okviru Enotnega mehanizma nadzora v skladu z že uveljavljeno prakso odločili, da izvedemo ciljne stresne teste, ki so bili lani osredotočeni na likvidnostno tveganje. V vajo so bile vključene tudi vse pomembne slovenske banke pod neposrednim nadzorom ECB. Podobno kot za pomembne banke smo v Banki Slovenije izvedli tudi stresne teste za manj pomembne slovenske banke in hčerinske banke v večinski tuji lasti.

Primarna mera likvidnostnega tveganja v okviru stresnih testov je bilo obdobje preživetja (angl. survival period), merjeno v dneh, ko neto likvidnostna pozicija postane negativna. Obdobje preživetja je časovno obdobje, znotraj katerega institucija lahko uporabi svoja likvidna sredstva na način, da preživi nenaden likvidnostni šok. Za posamezne banke smo na podlagi denarnih tokov in scenarijev izračunali, ali bodo v šestmesečnem obdobju likvidnostni odlivi presegli prilive, ob upoštevanju tudi sekundarne likvidnosti. Poleg obdobja preživetja je bila izračunana tudi neto likvidnostna pozicija (angl. funding deficit/surplus), merjena kot odstotek celotnih sredstev.

Na ravni sistema so banke izkazovale dobro likvidnostno pozicijo, predvsem zaradi visoke ravni sekundarne likvidnosti. Z izvedbo stresnih testov smo dobili podrobnejši vpogled v likvidnostno pozicijo posamezne banke, rezultati stresnih testov pa so bili vključeni tudi v skupno oceno tveganosti institucije.

Stresni testi v letu 2019 so bili po obsegu in kompleksnosti precej manj zahtevni kot stresni testi leto prej, kljub temu pa se je tudi v tokratni vaji pokazalo, da morata razumevanje podatkovnih zahtev in skrb za večjo kakovost podatkov ostati ena od prednostnih nalog bank in nadzornikov.

Obseg NPE se je leta 2019 zmanjšal na 1 mrd EUR.

3.3.3 Upravljanje nedonosnih izpostavljenosti

V letu 2019 smo nadaljevali z aktivnostmi za zniževanje obstoječih in preprečevanje nastanka novih NPE pri bankah v Sloveniji. Prizadevanja bank in hranilnic so v letu 2019 ponovno prispevala k zmanjšanju deleža vseh NPE, in sicer s 4 % na 2,2 %, medtem ko se obseg NPE v tem istem obdobju zmanjšal na 1 mrd EUR. Kot glavni razlog za znižanje NPE leta 2019 je treba izpostaviti zlasti poplačilo in odprodajo terjatev.

V okviru spremljanja napredka bank pri upravljanju NPE smo analizirali operativne načrte zmanjševanja obsegov NPE v izbranih portfeljih in dinamiko gibanja NPE v posameznih bankah. Poleg navedenih dveh rednih aktivnosti smo nadaljevali tudi nadzorniški dialog s posameznimi bolj izpostavljenimi bankami. V preteklem letu smo začeli tudi izvajati spremljanje implementacije EBA Smernic o upravljanju nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti (EBA/GL/2018/06) v bankah, ki so začele veljati 30. junija 2019.

Obvladovanje in upravljanje nedonosnih izpostavljenosti kljub pomembnemu znižanju ostaja ena od prednostnih nalog bank in nadzornikov tudi v prihodnje. Aktivnosti so (vedno bolj) usmerjene v preventivne dejavnosti bank in nadzornikov, vse zaradi vzpostavitve ustrezne infrastrukture, ki bo omogočila zgodnje prepoznavanje potencialnih težav in omejila negativne posledice na sprejemljivo raven.

V Banki Slovenije samostojno izvajamo nadzor na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, omejevalnih ukrepov ter varstva potrošnikov.

3.3.4 Nadzor skladnosti poslovanja bank in PPDFT

Za razliko od bonitetnega nadzora, ki ga izvaja ECB v sodelovanju z Banko Slovenije, je **nebonitetni nadzor v izključni pristojnosti Banke Slovenije**. V sklopu omenjenega nadzora je osrednja pozornost namenjena preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma oziroma PPDFT, pri tem so poleg bank in hranilnic zajete tudi druge institucije, ki jih skladno z določbami ZPPDFT-1 nadziramo v Banki Slovenije (plačilne institucije, družbe za izdajo elektronskega denarja, menjalci in subjekti, ki se ukvarjajo z dejavnostjo virtualnih valut). Poleg aktivnosti na področju PPDFT so se leta 2019 izvajale tudi nadzorniške aktivnosti, vezane na varstvo potrošnika v skladu z določbami ZPotK-2 in na omejevalne ukrepe.

Na področju PPDFT in omejevalnih ukrepov so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- Izvajanje pregledov

Skladno s smernicami evropskih nadzornih organov, da morajo biti nadzorniške aktivnosti skladne z opredeljeno oceno tveganosti (angl. risk based supervision), smo v Banki Slovenije leta 2019 opravili sedem neposrednih pregledov in sodelovali v dveh neposrednih pregledih, začelih na pobudo drugih nadzornih organov (Urad RS za preprečevanje pranja denarja, ATVP).

- Priprava regulative

V Banki Slovenije smo leta 2019 izdali Smernice o oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma ter Smernice o informacijah, ki spremljajo prenos sredstev.

- Mednarodno sodelovanje

Z vidika mednarodnega sodelovanja je leto 2019 zaznamovalo izjemno pestro dogajanje na področju PPDFT. Za krepitev sodelovanja med bonitetnim nadzorom in nadzorom na področju PPDFT je bil podpisan Sporazum o medsebojnem sodelovanju in izmenjavi informacij med ECB in nacionalnimi organi, ki so v državah članicah pristojni za nadzor na področju PPDFT.

V Banki Slovenije smo vključeni tudi v aktivnosti, ki potekajo v okviru skupnega pododbora za PPFT, ki deluje na ravni EU nadzornih organov (EBA, ESMA, EIOPA), in v aktivnosti, ki potekajo v okviru odbora na ravni Sveta Evrope (t. i. Moneyval).

- Druge aktivnosti

V sklopu drugih aktivnosti smo se v Banki Slovenije v drugi polovici leta dejavno vključili v javno obravnavo novele ZPPDFT-1 in v aktivnosti, vezane na posodobitev Nacionalne ocene tveganosti RS za pranje denarja in financiranje terorizma.

V sodelovanju z Institutom Jožefa Štefana smo pristopili k mednarodnemu projektu Infinitech, v okviru katerega bomo razvijali platformo za učinkovitejše izvajanje nadzorniških aktivnosti na področju PPFT.

Na področju zagotavljanja skladnosti z določbami ZPotK-2, ki ureja potrošniško kreditiranje, je bil leta 2019 dopolnjen Postopkovnik o izvajanju nadzora, ki po vzoru bonitetnega nadzora tudi na področju nadzora skladnosti določa standarde in aktivnosti, ki se izvajajo v okviru neposrednega nadzora, v skladu z opredeljenim letnim planom pa so bili izvedeni trije neposredni pregledi. V Banki Slovenije smo obravnavali tudi pobude, prejete s strani Zveze potrošnikov Slovenije.

3.3.5 Dovoljenja

V Banki Slovenije izdajamo dovoljenja v skladu z ZBan-2, ZPlaSSIED, Delegirano uredbo Komisije (EU) 2018/389, Zakonom o deviznem poslovanju, uredbo CRR in ZPotK-2.

Leta 2019 smo vodili 41 postopkov v skladu z ZBan-2, ZPlaSSIED, Delegirano uredbo Komisije (EU) 2018/389, Zakonom o deviznem poslovanju, uredbo CRR in ZPotK-2. Od tega se je 33 postopkov zaključilo z izdajo dovoljenja, drugi pa so bili ustavljeni, umaknjeni ali pa so bili ob koncu leta nezaključeni in preneseni v leto 2020.

Poleg pristojnosti za izdajo dovoljenj smo v Banki Slovenije pristojni tudi za ugotavljanje primernosti članov nadzornih svetov bank. Leta 2019 je potekalo 31 postopkov ocenjevanja primernosti članov nadzornega sveta banke. S pozitivno oceno je bilo zaključenih 14 postopkov, drugi pa so bili ustavljeni, umaknjeni ali so bili ob koncu leta nezaključeni in preneseni v leto 2020.

Leta 2019 smo izdali 15 odločb o prenehanju dovoljenj: osem za opravljanje funkcije člana uprave banke, dva za opravljanje finančnih storitev, dva za pridobitev kvalificiranega deleža in tri za opravljanje menjalniških poslov.

V Banki Slovenije smo pristojni tudi za obravnavo notifikacij po ZBan-2, ZPotK-2 in ZPlaSSIED. Leta 2019 smo prejeli 169 notifikacij za neposredno opravljanje storitev bank držav članic v Sloveniji, čezmejno opravljanje storitev posredovanja potrošniških kreditov za nepremičnino ter notifikacij plačilnih institucij držav članic za opravljanje plačilnih storitev v Sloveniji in družb za izdajo elektronskega denarja za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilnih storitev. Leta 2019 je ena banka s sedežem v Republiki Sloveniji priglasila neposredno opravljanje storitev v drugi državi članici EU.

3.3.6 Podzakonski predpisi

Vsebinsko posameznih predpisov s področja nadzora, sprejetih v letu 2019, povzemamo v nadaljevanju.

Novela Sklepa o upravljanju kreditnega tveganja v bankah in hranilnicah

Na podlagi spremembe sklepa je mogoče kot primerno zavarovanje za namen ocenjevanja izgub iz kreditnega tveganja upoštevati tudi maksimalne hipoteke na nepremičninah. V primeru takih hipotek se skladno z uveljavljeno sodno prakso ne zahteva pridobitev neposredno izvršljivega notarskega zapisa o zavarovanju z vknjižbo hipoteke na zastaviteljevi nepremičnini (kar je pogoj za upoštevanje zavarovanja z nepremičninami za namen ocenjevanja izgub), pač pa je treba zagotoviti veljavno zastavno pogodbo in zemljiškoknjižno dovolilo za ustanovitev maksimalne hipoteke na zastaviteljevi nepremičnini ter druge listine, iz katerih je razvidno, katere terjatve in v kolikšni meri so zavarovane z maksimalno hipoteko.

Navodilo za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij

Pri poročanju finančnih informacij se spreminjajo poročevalske zahteve, ki se nanašajo na najeme po novem MSRP 16 in postavke izkaza poslovnega izida v zvezi s stroški in odhodki iz naslova provizij in rezervacij. Posledično je spremenjena tudi metodologija za izdelavo rekapitulacije izkaza vseobsegajočega donosa. Spremembe so posledica uskladitve s spremenjeno Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 680/2014 (v delu finančnih informacij FINREP) in jih bodo banke po objavi te uredbe v Uradnem listu EU upoštevale prvič pri poročanju za 30. junij 2020 (tudi poglavje 3.6.7.1 Statistika finančnih institucij in trgov).

Novela Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic z izvedbenim navodilom

Zaradi prej omenjenih sprememb se za banke, ki dosegajo 1 mrd EUR bilančne vsote, v okviru finančnih informacij FINREP na posamični podlagi s 30. junijem 2020 zahtevajo še nekatere informacije o donosnih in nedonosnih izpostavljenostih.

Za namen razkritij v letnem poročilu bank sta bili dopolnjeni shemi izkaza poslovnega izida in konsolidiranega izkaza poslovnega izida, spremenjeni so bili tudi kazalniki poslovanja. Banke v okviru kazalnikov kreditne kvalitete (prvič že za poslovno leto 2019) namesto kazalnikov pokritja nedonosnih izpostavljenosti s popravki oziroma prilagoditvami vrednosti in rezervacijami za kreditne izgube in pokritja nedonosnih izpostavljenostmi z zavarovanji razkrijejo dva kazalnika, pri katerih se to pokritje izračunava izključno a) na nedonosne kredite in b) druga finančna sredstva.

Posledično je v izvedbenem navodilu sklepa – Navodilu za izdelavo izkaza finančnega položaja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa ter izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic spremenjena tudi metodologija za izračun kazalnikov. Metodologija za izračun kazalnika »delež nedonosnih kreditov« je usklajena z metodologijo, ki se uporablja tudi za namen presoje z vidika izpolnjevanja dodatnih nadzorniških zahtev glede upravljanja nedonosnih izpostavljenosti ter posledično podrobnejšega poročanja in razkritij informacij o nedonosnih izpostavljenostih (ob doseganju ali preseganju mejne vrednosti kazalnika 5 %).

Sklepi o uporabi smernic EBA

Banka Slovenije je na podlagi določb ZBan-2 odločala tudi o uporabi posameznih smernic ali priporočil Evropskega bančnega organa v obliki sklepov o uporabi smernic oziroma priporočil. S področja nadzora je bilo leta 2019 izdanih 11 sklepov o uporabi smernic.

V Sloveniji
makrobonitetno politiko
oblikuje Odbor za
finančno stabilnost.

3.4 MAKROBONITETNA POLITIKA

Makrobonitetna politika je politika, s katero se identificirajo, spremljajo in ocenjujejo sistemska tveganja za finančno stabilnost z namenom zaščite stabilnosti celotnega finančnega sistema.²⁹ V Sloveniji makrobonitetno politiko oblikujemo v okviru Odbora za finančno stabilnost (OFS), medtem ko odločitev o implementaciji makrobonitetnih ukrepov za posamezno področje sprejme pristojni nacionalni nadzorni organ. Banka Slovenije je pristojna za implementacijo makrobonitetnih ukrepov za bančni sektor in lizinške družbe. Pravno podlago za izvajanje makrobonitetne politike zagotavljajo Uredba o kapitalskih zahtevah (CRR), Zakon o bančništvu (ZBan-2) in Zakon o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (ZMbNFS).

Oblikovanje makrobonitetne politike je ciklični proces, ki ga lahko razdelimo v štiri korake:

1. identifikacijo in oceno ravni sistemskih tveganj;
2. izbiro in oblikovanje (kalibracijo) makrobonitetnega instrumenta;
3. implementacijo makrobonitetnega ukrepa;
4. ocenjevanje makrobonitetne politike in instrumenta.

V Banki Slovenije na podlagi orodij za spremljanje finančne stabilnosti ocenimo raven sistemskih tveganj. Sistemsko tveganje je tveganje motenj v finančnem sistemu, ki imajo lahko resne negativne posledice za delovanje finančnega sistema in realno gospodarstvo. V Banki Slovenije redno objavljamo oceno sistemskih tveganj v Poročilu o finančni stabilnosti in v drugih publikacijah.³⁰ Izoblikovan imamo nabor kazalnikov, s katerimi spremljamo razvoj sistemskih tveganj in doseganje posameznih vmesnih ciljev makrobonitetne politike, ti so:³¹

- blažitev in preprečitev čezmerne rasti kreditiranja in čezmernega finančnega vzvoda;
- blažitev in preprečitev čezmernega neskladja v strukturi ročnosti in nelikvidnosti;
- omejitev koncentracije neposredne in posredne izpostavljenosti;
- omejitev sistemskega vpliva izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje;
- krepitev odpornosti finančnih infrastruktur.

²⁹ 2. člen Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13).

³⁰ <https://www.bsi.si/publikacije/porocilo-o-financni-stabilnosti>

³¹ Vmesni cilji makrobonitetne politike so navedeni v Strateškem okvirju makrobonitetne politike Banke Slovenije in so skladni s priporočilom ESRB/2013/1.

Če ocenimo, da je raven sistemskih tveganj povišana ali da obstaja tveganje, da vmesni cilji makrobonitetne politike ne bodo doseženi, se lahko odločimo za uvedbo makrobonitetnih ukrepov. Izbor ukrepa in njegova kalibracija sledita načelom, opisanim v Strateškem okvirju makrobonitetne politike.³²

Izboru in kalibraciji instrumenta sledita njegova implementacija in ocena učinkovitosti. Makrobonitetni ukrep je uspešen, če prispeva k doseganju zastavljenih vmesnih ciljev makrobonitetne politike in prispeva k zmanjšanju sistemskih tveganj.

Makrobonitetni ukrepi imajo lahko negativne čezmejne učinke oziroma so lahko tarča regulatorne arbitraže, zato je čezmejno sodelovanje pomembno. Evropski odbor za sistemska tveganja sodeluje pri koordinaciji makrobonitetne politike na evropski ravni. Zadolžen je tudi za izdajo priporočil o vzajemnosti makrobonitetnih ukrepov. Izda lahko tudi priporočila in opozorila nacionalnim makrobonitetnim in drugim organom.

Tabela 3: Trenutno veljavni makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije

MAKROBONITETNI INSTRUMENT	LETO UVEDBE/ SPREMEMBE ³³	TIP UKREPA ³⁴	VMESNI CILJ
Omejevanje depozitnih obrestnih mer	2012	ZAVEZUJOČ	Omejiti sistemski vpliv izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje
Omejevanje dinamike zniževanja razmerja med krediti in vlogami nebančnega sektorja (GLTDF)	2014/2018	PRIPOROČILO	Ublažiti in preprečiti čezmerno neskladje v strukturi ročnosti in nelikvidnost
Proticiklični kapitalski blažilnik (CCyB)	2016	ZAVEZUJOČ	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod
Blažilnik za druge sistemske pomembne banke (blažilnik O-SII)	2016	ZAVEZUJOČ	Omejiti sistemski vpliv izkrivljajočih spodbud, da bi se zmanjšalo moralno tveganje
Makrobonitetne omejitve kreditiranja prebivalstva (LTV, DSTI in omejitev ročnosti)	2016/2018/2019*	ZAVEZUJOČ	Ublažiti in preprečiti čezmerno rast kreditiranja in čezmerni finančni vzvod

Vir: Banka Slovenije.

* Do 1. novembra 2019 je veljalo nezavezujoče Makrobonitetno priporočilo za področje kreditiranja prebivalstva.³⁵

³² Več informacij o ukrepu je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/strateski-okvir-makrobonitetne-politike>.

³³ Navedeno je leto, ko je ukrep začel veljati.

³⁴ Makrobonitetni instrumenti, ki so nezavezujoči, so sprejeti v obliki priporočil.

³⁵ Več informacij o ukrepu je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/zgodovina-makrobonitetnih-omejitev-kreditiranja-prebivalstva>.

Ob koncu leta 2019 so bili veljavni štirje zavezujoči in en nezavezujoč makrobonitetni ukrep. Ukrep GLTDF se je 1. januarja 2018 preoblikoval v priporočilo.³⁶ Leta 2019 smo sprejeli odločitev, da s 1. aprilom 2020 preneha veljati ukrep, ki je zahteval, da banke izračunavajo in Banki Slovenije dnevno poročajo količnika likvidnosti prvega razreda (KL1) in drugega razreda (KL2), vendar smo zaradi izbruha epidemiološke krize instrument spremljanja količnika likvidnosti ponovno začasno aktivirali. Ukrep omejevanja depozitnih obrestnih mer³⁷ bank trenutno ne omejuje.

V veljavi sta dva zavezujoča kapitalska ukrepa: proticiklični kapitalski blažilnik³⁸ in blažilnik za druge sistemsko pomembne banke³⁹, ter en zavezujoč makrobonitetni instrument v zvezi s posojilojemalci. Banka proticiklični kapitalski blažilnik izračunava glede na geografsko izpostavljenost. Za vsako državo je treba uporabiti stopnjo blažilnika, ki jo določi lokalni makrobonitetni organ. Za izpostavljenosti v Sloveniji se trenutno uporablja ničodstotna stopnja blažilnika.

Blažilnik za druge sistemsko pomembne banke zvišuje odpornost sistemsko pomembnih bank v Sloveniji. Vrednost blažilnika se določi na podlagi povprečne vrednosti kazalnikov sistemske pomembnosti, ki merijo velikost banke, njen pomen za realno gospodarstvo, njeno povezanost z drugimi institucijami in kompleksnost poslovnega modela oziroma čezmejno delovanje banke. Blažilnik za DSPB so banke obvezane izpolnjevati od 1. januarja 2019. SID banka mora blažilnik v celoti izpolnjevati od 1. januarja 2020, banka Intesa Sanpaolo pa od 1. januarja 2021.

Tabela 4: Vrednosti blažilnika O-SII po bankah od 1. januarja 2020

BANKA	VIŠINA KAPITALSKEGA BLAŽILNIKA
NLB, d. d.	1,00 %
SID banka, d. d., Ljubljana	0,50 %*
Nova KBM, d. d.	0,25 %
Abanka, d. d.	0,25 %
SKB, d. d.	0,25 %
Unicredit banka Slovenija, d. d.	0,25 %
Banka Intesa Sanpaolo, d. d.	0,25 %

Vir: Banka Slovenije.

³⁶ Več informacij o ukrepu je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/omejevanje-dinamike-znizevanja-razmerja-med-krediti-in-vlogami-gltdf>.

³⁷ Več informacij o ukrepu je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/omejevanje-depozitnih-obrestnih-mer>.

³⁸ Več informacij o ukrepih je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/proticiklicni-kapitalski-blazilnik>.

³⁹ Metodologija je podrobneje razložena na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/blazilnik-za-druge-sistemsko-pomembne-banke>.

Okvir 4: Makrobonitetne omejitve kreditiranja prebivalstva

Leta 2016 smo uvedli (nezavezujoče) makrobonitetno priporočilo za trg stanovanjskih posojil.⁴⁰ Ukrep je bil previdnostne narave, s ciljem preprečevati čezmerno kreditno rast in preprečevati rahljanje kreditnih standardov. Zaradi visoke rasti potrošniških posojil smo leta 2018 makrobonitetno priporočilo razširili še na ta segment. S 1. novembrom 2019 je začel veljati Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva, ki uvaja zavezujoče makrobonitetne instrumente za potrošniška in stanovanjska posojila. Za potrošniška posojila je bil zavezujoč ukrep uveden, ker:

- se je visoka kreditna rast kljub uvedbi makrobonitetnega priporočila nadaljevala in je ostala čezmerna; več kot dve leti je bila medletna rast potrošniških posojil višja od 10 %;
- se je pokazalo, da banke nezavezujočim makrobonitetnim priporočilom ne sledijo v zadostni meri; za doseganje vmesnih ciljev makrobonitetne politike je bil potreben zavezujoč ukrep;
- se je povprečna ročnost novoodobrenih posojil podaljševala; konec leta 2015 je znašala 5,6 leta, avgusta 2019 pa že 7 let;
- se je vrednost povprečnega pogodbenega zneska potrošniškega kredita v 4 letih od leta 2015 povečala za okrog 2.000 EUR oziroma za 32 %, na okrog 8.200 EUR.⁴¹

Ukrep smo razširili tudi na stanovanjska posojila z namenom preprečevanja arbitriranja med stanovanjskimi in potrošniškimi posojili.

Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva uvaja tri makrobonitetne instrumente:

- Za potrošniška in stanovanjska posojila velja instrument omejevanja razmerja med letnim stroškom servisiranja celotnega dolga (vključno z lizingi) in letnim neto dohodkom (DSTI). Najvišji dovoljen DSTI znaša med 0 % in 67 % (odvisno od dohodka, slika 14). Ne glede na DSTI mora kreditojemalcu po odštetju stroška servisiranja celotnega dolga ostali vsaj 76 % bruto minimalne plače. Če kreditojemalec vzdržuje družinske člane, se ta znesek ustrezno zviša.⁴²

⁴⁰ Več informacij o vsebini priporočila je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: https://www.bsi.si/ckfinder/connector?command=Proxy&lang=sl&type=Files¤tFolder=%2FFinancial%20Stability%2FMacprudential%2FHousing%20loans%2F&hash=6ce6c512ea433a7fc5c-8841628e7696cd0ff7f2b&fileName=Priporo%C4%8Dilo_LTV DSTI_2016.pdf

⁴¹ Več informacij o razlogih za uvedbo zavezujočih makrobonitetnih ukrepov je na voljo v Poročilu o finančni stabilnosti (december, 2019, str. 27–31 in 61–62).

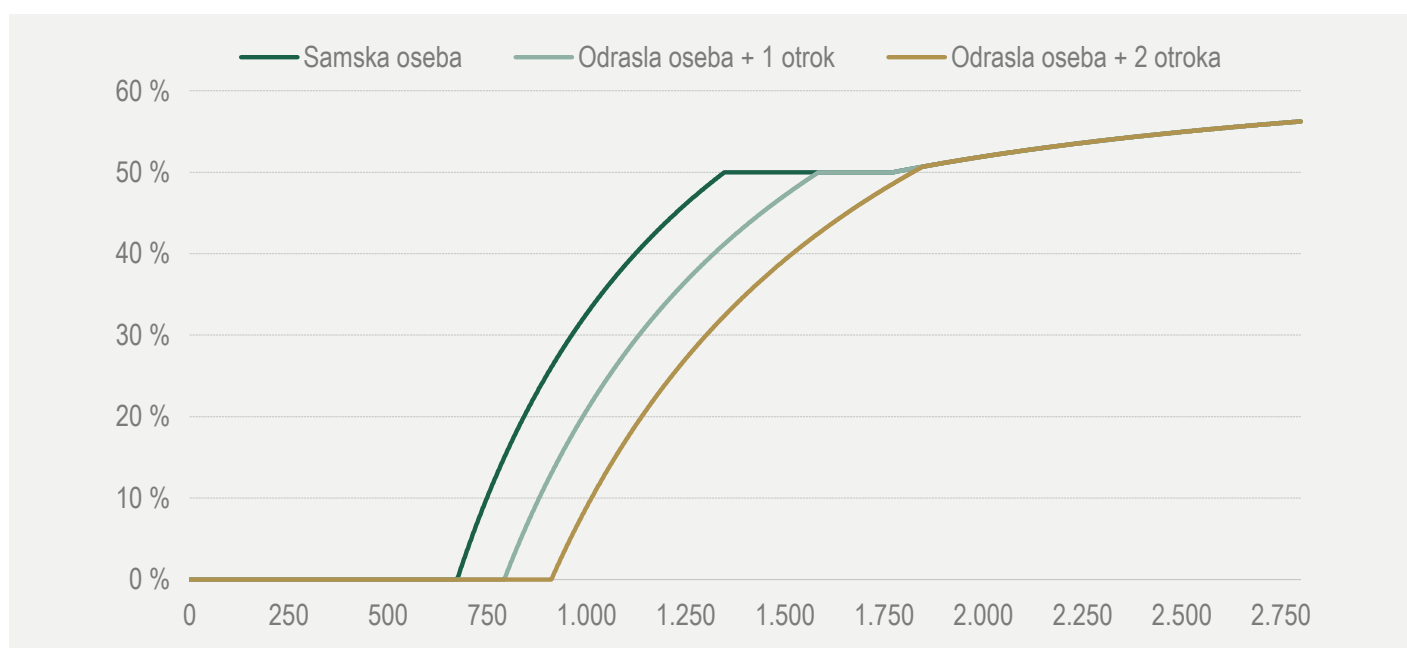
⁴² Več informacij o Sklepu o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva je na voljo na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/makrobonitetni-nadzor/makrobonitetni-instrumenti/Makrobonitetne-omejitve-kreditiranja-prebivalstva>.

- Za posojila, ki niso namenjena nakupu, gradnji oziroma obnovi stanovanjske nepremičnine oziroma niso zavarovana s stanovanjsko nepremičnino, velja tudi omejitev ročnosti. Najvišja dovoljena ročnost za ta posojila znaša 84 mesecev.

- Za posojila, zavarovana s stanovanjsko nepremičnino, še vedno velja priporočilo glede najvišjega razmerja med zneskom posojila in vrednostjo stanovanjske nepremičnine, ki je dana v zavarovanje (LTV). Priporoča se, da to razmerje ne preseže 80 %.

Banke imajo v okviru dovoljenih izjem nekaj maneverskega prostora glede odobravanja posojil, ki niso skladna z instrumentoma omejevanja DSTI in ročnosti.

Slika 14: Najvišja dovoljena vrednost DSTI (os y) v odvisnosti od neto mesečne plače v EUR (os x).

Vir: Banka Slovenije.

Opomba: Pri izračunu dovoljenega razmerja DSTI za osebo z enim oziroma dvema otrokoma predpostavimo, da je kreditjemalec del dvostarševske družine.

3.5 REŠEVANJE BANK IN SISTEM JAMSTVA ZA VLOGE

3.5.1 Priprava načrtov reševanja

Banka Slovenije je skladno z Zakonom o reševanju in prisilnem prenehanju bank⁴³ nacionalni organ za reševanje. Samostojno pripravljamo in osvežujemo načrte reševanja za vse banke v naši neposredni pristojnosti in sodelujemo v internih reševalnih skupinah Enotnega odbora za reševanje⁴⁴ pri vzpostavitvi in osveževanju načrtov mednarodnih bančnih skupin, prisotnih v Sloveniji.

Na področju reševanja bank sodelujemo z Enotnim mehanizmom za reševanje.

SRB je zadolžen za pripravo načrtov bank in bančnih skupin, ki so pod neposrednim nadzorom ECB, in vseh čezmejno aktivnih bank. Med te banke spadajo NLB, NKBM, Abanka, Unicredit, Intesa Sanpaolo, Erste (v Sloveniji hčerinska banka Sparkasse), Addiko in Sberbank. Osveževanje načrtov reševanja za banke v pristojnosti SRB poteka v obliki internih reševalnih skupin vseh nacionalnih organov za reševanje v državah bančne unije, kjer je prisotna posamezna članica bančne skupine. Mednarodne delovne skupine sodelujejo v obliki izmenjave dokumentov, rednih telekonferenc in srečanj. Banka Slovenije je zadolžena za pripravo načrtov reševanja za vse banke, ki ne spadajo v pristojnost SRB; to so Gorenjska banka, Deželna banka Slovenije, Delavska hranilnica, Hranilnica Lon in Hranilnica Vipava.

Banka Slovenije pri pripravi načrta reševanja za skupino OTP sodeluje z Madžarsko nacionalno banko, ki je reševalni organ za skupino OTP, katere članica je od decembra 2019 tudi SKB banka.

V letu 2019 smo vzpostavili Metodologijo identifikacije javnega interesa za reševanje in kritičnih funkcij. Metodologija predstavlja celosten pristop k identifikaciji, ali so ukrepi za reševanje pri posamezni banki v Sloveniji potrebni zaradi zaščite javnega interesa in opredelitev mej za določanje kritičnosti posameznih ekonomskih funkcij, ki jih zagotavljajo banke v Sloveniji.

Vsi načrti reševanja bank v Sloveniji so bili osveženi z vidika uporabe aktualnih podatkov. Nadgradnja načrtov reševanja v pristojnosti SRB je v letu 2019 potekala s poudarkom na podrobnejši opredelitvi postopkov v banki v primeru uporabe instrumenta reševanja s sredstvi upnikov (angl. bail-in), na identifikaciji ključnih storitev, ki podpirajo kritične funkcije, in na nadgradnji kapacitet bank za zagotavljanje podatkov za potrebe reševanja. Načrti reševanja v naši pristojnosti so bili nadgrajeni z analizo kapacitete sistema jamstva za vloge in vzpostavitev možnosti priprave poenostavljenih načrtov reševanja za banke, kjer je v primeru težav, ki jih banka sama ne more več rešiti, mogoče uporabiti postopek prisilnega prenehanja banke. Z vsako banko v naši pristojnosti priprave načrta reševanja smo lani opravili predstavitev načrta reševanja in zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti.

⁴³ Uradni list RS, št. 44/16 in 71/16 – odl. US.

⁴⁴ Več o Enotnem odboru za reševanje v poglavju 3.1 Institucionalni okvir.

Banka Slovenije upravlja
slovenski sklad za
reševanje bank.

3.5.2 Sklad za reševanje bank pri Banki Slovenije

Banka Slovenije od konca marca 2015 upravlja poseben sklad za reševanje bank, ki ga je vzpostavila na podlagi Zakona o organu in skladu za reševanje bank.⁴⁵ Sredstva sklada so predvidena za financiranje ukrepov prisilne likvidacije, ki jih lahko izrečemo bankam. Banke so v sklad marca 2015 vplačale 191,1 mio EUR, kar je znašalo 1,3 % takratne vsote zjamčenih vlog.

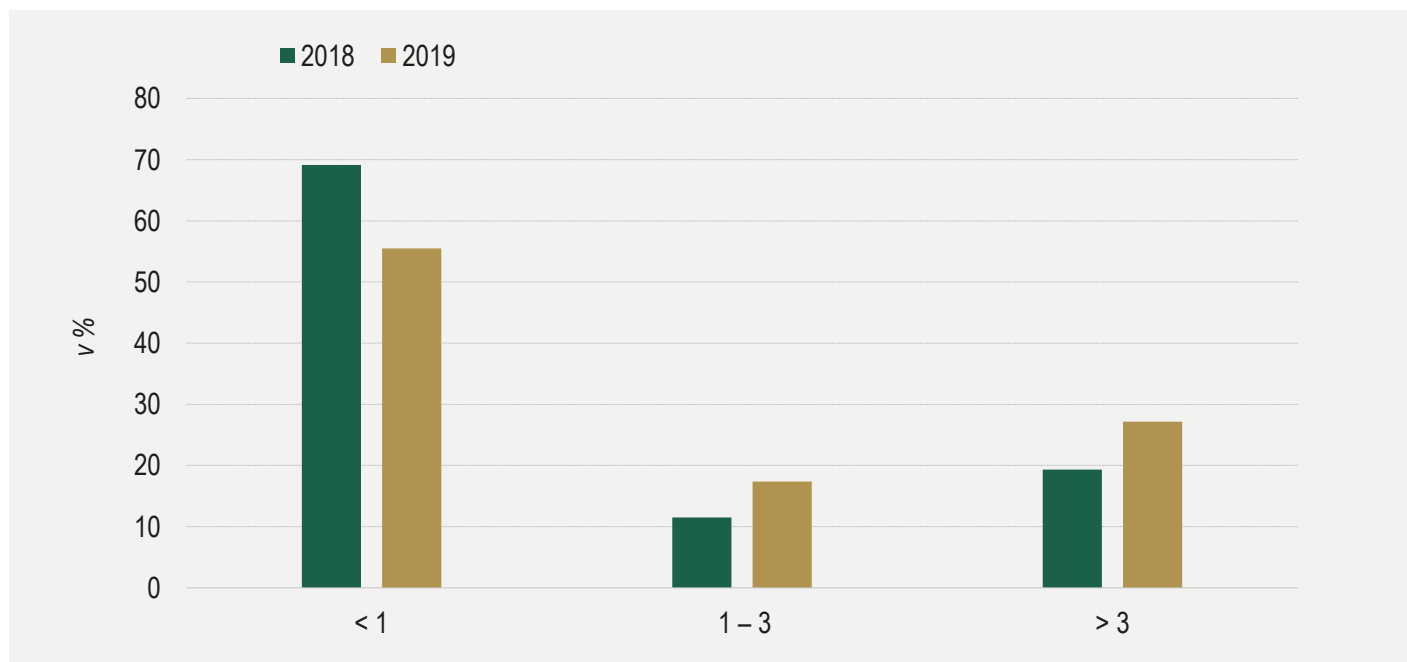
V skrbi za čim nižje stroške aktivnega upravljanja od 1. januarja 2019 v Banki Slovenije upravljammo skupni sklad, ki vsebuje sredstva obeh Banki Slovenije v upravljanje zaupanih skladov, tj. sklada za reševanje bank in sklada za jamstvo vlog (več o tem v poglavju 3.5.5 Jamstvo za vloge). V letu 2019 je stanje sredstev slednjega doseglo znesek, ki upravičuje aktivno upravljanje (dotlej so bila vsa sredstva sklada za jamstvo vlog na računu pri Banki Slovenije). Hkrati naložbeni politiki obeh skladov^{46, 47} sledita primerljivim zahtevam glede likvidnosti, varnosti in donosnosti naložb. Posledično je nabor primernih naložbenih oblik za oba sklada enak in je postalo stroškovno učinkovito upravljanje v enem skladu (portfelju) z nedvoumnim pripisovanjem učinkov upravljanja obema skladoma.

Skupni sklad nalaga sredstva v likvidne državne, regionalne, agencijske in podjetniške dolžniške instrumente, pri čemer so naložbe praviloma omejene z interno bonitetno oceno Banke Slovenije vsaj A–. Ker so bile obrestne mere denarnega trga tudi v letu 2019 negativne, je skupni sklad namesto nalaganja v kratkoročne depozite sredstva pustil na računu pri Banki Slovenije, kjer je bila obrestna mera prav tako negativna (obrestna mera mejnega depozita), vendar pa višja od obrestnih mer na denarnem trgu. Poleg tega je skupni sklad zaradi pričakovanj splošnega padca tržnih donosnosti (in s tem porasta vrednosti naložb) ohranjal obrestno izpostavljenost (modificirano trajanje) blizu maksimalne dovoljene ravni. Glede na ročnost je bilo 55 % naložb skupnega sklada v razredu z zapadlostjo do enega leta, 17 % v razredu z zapadlostjo med enim letom in tremi leti ter 27 % v razredu z zapadlostjo nad tremi leti.

⁴⁵ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7059>.

⁴⁶ https://www.bsi.si/ckfinder/connector?command=Proxy&lang=sl&type=Files¤tFolder=%2FFinan%C4%8Dna%20stabilnost%2FRe%C5%A1evanje%20bank%2F&hash=6ce6c512ea433a7fc5c8841628-e7696cd0ff7f2b&fileName=SRB_Sklep_o_naložbeni_politiki_in_strokih_upravlj_201812.pdf.

⁴⁷ https://www.bsi.si/ckfinder/connector?command=Proxy&lang=sl&type=Files¤tFolder=%2FFinan%C4%8Dna%20stabilnost%2FJamstvo%20za%20vloge%2F&hash=6ce6c512ea433a7fc5c8841628-e7696cd0ff7f2b&fileName=SVJ_Sklep_o_naložbeni_politiki_in_strokih_upravlj_201812.pdf.

Slika 15: Struktura skupnega sklada po razredih ročnosti⁴⁸

Vir: Banka Slovenije.

Vrednost sklada za reševanje bank je konec leta 2019 znašala 191,7 mio EUR, vrednost skupnega sklada pa 265,2 mio EUR. Čisti poslovni izid sklada za reševanje bank je leta 2019 znašal 868.839,94 EUR, čisti poslovni izid skupnega sklada pa 1.057.461,93 EUR. Podrobnejše poslovanje je razkrito v letnem poročilu sklada za reševanje bank.⁴⁹

V skladu z zakonom bo sklad za reševanje bank prenehal delovati 31. decembra 2024. Sredstva sklada do zdaj niso bila koriščena.

⁴⁸ Podatki za leto 2019 so za skupen sklad, za leto 2018 pa zaradi lažje primerjave združeno za sklad za reševanje bank in sklad za jamstvo vlog, čeprav sklada še nista bila upravljana skupaj.

⁴⁹ Letna poročila sklada za reševanje so objavljena na:

<https://www.bsi.si/publikacije/letna-porocila/letno-porocilo-sklada-za-resevanje-bank>.

3.5.3 Enotni sklad za reševanje

Banke oziroma kreditne institucije in nekatera investicijska podjetja iz 19 držav bančne unije, tudi iz Slovenije, vplačujejo prispevke v enotni sklad za reševanje (SRF). SRF je bil vzpostavljen v skladu z Uredbo (EU) št. 806/2014 in je v lasti SRB, ki sklad tudi upravlja. **Sklad je namenjen reševanju bank, če kapital in kvalificirane obveznosti posamezne banke ne bi zadostovale za izvedbo ukrepov reševanja.**

Sklad se polni po pravilih o prenosu na nacionalni ravni zbranih sredstev. Pravila določa Sporazum o prenosu in vzajemnosti prispevkov v okviru enotnega sklada za reševanje. Ciljna raven enotnega sklada za reševanje predvideva doseganje razpoložljivih finančnih sredstev sklada v višini vsaj 1 % zneska kritih vlog vseh kreditnih institucij z dovoljenjem vseh sodelujočih držav članic do 1. januarja 2024.

Skupna vplačila v SRF so leta 2019 znašala 7.819 mio EUR, od tega je bil prispevek slovenskih bank 9,0 mio EUR.⁵⁰ Skupna velikost SRF je po vplačilih leta 2019 dosegla višino 33 milijard EUR. SRF še ni bil koriščen.

3.5.4 Jamstvo za vloge

Zakon o sistemu jamstva za vloge⁵¹ določa, da **Banka Slovenije vzpostavi in upravlja sistem jamstva za vloge, ki zagotavlja jamstvo za vloge vlagatelja, če banka nima razpoložljivih sredstev. Zadolženi smo za izplačilo zajamčenih vlog vlagateljem oziroma z drugimi ukrepi ohranjanja dostop vlagateljev do zajamčenih vlog v primeru prisilnega prenehanja banke.**

BS zagotavlja postopke, ki omogočajo hitro izplačilo zajamčenih vlog.

Vzpostavljen sistem v primeru nerazpoložljivosti vlog pri posamezni banki omogoča začetek izplačevanja zajamčenih vlog v roku sedmih delovnih dni (ta rok je zavezujoč od 1. januarja 2024, od 1. januarja 2021 bo znašal 10 delovnih dni, trenutno znaša 15 delovnih dni). Podoben postopek poteka ob izplačilu zajamčenih terjatev ob stečaju borznoposredniške družbe.

V letu 2019 smo nadaljevali periodično testiranje zajema podatkov o zajamčenih vlogah na ravni posameznega komitenta pri vseh bankah v Sloveniji. Z izplačilno banko smo izvedli test varnega prenosa podatkov, potrebnih za izplačilo zajamčenih vlog. Z Ministrstvom za finance imamo vzpostavljen dialog o predvidenih postopkih in finančni kapaciteti sistema jamstva za vloge v primeru izplačila zajamčenih vlog. V letu 2019 je sodelovanje vključevalo tudi izmenjavo strokovnih stališč o Evropski jamstveni shemi.

⁵⁰ Podrobnejša specifikacija vplačil v SRF po državah je na razpolago na: <https://srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund>.

⁵¹ Zakon o sistemu jamstva za vloge (Uradni list RS, št. 27/16): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7428>.

Ob stečaju bančne podružnice smo zadolženi za koordinacijo izplačila zajamčenih vlog. Banka Slovenije je sopodpisnica multilateralnega sporazuma Evropskega foruma za jamstvo vlog, ki določa čezmejno sodelovanje shem za jamstvo vlog. V Sloveniji delujeta dve bančni podružnici, vključeni v avstrijsko in francosko jamstveno shemo. Leta 2019 smo z avstrijsko jamstveno shemo Einlagensicherung Austria začeli priprave na testiranje varne izmenjave informacij v primeru izplačila zajamčenih vlog bančne podružnice avstrijske banke.

3.5.5 Sklad za jamstvo vlog

Potrebna sredstva za izplačilo zajamčenih vlog so zagotovljena iz več virov. Banke v Sloveniji vplačujejo prispevke v sklad za jamstvo vlog. Leta 2019 so banke v sklad za jamstvo vlog vplačale sredstva v skupni višini 20,8 mio EUR. Višina sredstev v skladu je konec leta 2019 znašala 73,5 mio EUR, sklad bo svojo polno velikost v višini 0,8 % vseh zajamčenih vlog pri bankah v Sloveniji dosegel leta 2024. Če za potrebe dejanskega izplačila zajamčenih vlog sredstva sklada za jamstvo vlog ne zadostujejo, se lahko sklad dodatno zadolži, bankam lahko naložimo dodano izredno vplačilo v sklad, v skrajnem primeru pa lahko sredstva v obliki kratkoročnega posojila zagotovi Republika Slovenija. Sredstva za izplačilo zajamčenih vlog bančnih podružnic zagotavljajo jamstvene sheme, v katere so vključene banke.

Sredstva sklada za jamstvo vlog upravljamo skupaj s sredstvi sklada za reševanje bank (več v poglavju 3.5.2 Sklad za reševanje bank pri Banki Slovenije). Čisti poslovni izid sklada za jamstvo vlog je leta 2019 znašal 182.521,99 EUR. Sklad še ni bil koriščen. Podrobnejše poslovanje je razkrito v letnem poročilu sklada.⁵²

⁵² Letna poročila sklada za jamstvo vlog so objavljena na:

<https://www.bsi.si/publikacije/letna-porocila/letno-porocilo-sklada-za-jamstvo-vlog>.

3.6 DRUGE NALOGE BANKE SLOVENIJE

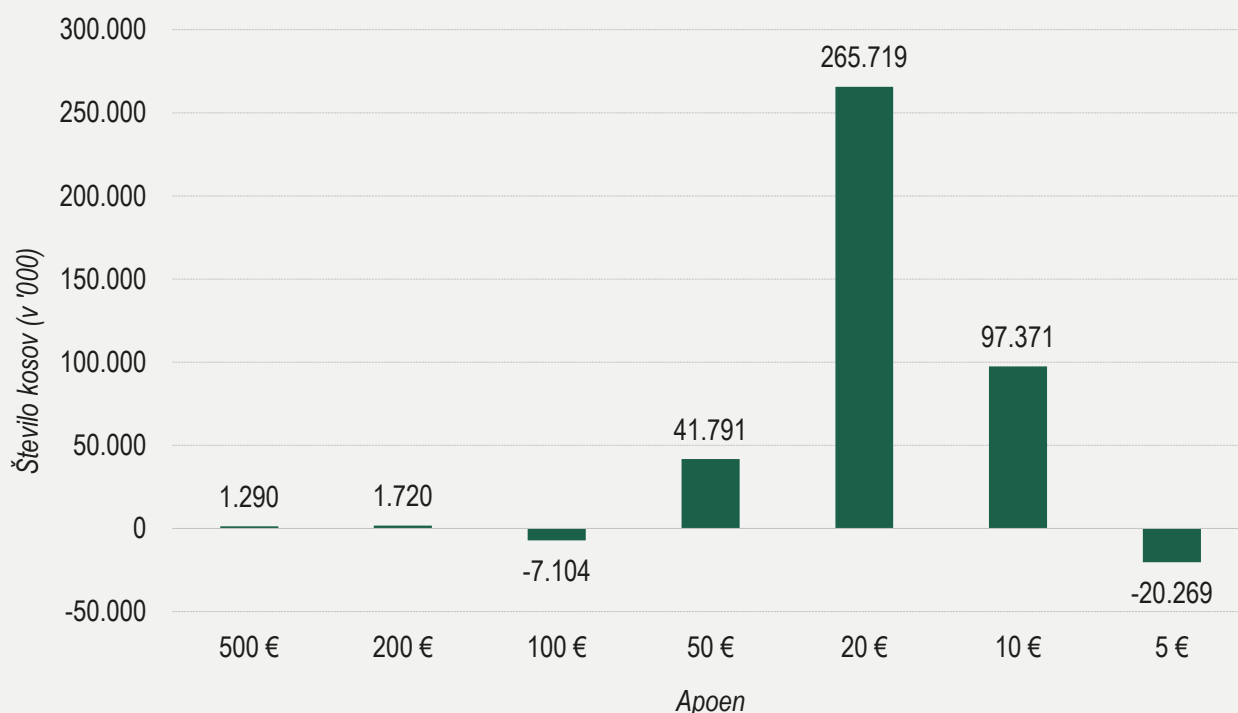
Od uvedbe evra do konca leta 2019 smo dali v obtok neto 8,66 mrd EUR gotovine.

26. januarja 2019 so nacionalne centralne banke Evrosistema prenehale z izdajanjem bankovcev za 500 EUR, ki pa še naprej ohranjajo status zakonitega plačilnega sredstva.

3.6.1 Bankovci in kovanci

Od uvedbe evra do konca leta 2019 smo dali v obtok neto 8,66 mrd EUR gotovine, od tega je bilo 8,56 mrd EUR bankovcev (380,52 mio kosov) in 107,10 mio EUR kovancev (390,27 mio kosov). Količinsko je bilo največ bankovcev za 20 EUR (265,72 mio kosov), sledijo pa jim apoeni za 10 EUR (97,37 mio kosov), 50 EUR (41,79 mio kosov), 200 EUR (1,72 mio kosov) in 500 EUR (1,29 mio kosov). Pri obeh preostalih apoenih (100 EUR in 5 EUR) je bila od uvedbe evra prisotna negativna neto izdaja bankovcev (število izdanih bankovcev je bilo manjše od števila vrnjenih k nam). Pri kovancih količinsko največji del neto izdaje obsegata kovanca za en evrski cent (125,88 mio kosov) in dva evrska centa (81,63 mio kosov), medtem ko je ta najnižji pri apoenu za petdeset evrskih centov (12,5 mio kosov). Oskrbo države z evrsko gotovino smo zagotavljali iz centralnega gotovinskega centra in prek depozitov bankovcev.

Sliki 16 in 17: Neto izdani bankovci in kovanci po apoenih na dan 31. decembra 2019

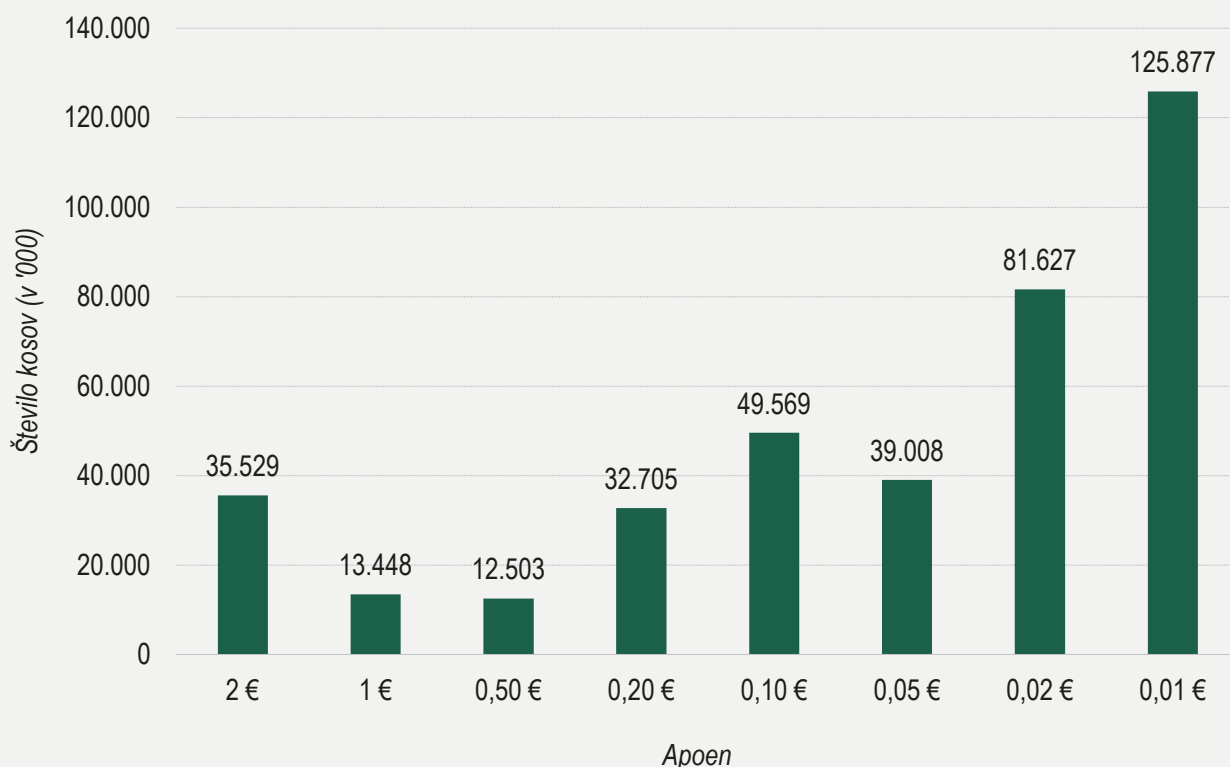
Vir: Banka Slovenije

Svet ECB je 4. maja 2016 sklenil, da trajno ukine izdelavo bankovca za 500 EUR in ga izključi iz serije Evropa. Skladno s tem je bilo na ravni Evrosistema dogovorjeno, da bodo nacionalne centralne banke Evrosistema 26. januarja 2019 (konec dneva) prenehale izdajati bankovce za 500 EUR, medtem ko lahko preostali tržni udeleženci (poslovne banke, trgovci, prebivalstvo itd.) tudi po tem datumu še naprej uporabljajo te bankovce.

Po prenehanju njihovega izdajanja so bankovci za 500 EUR ohranili status zakonitega plačilnega sredstva in jih je še naprej mogoče uporabljati kot plačilno sredstvo in kot hranilca vrednosti. Bankovci za 500 EUR so ohranili svojo vrednost in jih bo pri nas mogoče zamenjati neomejeno dolgo.

Na podlagi Zakona o priložnostnih kovancih smo za Republiko Slovenijo opravljali posle priprave, izdaje, distribucije in hrambe tečajnih in priložnostnih kovancev.⁵³ Leta 2019 smo izročili v obtok spominski kovanec za 2 EUR ob 100. obletnici ustanovitve Univerze v Ljubljani⁵⁴ (nakovanih 1 mio kosov) in zbirateljske kovance ob 100. obletnici priključitve Prekmurja k matični domovini⁵⁵ (nakovanih 500 zlatnikov, 1.500 srebrnikov in 59.750 zbirateljskih dvokovinskih kovancev za 3 EUR). Za numizmatične namene smo izdali zbirko kovancev z letnico 2019 v navadni in posebni tehniki kovanja z visokim sijajem (angl. proof) in spominski kovanec za 2 EUR ter zbirateljski kovanec za 3 EUR (oba v tehniki z visokim sijajem). Numizmatični izdelki, ki smo jih izdali skupaj z Republiko Slovenijo, so (bili) na voljo na naši blagajni ter v izbranih poslovalnicah obeh naših agentov za prodajo numizmatičnih izdelkov, v Deželni banki Slovenije in Novi KBM (slednja je bila naš agent do 15. julija 2019).

Leta 2019 je Banka Slovenije izročila v obtok spominski kovanec ob 100. obletnici ustanovitve Univerze v Ljubljani in zbirateljske kovance ob 100. obletnici priključitve Prekmurja k matični domovini.

⁵³ Več v rubriki Numizmatika na spletni strani Banke Slovenije: <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f>.

⁵⁴ <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f/2019/45/100-obletnica-ustanovitve-univerze-v-ljubljani-2019>.

⁵⁵ <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f/2019/44/100-obletnica-prikljucitve-prekmurja-k-maticni-domovini-2019>.

Fotografija 1: Zbirateljski kovanci, izdani ob 100. obletnici priključitve Prekmurja k matični domovini (zlatnik, srebrnik in 3-evrski kovanec)

Vir: Banka Slovenije.

Fotografija 2: Spominski kovanec, izdan ob 100. obletnici ustanovitve Univerze v Ljubljani

Vir: Banka Slovenije.

Fotografija 3: Zbirka slovenskih kovancev 2019

Vir: Banka Slovenije.

Leta 2019 smo opravili 1.201 menjavo tolarških bankovcev in bonov (leta 2018: 1.114 menjav tolarških bankovcev in bonov). Do 31. decembra 2019 je znašala skupna vrednost tolarških bankovcev in bonov, ki so še v obtoku, 31,94 mio EUR. Od tega je bilo 46,35 mio kosov tolarških bankovcev (vrednih 7,25 mrd SIT oziroma 30,26 mio EUR) in 20,91 mio kosov bonov (vrednih 402,51 mio SIT oziroma 1,68 mio EUR). Glede na stanje konec leta 2005 se je iz obtoka vrnilo skupno 59,05 % kosov oziroma 96,61 % vrednosti tolarških bankovcev in bonov. Vrednostne bone in tolarške bankovce je mogoče zamenjati na našem blagajniškem okencu brez časovne omejitve, medtem ko tolarških kovancev v skladu z Zakonom o uvedbi eura od 3. januarja 2017 ni več mogoče zamenjati.

Konec leta 2019 je znašala skupna vrednost tolarških bankovcev in bonov, ki so še v obtoku, 31,94 mio EUR.

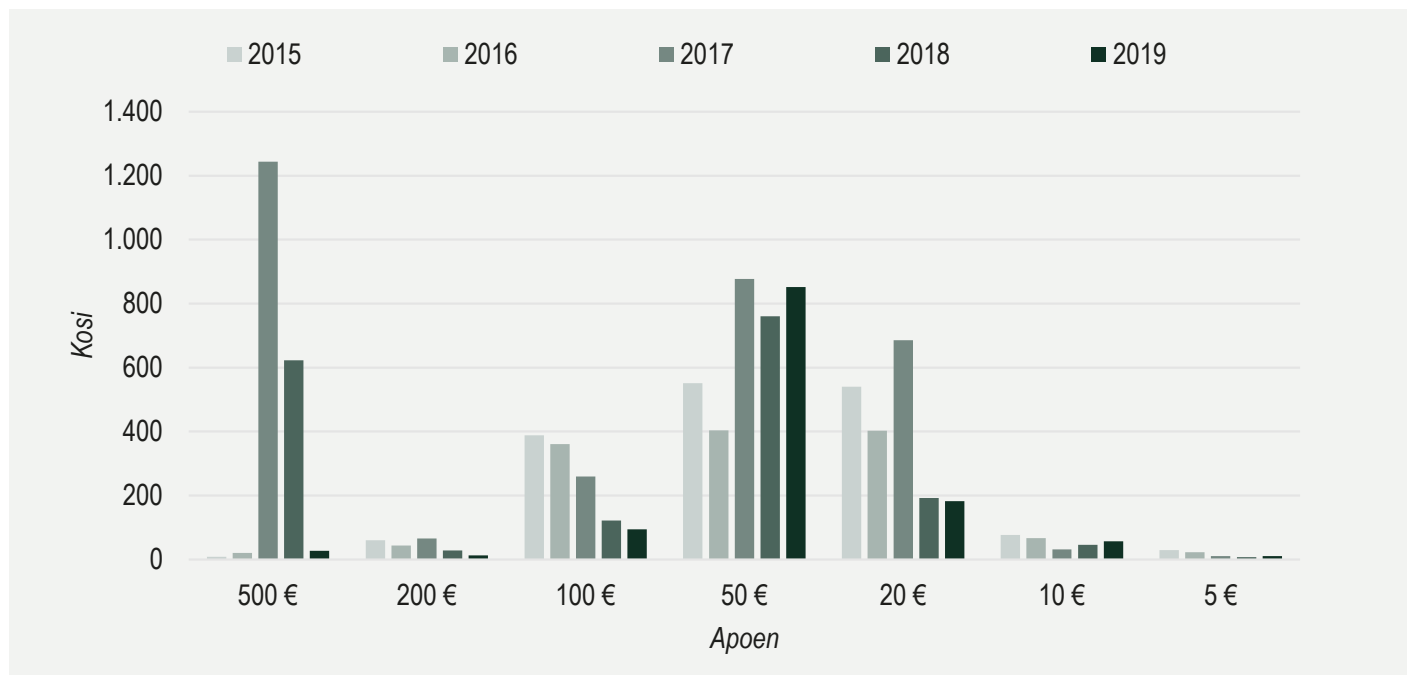
Tako mi kot tudi Evrosistem se zavedamo občutljivosti okolja in klimatskih sprememb, zato morajo vsi akreditirani proizvajalci, ki sodelujejo v proizvodni verigi bankovcev, izpolnjevati zahteve ISO 14001 o ravnanju z okoljem ter OHSAS 18001 o varnosti in zdravju pri delu. Da bi se zmanjšal negativni vpliv bankovcev na okolje, merjen v skladu z ISO 14040 – Ravnanje z okoljem: ocenjevanje življenjskega cikla, je bil pri proizvodnji bankovcev za leto 2019, ki smo jih naročili pri izbrani tiskarni, uporabljen papir, izdelan izključno iz trajnostno pridelanega bombaža (organska in integrirana proizvodnja, poštena trgovina), ob tem pa se skupaj z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami Evrosistema, z uporabo novih materialov, trudimo podaljšati življenjsko dobo bankovcev. Dlje kot so bankovci v obtoku, manjši je njihov negativni vpliv na okolje.

Pri proizvodnji bankovcev za leto 2019, ki smo jih naročili pri izbrani tiskarni, je bil uporabljen papir izdelan izključno iz trajnostno pridelanega bombaža.

V naši števnicji je bilo prešteti 146,07 mio kosov bankovcev in kovancev (leta 2018: 131,8 mio kosov bankovcev in kovancev). Leta 2019 je bilo prešteti 145,28 mio kosov bankovcev in 0,79 mio kosov kovancev (leta 2018: 130,49 mio kosov bankovcev in 1,31 mio kosov kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 22,37 mio kosov bankovcev (leta 2018: 15,99 mio kosov bankovcev).

S kontrolami delovanja naprav za obdelavo gotovine ter izvajanjem izobraževanj na področju preverjanja pristnosti in primernosti gotovine skrbimo, da naprave in usposobljeni zaposleni prepoznajo ponaredke ter se tako iz obtoka umaknejo vsi ponarejeni bankovci in kovanci. Leta 2019 je bilo iz obtoka umaknjenih⁵⁶ 1.236 kosov ponarejenih bankovcev in 2.237 kosov kovancev, leta 2018 pa 1.779 kosov bankovcev in 1.397 kosov kovancev. Največji del ponarejenih bankovcev v količinski strukturi predstavlja bankovec za 50 EUR (69 %), pri ponarejenih kovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR (78 % količinski delež). Primerjava podatkov Evrosistema na tem področju uvršča Republiko Slovenijo v skupino držav z manjšim številom odkritih ponaredkov. Leta 2019 je bilo odkritih tudi 21 kosov ponaredkov tuje gotovine (švicarskih frankov, ameriških dolarjev, ruskih rubljev in angleških funtov), leta 2018 pa 45 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine ostaja na približno enaki ravni.

⁵⁶ Po podatkih Nacionalnega analitskega centra za evrske bankovce in Nacionalnega analitskega centra za evrske kovance. Njuno pooblastilo izhaja iz Uredbe (ES) št. 1338/2001.

Slika 18: Količinska struktura ponarejenih evrskih bankovcev, umaknjenih iz obtoka

Vir: Banka Slovenije.

3.6.2 Plačilni in poravnalni sistemi

Plačilni in poravnalni sistemi so temeljni sestavni del finančnega sistema. Z zanesljivim, varnim in učinkovitim procesiranjem finančnih transakcij (tj. izmenjavo, obdelavo in poravnavo plačil in finančnih instrumentov) pomembno prispevajo k nemotenemu delovanju finančnih trgov ter s tem k splošni stabilnosti in učinkovitosti gospodarstva. V Banki Slovenije v okviru plačilnih in poravnalnih sistemov upravljamo plačilni sistem TARGET2-Slovenija za izvajanje plačil velikih vrednosti, za tržne udeležence vodimo namenske denarne račune na vseevropski platformi za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji TARGET2-Securities (T2S), smo udeleženec v omenjenih sistemih, izvajamo nadzor nad plačilnimi in poravnalnimi sistemi ter ponudniki plačilnih storitev in storitev izdajanja elektronskega denarja, omogočamo slovenskim kreditnim institucijam dostop do vseevropskih plačilnih sistemov za plačila malih vrednosti ter delujemo kot svetovalec in usmerjevalec sprememb in aktivnosti tržnih deležnikov na področju plačil in tržnih infrastruktur za plačila in vrednostne papirje.

3.6.2.1 Upravljanje plačilnih in poravnalnih sistemov

Ob koncu leta 2019 smo v plačilnem sistemu TARGET2 vodili račune za poravnavo plačil velikih vrednosti za 19 slovenskih tržnih udeležencev, ki so v celem letu poravnali 1.027.020 transakcij (0,4 % več kot v letu 2018) v vrednosti 367,81 mrd EUR (0,2 % manj kot v letu 2018). V T2S smo za 12 slovenskih tržnih udeležencev vodili 23 denarnih računov za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji, prek katerih je bilo v 69.583 (22,0 % manj kot v letu 2018) transakcijah poravnanih za 14,99 mrd EUR (22,9 % več kot v letu 2018) poslov z vrednostnimi papirji.

Na področju čezmejnih plačil malih vrednosti smo v letu 2019 kreditnim institucijam v Sloveniji omogočali, da prek nas izmenjujejo kreditna plačila SEPA z več kot 4.000 in direktne obremenitve SEPA z več kot 3.300 ponudniki plačilnih storitev iz EU.

V zvezi z našimi omenjenimi vlogami so v letu 2019 potekale aktivnosti za povečanje kibernetске odpornosti infrastruktur v našem upravljanju. V tem okviru smo sodelovali pri razvoju posebne rešitve za primer kibernetškega napada na TARGET2, ki smo jo po vzpostavitvi preizkusili tudi sami in potem organizirali njen preizkus s strani slovenskih udeležencev.

V letu 2019 smo sodelovali pri nadaljnjem razvoju infrastruktur finančnega trga v lasti in upravljanju Evrosistema. V zvezi z novim plačilnim sistemom (naslednik TARGET2), ki bo začel delovati leta 2021, so potekale aktivnosti iz naslova prilagoditev Banke Slovenije kot centralne banke. Spremembam pri izvrševanju plačil velikih vrednosti se bodo morali prilagoditi tudi udeleženci TARGET2. Zato smo v letu 2019 podrobno spremljali njihove aktivnosti glede prilagoditev na te spremembe ter jim zagotavljali pomoč pri izvedbi potrebnih prilagoditev.

Leta 2019 so slovenski udeleženci v TARGET2-Slovenija poravnali 1.027.020 transakcij v vrednosti 367,81 mrd EUR, na denarnih računih T2S pa 69.583 transakcij v vrednosti 14,99 mrd EUR.

3.6.2.2 Nadziranje plačilnih in poravnalnih sistemov ter ponudnikov plačilnih storitev

V okviru nadzora nad izvajanjem plačilnega prometa v skladu z Zakonom o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih nadziramo plačilne sisteme, kreditne institucije, plačilne institucije in družbe za izdajo elektronskega denarja, v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah opravljamo tudi nadzor centralne depotne družbe in njenega sistema poravnave vrednostnih papirjev. Cilj nadzorniških aktivnosti Banke Slovenije je pravočasno zaznavati tveganja na vseh področjih poslovanja nadzorovanih subjektov ter z učinkovitim ukrepanjem zagotavljati varnost in zanesljivost njihovega poslovanja.

V letu 2019 smo okrepili nadzor nad ponudniki plačilnih storitev.

Leta 2019 smo izvedli pregled poslovanja pri dveh upravljavcih plačilnih sistemov in izdali eno dovoljenje za opravljanje plačilnih storitev kot plačilna institucija, eno dovoljenje za razširitev dovoljenja za opravljanje storitev izdajanja elektronskega denarja in opravljanja plačilnih storitev kot družba za izdajo elektronskega denarja ter izdali dovoljenja trem kreditnim institucijam za izvzetje od obveznosti vzpostavitve nadomestnega mehanizma v skladu z zahtevo Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/389. Zaradi sprememb, ki jih prinaša digitalizacija na področju plačevanja, in novih regulatornih zahtev na tem področju smo v letu 2019 okrepili nadzor nad ponudniki plačilnih storitev ter izvedli pregled poslovanja dveh kreditnih institucij na področju opravljanja plačilnih storitev.

V letu 2019 smo v postopku izdaje dovoljenja centralni depotni družbi, ki ga je vodila Agencija za trg vrednostnih papirjev, pripravili in zastopali stališče Evrosistema z vidika centralne banke izdajateljice valute. V istem postopku smo kot pristojni nacionalni organ izdali celovito mnenje glede skladnosti centralne depotne družbe z enotnimi evropskimi regulatornimi zahtevami iz Uredbe (EU) št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah.

3.6.2.3 Usmerjanje in spodbujanje aktivnosti tržnih deležnikov

Na podlagi svojega systemskega pogleda, znanja, analitičnih sposobnosti in ugleda smo tudi v letu 2019 dejavno usmerjali in spodbujali aktivnosti deležnikov trga plačil in vrednostnih papirjev. Pri tem je ključno, da Banka Slovenije ne predstavlja konkurence tržnim udeležencem. V tej vlogi na trgu plačil in vrednostnih papirjev se osredotočamo na cilje, ki jih ponudniki in uporabniki storitev na teh trgih ne morejo doseči sami ali pa zahtevajo usklajevanje zasebnih in javnih interesov. Ker tovrstno delovanje praviloma zaznamuje odsotnost regulatornih zahtev, se zanašamo predvsem na moralno prepričevanje, kar zahteva sposobnost uveljaviti pritisk na tržne udeležence ob pravem času, s ciljem spodbuditi jih k izvedbi potrebnih aktivnosti.

V letu 2019 so bile naše aktivnosti usmerjene v spodbujanje aktivnosti tržnih deležnikov s ciljem izboljšati konkurenco in pospeševati razvoj na trgu plačil, zagotavljati harmonizacijo z vseevropskimi (in globalnimi) praksami in standardi na področju upravljanja finančnega zavarovanja, spodbujati kibernetsko odpornost tržnih infrastruktur za plačila in vrednostne papirje ter regulatorno obravnavo kripto imetij, s poudarkom na problematiki t. i. stabilnih kovancev. V tem pogledu smo usmerjali aktivnosti tržnih deležnikov znotraj treh delovnih teles, in sicer Nacionalnega sveta za plačila, Nacionalne skupine deležnikov za tržno infrastrukturo za vrednostne papirje in finančno zavarovanje ter Nacionalne skupine deležnikov za tržno infrastrukturo za plačila.

Okvir 5: Takojšnja plačila

Pojav novih tehnologij je povzročil spremembe v navadah in pričakovanjih ljudi tudi na področju plačevanja. Mnogi uporabniki plačilnih storitev pričakujejo, da bodo lahko plačila izvrševali kjer koli, kadar koli in čim hitreje. Te zahteve za vstop na trg plačilnih storitev izkoriščajo tudi subjekti, ki niso kreditne institucije, predvsem velika tehnološka podjetja in finteh podjetja. Prva najprej plačilne storitve ponujajo kot pomožne storitve, vendar pa lahko zaradi lastništva modernih tehnologij, s katerimi zagotavljajo dobro uporabniško izkušnjo, te storitve prerastejo v osnovne.

Kot odziv na zahteve uporabnikov na eni strani in vstop nebančnih ponudnikov na trg plačilnih storitev na drugi so banke začele ponujati storitve takojšnjih plačil. Gre za plačila, ki so na voljo neprestano (24 ur dnevno in vse dni v letu) in pri katerih prejemnik plačila denar prejme v nekaj sekundah po odreditvi s strani plačnika.

Za enotno uveljavitev takojšnjih plačil je od novembra 2017 na ravni EU vzpostavljen vseevropski pravilnik za takojšnja plačila. Na njegovi podlagi vsi ponudniki plačilnih storitev svojim komitentom ponujajo storitve takojšnjih plačil na enak način za domača in za čezmejna plačila. Zaenkrat lahko ponudniki plačilnih storitev k omenjenemu pravilniku pristopijo na prostovoljni osnovi, glede na stališča Evropske komisije pa je mogoče pričakovati, da bo že v letu 2020 ta pristop za večino ponudnikov plačilnih storitev iz EU, med drugim tudi za vse slovenske kreditne institucije, ki nudijo plačilne storitve, obvezen.

Aktivnosti za uveljavitev takojšnjih plačil že dlje časa potekajo tudi v Sloveniji. Tako je bila pod okriljem Bankarta v začetku leta 2019 vzpostavljena infrastruktura za izvrševanje domačih takojšnjih plačil, potekal pa je tudi razvoj rešitev za končne uporabnike. V Banki Slovenije od novembra 2018 slovenskim kreditnim institucijam omogočamo, da pri nas odprejo poseben račun, prek katerega lahko izvršujejo domača in tudi čezmejna takojšnja plačila, njihovo izvrševanje pa poteka v centralnobančnem denarju prek infrastrukture TARGET Instant Payment Settlement (TIPS), ki jo je novembra 2018 vzpostavil Evrosistem. Z vključitvijo v TIPS bodo lahko slovenske kreditne institucije svojim komitentom zagotovile tudi storitve čezmejnih takojšnjih plačil.

Naše aktivnosti v letu 2019 so bile osredotočene na spodbujanje slovenskih kreditnih institucij, naj svojim komitentom ponujajo tudi storitve takojšnjih čezmejnih plačil. V tem okviru smo slovenskim kreditnim institucijam podrobno predstavili vidike vključevanja v TIPS, to je vidike odprtja prej omenjenega posebnega računa, jih redno obveščali o novostih in jim zagotavljali pomoč pri njihovem vključevanju v TIPS. V letu 2020 bomo slovenskim kreditnim institucijam še naprej ponujali vso pomoč pri vključevanju v TIPS s ciljem njihove pravočasne vključitve.

Banka Slovenije upravlja
slabih 195 mio EUR
deviznih rezerv ECB.

3.6.3 Soupravljanje deviznih rezerv ECB

V Banki Slovenije upravljamo tudi del deviznih rezerv ECB. Ob prevzemu evra 1. januarja 2007 smo del deviznih rezerv v ameriških dolarjih in zlatu prenesli na ECB (vrednost prenesenih deviznih rezerv je 31. decembra 2019 znašala 194,8 mio EUR). Glavni namen deviznih rezerv ECB je Evrosistemu zagotoviti zadostno likvidnost pri posegih na deviznem trgu. K deviznim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse nacionalne centralne banke evrskega območja in jih skupaj z ECB tudi upravljajo. Skupaj z luksemburško centralno banko od 1. januarja 2007 upravljamo svoja deleža deviznih rezerv ECB. Poleg deviznih rezerv, prenesenih na ECB, imamo naložen del svojih naložb v tuji valuti, če bi ECB morda, v skladu z določbami 30. člena Protokola o Statutu ESCB in ECB, vpoklicala dodatne devizne rezerve.

Vrednost naših finančnih
naložb je konec leta 2019
znašala 3,9 mrd EUR.

3.6.4 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije

V Banki Slovenije upravljamo lastne finančne naložbe s ciljem **srednjeročno prispevati h krepitvi kapitala**, s čimer prispevamo k zagotavljanju finančne neodvisnosti pri izpolnjevanju centralnobančnih nalog.

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije, ki niso povezane z izvajanjem denarne politike Evrosistema, je konec leta 2019 znašala 3,9 mrd EUR (povečanje za 0,1 mrd EUR glede na leto 2018), od tega je bilo 3,4 mrd EUR naložb nominiranih v evrih, preostanek pa v tujih valutah.

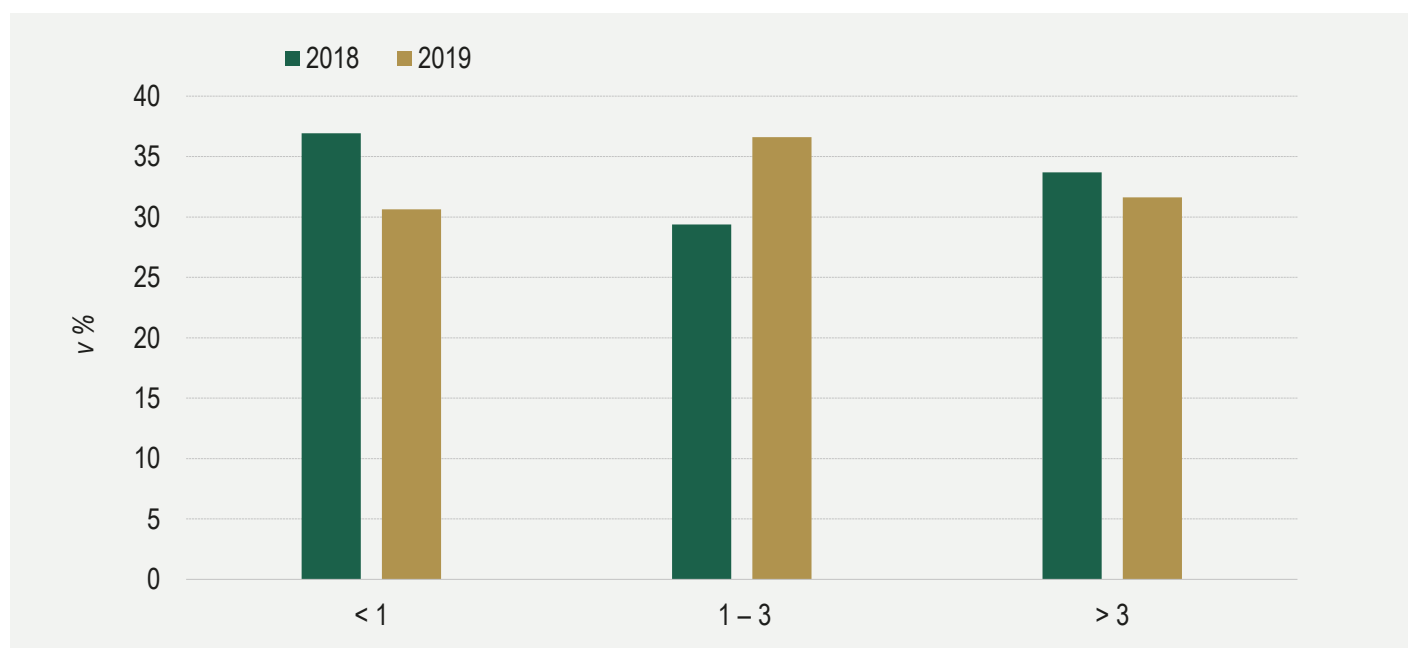
Struktura finančnih naložb Banke Slovenije je določena na podlagi strateške alokacije naložb, ki se ob upoštevanju vseh omejitev osvežuje enkrat letno z optimizacijo pričakovane donosnosti ob še sprejemljivi ravni tveganj. Strateško alokacijo finančnih naložb Banke Slovenije na letni ravni na predlog Investicijskega odbora sprejme Svet Banke Slovenije. Finančne naložbe Banke Slovenije so ob upoštevanju strateške alokacije naložb razdeljene v več portfeljev, ki se med seboj razlikujejo bodisi po valutni strukturi bodisi po naložbenih razredih, ki zadevne portfelje sestavljajo. Približno polovica finančnih naložb Banke Slovenije je aktivno upravljanih proti primerjalnim portfeljem.

Finančne naložbe Banke Slovenije obsegajo naložbe v državni, naddržavni, agencijski, kriti, bančni in podjetniški dolg, del finančnih naložb pa je tudi monetarno zlato. Poleg tega smo v letu 2019 s ciljem diverzifikacije tveganj in doseganja višje potencialne dolgoročne donosnosti začeli nalagati manjši del finančnih naložb v kotirajoče indeksne sklade (angl. Exchange Traded Fund), ki posnemajo gibanje geografsko, valutno in sektorsko razpršenega globalnega delniškega indeksa.

Naložbe v dolžniške instrumente so praviloma omejene z interno bonitetno oceno Banke Slovenije vsaj A–. Poleg tega so naložbe v različne tipe dolga dodatno omejene s predpisano največjo možno agregatno izpostavljenostjo do posameznega tipa dolga in s seznamom dovoljenih izdajateljev. Opredeljena je tudi zgornja meja izpostavljenosti do posamezne entitete oziroma skupine povezanih entitet, pri čemer je zgornja meja izpostavljenosti odvisna od interne bonitetne ocene Banke Slovenije.

Valutna struktura finančnih naložb Banke Slovenije se leta 2019 ni bistveno spremenila. Valutna izpostavljenost je bila v celoti zaščitená, z izjemo zneska v višini potencialnega dodatnega vpoklica deviznih rezerv ECB in naložb v delniške ETF. Glede na ročnost je bilo 31 % finančnih naložb Banke Slovenije v razredu z zapadlostjo do enega leta, 37 % v razredu z zapadlostjo med enim in tremi leti ter 32 % v razredu z zapadlostjo nad tremi leti. V strukturi finančnih naložb Banke Slovenije po bonitetnih ocenah se je v letu 2019 malenkost povečal delež naložb v višjih bonitetnih razredih, pri čemer je bilo približno 23 % naložb v bonitetnem razredu AAA, 46 % naložb v razredu AA, preostanek pa v bonitetnem razredu pod AA (od tega velika večina v razredu A).

Slika 19: Struktura finančnih naložb Banke Slovenije po razredih ročnosti

Vir: Banka Slovenije.

Okvir 6: Družbeno odgovorno in trajnostno investiranje v okviru finančnih naložb Banke Slovenije

Precej centralnih bank in drugih institucionalnih investitorjev v zadnjih letih posveča vse več pozornosti družbeno odgovornemu in trajnostnemu investiranju. Tudi v Banki Slovenije smo v okviru upravljanja lastnih naložb v letu 2019 sprejeli več ukrepov v smeri takega načina investiranja. Pri doseganju primarnega cilja upravljanja (krepitev kapitala na srednji rok) tako stremimo tudi k družbeno odgovornemu in trajnostnemu investiranju. Manjši, a glede na tržno kapitalizacijo več kot sorazmeren, del naložb je investiran v t. i. zelene obveznice, pri katerih izdajatelji zbrana sredstva tipično namenjajo financiranju ekološko vzdržnih projektov. Poleg tega v segmentu naložb v podjetniške obveznice sledimo izključitvenemu seznamu največjega pokojninskega sklada na svetu, ki ga upravlja Norges Bank Investment Management. Ta iz nabora primernih izdajateljev izključuje podjetja iz tobačne in orožarske industrije ter podjetja, ki se ukvarjajo z rudarjenjem premoga in proizvodnjo elektrike v termoelektrarnah (tj. imajo več kot 30 % prihodkov iz tega naslova). Prav tako izključuje podjetja, vpletena v korupcijo, ter tista, ki povzročajo večjo okoljsko škodo ali kršijo človekove pravice in druge temeljne etične norme.

V sistemih izmenjave informacij o zadolženosti se vodijo podatki o 1.558.570 fizičnih osebah in 153.524 poslovnih subjektih.

3.6.5 Centralni kreditni register

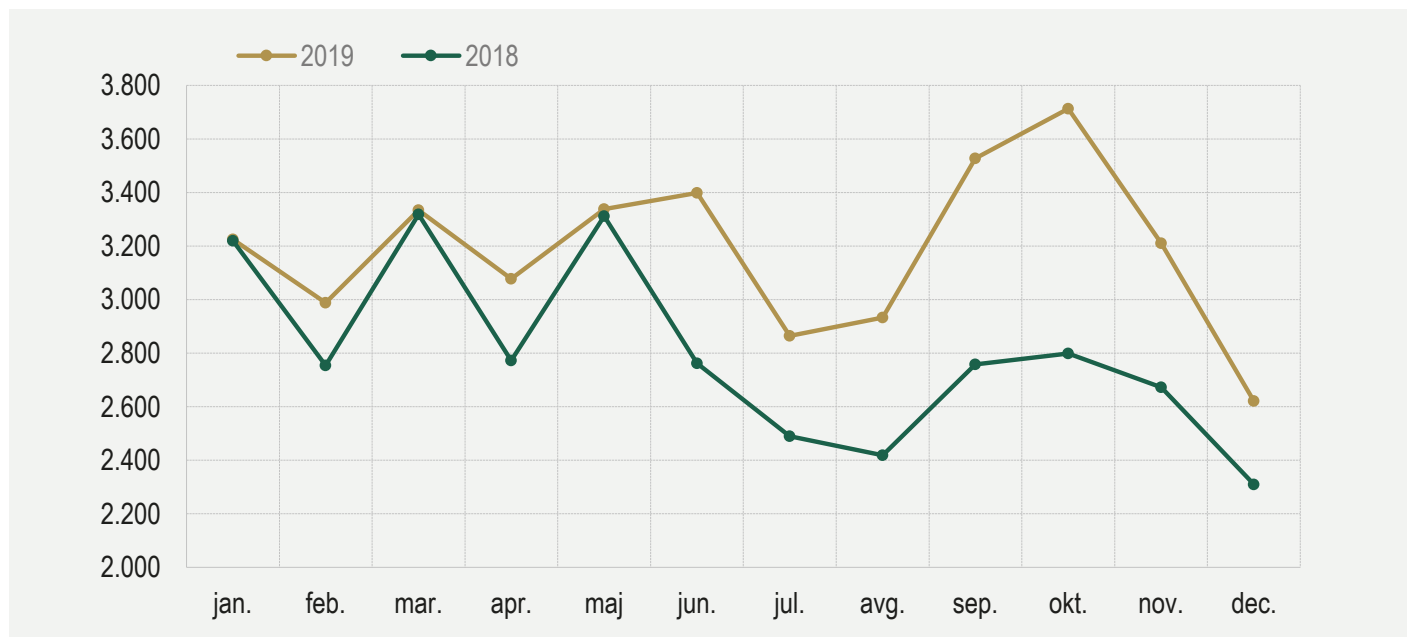
Centralni kreditni register predstavlja osrednjo nacionalno zbirko podatkov in informacij o zadolženosti fizičnih oseb in poslovnih subjektov. Znotraj Centralnega kreditnega registra delujeta sistem izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb – SISBON, ki je konec leta 2019 vključeval podatke o 1.558.570 fizičnih osebah, ter sistem izmenjave informacij o zadolženosti poslovnih subjektov – SISBIZ, ki je konec preteklega leta vključeval podatke o 153.524 poslovnih subjektih.

Do podatkov v sistemu SISBON je konec leta 2019 lahko dostopalo 57 različnih kreditodajalcev, od tega 35 članov (subjekti iz 15. člena Zakona o centralnem kreditnem registru⁵⁷), ki imajo dostop do vseh podatkov v sistemu SISBON, in 22 vključenih kreditodajalcev, ki dostopajo le do omejenega obsega podatkov, kot ga določa tretji odstavek 19. člena Zakona o centralnem kreditnem registru. Do podatkov v sistemu SISBIZ je lahko dostopalo 17 kreditodajalcev, vsi s statusom člana.

Leta 2019 smo članom sistema izmenjave informacij in vključenim kreditodajalcem zagotavljali nemoteno delovanje sistema v skladu z relevantno zakonodajo, fizičnim osebam in poslovnim subjektom, o katerih podatki se vodijo v sistemu izmenjave, pa izvajanje njihovih zakonskih pravic v okviru lastnih podatkov. V okviru postopkov seznanitve z lastnimi podatki smo fizičnim osebam poslali 5.340 izpisov lastnih podatkov, kar je za 20,8 % več kot leto prej, dodatno pa se je prek spletne aplikacije z lastnimi podatki seznanilo 32.889 fizičnih oseb (12,8 % več kot lani) in 289 poslovnih subjektov (135 % več kot leto prej).

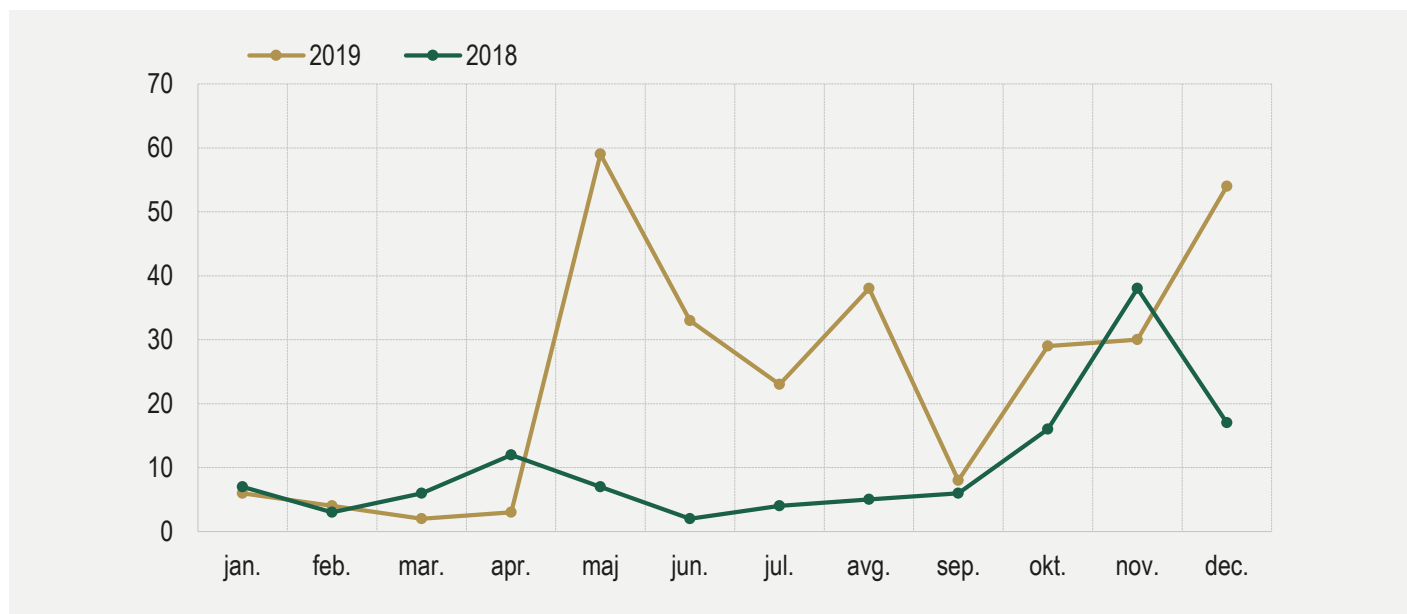
⁵⁷ Zakon o centralnem kreditnem registru (Uradni list RS, št. 77/16): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7517>.

Slika 20: Prikaz števila seznanitev fizičnih oseb z lastnimi podatki

Vir: Banka Slovenije.

Slika 21: Prikaz števila seznanitev poslovnih subjektov z lastnimi podatki

Vir: Banka Slovenije.

Pri upravljanju sistema izmenjave informacij smo velik poudarek namenili varnosti sistema in ažurnosti informacij, ki se obdelujejo v sistemu. Zaradi zagotavljanja večje ažurnosti podatkov v okviru sistema SISBON se je marca 2019 začela izvajati zahteva podzakonskega akta Pravil SISBON, ki člane zavezuje k takojšnjemu posredovanju podatkov v sistem SISBON. Enako zahtevo (takojšnje poročanje) je Svet Banke Slovenije sprejel novembra 2019 v zvezi s poročanjem podatkov o zadolženosti poslovnih subjektov (SISBIZ) in se bo začela izvajati junija 2020. Da bi zagotovili večjo varnost podatkov, ki se vodijo v sistemu izmenjave, smo leta 2019 izvedli revizijske preglede pri devetih članih sistema SISBON, šestih članih sistema SISBIZ in enem vključenem kreditodajalcu, v okviru katerih je bilo izdanih skupno 97 priporočil. Dodatno so bili izvedeni še trije revizijski pregledi članov, da bi ugotovili, ali izpolnjujejo pogoje za vključitev v produkcijsko okolje SISBON.

Fizične osebe so v letu 2019 podale skupno 1.018 pritožb v zvezi s pravilnostjo podatkov v sistemu SISBON, kar je 0,07 % vseh fizičnih oseb, o katerih se podatki vodijo v sistemu. Od tega je bilo 28,1 % upravičenih pritožb, kar je za 1,7 odstotne točke več kot leto prej. Več kot 90 % vseh pritožb se še vedno nanaša na neporočanje in napačno poročanje zaključka posla s strani članov sistema.

3.6.6 Plačilne storitve za komitente Banke Slovenije

V Banki Slovenije svojim komitentom ponujamo plačilne storitve ter jim omogočamo izvrševanje kreditnih in debetnih plačil. Za ta namen smo vključeni v različne plačilne sisteme in imamo razvito mrežo korespondenčnih računov, prek katerih procesiramo in poravnavamo plačila.

V vlogi ponudnika plačilnih storitev vodimo enotni zakladniški račun države in enotne zakladniške račune občin. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa Zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila.

Poleg enotnih zakladniških računov vodimo tudi namenske transakcijske račune države in drugih proračunskih uporabnikov ter za Ministrstvo za finance opravljamo storitev plačilne banke in zanj vodimo denarni račun v TARGET2-Securities.

Pri Banki Slovenije ima odprte račune tudi KDD, in sicer račun jamstvenega sklada, fiduciarni račun za skrbniške storitve in transakcijski račun za lastna sredstva. Naši komitenti so tudi tuje finančne institucije in institucije EU. V letu 2019 je pri nas odprl denarni račun Enotni odbor za reševanje, ki je v bančni uniji pristojen za reševanje bank.

Leta 2019 smo za 197 komitentov, ki imajo pri nas odprtih skupaj 205 računov, izvršili več kot 52 milijonov transakcij, od tega je bilo 94 % kreditnih plačil, drugo pa so bile direktne obremenitve. Glede na leto 2018 se je število transakcij povečalo za 2,4 %. Prevladovale so avtomatsko obdelane transakcije, ročno obdelanih transakcij je bilo manj kot 1 %.

V začetku leta 2019 je v Sloveniji zaživel nov plačilni sistem, sistem BIPS, ki ga upravlja družba Bankart, d. o. o. Skupaj s poslovnimi bankami smo uspešno izvedli migracijo procesiranja SEPA kreditnih plačil iz obstoječega plačilnega sistema v ta novi sistem. Z vzpostavitvijo plačilnega sistema BIPS je bila v Sloveniji vzpostavljena infrastruktura, ki bo omogočala razvoj novih storitev na področju plačil.

Med nove storitve spadajo takojšnja plačila, pri katerih je plačilo od plačnika do prejemnika izvršeno v nekaj sekundah, in to 24 ur na dan, vse dni v letu. Taka plačila bomo omogočali proračunskim uporabnikom, sprva ko bodo ti v vlogi prejemnikov plačil. V letu 2019 je bila vzpostavljena tehnološka podpora, dopolnjena pravna podlaga in prilagojeni interni procesi pri izvajanju plačilnih storitev. Storitve takojšnjih plačil bo proračunskim uporabnikom na voljo v aprilu 2020.

3.6.7 Statistika

V Banki Slovenije so bile v letu 2019 uspešno izvedene vse tekoče naloge na področjih denarne in finančne statistike, statistike mednarodnih odnosov s tujino, statistike nacionalnih finančnih računov ter druge statistike, vključno z objavo in obsežnim zagotavljanjem statističnih podatkov uporabnikom.

3.6.7.1 Statistika finančnih institucij in trgov

V letu 2019 smo izdali dve dopolnitvi Navodila o poročanju monetarnih finančnih institucij. Spremembe iz julija se nanašajo na prenovo vsebine poročanja četrtnih podatkov (BS1K) ter na delno spremenjene zahteve poročil BS1S, BSMAP in BSSOL. Decembra objavljene spremembe pa so posledica amandmaja Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 680/2014 s spremembo poročevalskega okvira FINREP (verzija 2.9) ter Sklepa o uporabi Smernic o razkritju nedonosnih in restrukturiranih izpostavljenosti (EBA/GL/2018/10).

Večnamenska baza ESCB AnaCredit s podrobnimi podatki o kreditih in kreditnem tveganju za odobrena posojila kreditnih institucij pravnim osebam v evrskem območju vsebuje podatke več kot 2.700 kreditnih institucij, ki poročajo o 25,1 milijona instrumentih za približno 4,5 milijona dolžnikov. Banka Slovenije posreduje v bazo podatke slovenskih bank in hranilnic, z izjemo tuje podružnice, ki poroča svoji matični nacionalni centralni banki. Marca 2019 smo posredovali v bazo prve podatke za obdobje od septembra 2018. Uvedba poročanja AnaCredit je povečala tudi vnos podatkov o povezanih osebah in tujih poslovnih subjektih v bazo ESCB in register RIAD, ki vsebuje že okrog 10 milijonov poslovnih subjektov.

V letu 2019 smo vzpostavili poročanje podatkov o goljufijah v plačilih, s prvim poročilom za prvo polletje 2019, na podlagi Smernic o zahtevah poročanja o goljufijah iz člena 96(6) direktive PSD2.

Za potrebe uvedbe poročanja statistike pokojninskih skladov smo se za izmenjavo podatkov dogovorili z nadzornima institucijama AZN in ATPV, ki vsaka pokriva del poročevalske populacije, ter neposredno s Skladom obrtnikov in podjetnikov, ki je prevzel tehnične standarde poročanja, kakršne uporabljamo z ATPV. Pripravili smo metodologije za izračune in agregacijo podatkov ter vsa izhodna poročila, zahtevana po Uredbi (ECB/2018/2).

3.6.7.2 Statistika ekonomskih odnosov s tujino

Junija 2019 **smo opravili revizijo statistike plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb in zunanjega dolga** za obdobje od leta 2009. Revizija je bila del t. i. benchmark revizije, ki se je usklajeno izvajala na področju statistik nefinančnih računov, finančnih računov ter plačilne bilance in mednarodnih naložb. Pri tem se je največja sprememba nanašala na uporabo dodatnih virov podatkov in ocen o premoženju gospodinjstev v tujini ter na odpravo podcenjenosti uvoza turizma, katerega vir podatkov je anketa SURS. Z revizijo podatkov 2009–2019 se je v plačilni bilanci zmanjšal presežek tekočega in kapitalnega računa ter povečal presežek finančnega računa. Posledično se je zmanjšala statistična napaka, ki je bila pred revizijo pretežno negativna, po reviziji pa je neredno negativna ali pozitivna, kar lahko pomeni, da ni sistematičnih napak.

S Statističnim uradom Republike Slovenije **smo sodelovali pri prenovi anket s področja turizma**. Prenovili sta se anketi o tujih turistih in o tujih potnikih (enodnevnih in tranzitnih). Spremenjeni anketi bosta pokrivali vse letne čase, dodana pa so bila tudi vprašanja o uporabi mobilnega telefona. Poleg tega je bilo v letu 2019 izvedeno tudi štetje prometa na mejah. Obe navedeni anketi in štetje prometa tudi sofinanciramo.

Zaradi izboljšave modela ocenjevanja potovanj z uporabo podatkov mobilnih operaterjev smo se z Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije **dogovorili za nov nabor podatkov**. Poleg obstoječih podatkov o uporabi mobilnih telefonov (klici, sporočila) na podlagi novega dogovora prejemo tudi podatke mobilnih telefonov glede na prenos podatkov, razčlenjene na enodnevne izletnike, tranzitne potnike in turiste z nočitvami.

3.6.7.3 Statistika finančnih računov

V skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta št. 549/2013 smo prvič sestavili ter na Eurostat in ECB posredovali podatke četrletnih finančnih računov za sektor države za obdobje 1999 Q1–2003 Q4, za katere je imela Slovenija do leta 2020 derogacijo.

Leta 2019 smo v podatkih statistike finančnih računov izvedli večjo (t. i. benchmark) revizijo podatkov z namenom zmanjšanja nekonsistentnosti med finančnimi in nefinančnimi računi v sektorju gospodinjstev. Finančne transakcije gospodinjstev so bile prilagojene za obdobje 12 let, pri čemer so se kumulativno povečale terjatve gospodinjstev do domačih sektorjev

in tujine. Te spremembe so vplivale tudi na stanja in transakcije v sektorjih nefinančnih družb in tujine ter so usklajene z revizijo plačilne bilance. Po opravljenih revizijah finančnih in nefinančnih računov za obdobje med letoma 2007 in 2018 je nekonsistentnost v vseh sektorjih na sprejemljivi ravni pod 2 % BDP.

3.6.7.4 Druge statistike in aktivnosti

V letu 2019 je med drugim potekala prilagoditev novemu standardu objavljanja statističnih podatkov SDDS Plus, ki po navodilih Mednarodnega denarnega sklada predpisuje vsebinske in tehnične pogoje objavljanja izbranih statističnih podatkov. Vzpostavili smo novo nacionalno stran, dopolnjeno z na novo zahtevanimi kazalniki in skupaj s sodelujočima ustanovama (MF in SURS) vzpostavili zahtevane časovne vrste že obstoječih in dodatnih podatkov ter pripadajoče metapodatke.

3.6.8 Odnosi z javnostmi

3.6.8.1 Mediji in pojasnila javnosti

V Banki Slovenije si prizadevamo za transparentno, vsebinsko in učinkovito komuniciranje z vsemi javnostmi. Leta 2019 smo prejeli in odgovorili na skupno več kot 1.050 novinarskih vprašanj, objavili 56 sporočil za javnost, 41 publikacij Banke Slovenije in sedem ECB publikacij. Naši predstavniki so sodelovali v sedmih večjih intervjujih, organizirali smo tri novinarske konference in dve neformalni srečanja za novinarje. Novembra 2019 smo pripravili tudi strokovno srečanje z okroglo mizo na temo *Numizmatika – kamenček v mozaiku grajenja nacionalne identitete*, ki so se ga udeležili predstavniki stroke in medijev.

Vsebinsko je bilo največ medijskih vprašanj povezanih z zaostrojitvijo naših ukrepov na področju kreditiranja prebivalstva, s sanacijo bank in sprejetjem zakona o varstvu nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank. Medije so med drugim zanimale gospodarske napovedi, poslovanje bank, prodaja bank in stanje na področju nepremičnin.

Mediji so leta 2019 v povezavi z Banko Slovenije objavili skupno 2.982 medijskih objav, približno 250 objav na mesec. Nekaj več kot 55 % je bilo objav spletnih medijev – med njimi je bilo največ objav na portalih Sta.si, Delo.si, Finance.si, Dnevnik.si in Siol.net. Tiskani mediji so v minulem letu objavili približno 31 % vseh medijskih objav o Banki Slovenije, elektronski (TV in radio) pa preostalih 14 %.

Poleg vprašanj medijev smo leta 2019 prejeli in odgovorili še na več kot 970 vprašanj splošne javnosti, od posameznikov do pravnih oseb. Vprašanja zadevajo vsa področja našega dela, največ se jih nanašalo na možnost menjave tujih oziroma starih valut v evre in na numizmatiko, veliko je bilo tudi pravnih vprašanj, ki so opozarjala na težave z odpiranjem transakcijskih računov pri poslovnih bankah za fizične in pravne osebe, vprašanj v povezavi z novimi ukrepi na področju kreditiranja prebivalstva, odgovorili pa smo tudi na večje število vprašanj s področja finteha, kriptometij, močne avtentikacije in spletnih plačilnih platform.

Leta 2019 je v zbirkah Delovni zvezki Banke Slovenije in Prikazi in analize izšlo osem avtorskih raziskovalnih člankov.

3.6.8.2 Publikacije

Ključne periodične publikacije Banke Slovenije, ki so izhajale tudi v letu 2019, so naslednje:

- *Poročilo o finančni stabilnosti*, v katerem Banka Slovenije na pol leta analizira sistemska tveganja v finančnem sistemu;
- *Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji*, v katerih Banka Slovenije dvakrat letno, junija in decembra, podaja napoved makroekonomskih gibanj za naslednja tri leta;
- *Mesečna informacija o poslovanju bank* s povzetkom aktualnega mesečnega stanja v bančnem sistemu;
- *Bilten* – mesečna statistična publikacija Banke Slovenije vsebuje podatke iz lastne produkcije statistik (statistike finančnih institucij, ekonomskih odnosov s tujino in finančnih računov), ki dopolnjujejo osnovne makroekonomske statistike Statističnega urada RS in Ministrstva za finance.

Obsežnejše redne publikacije so tudi *Gospodarska in finančna gibanja*, *Finančni računi* in *Neposredne naložbe*.

Banka Slovenije med drugim izdaja dve zbirki, namenjeni raziskavam in analizam, to sta *Delovni zvezki Banke Slovenije* ter *Prikazi in analize*. Leta 2019 je v okviru obeh zbirk izšlo osem avtorskih raziskovalnih člankov.

3.6.8.3 Izobraževalna dejavnost

Leta 2019 smo že osmo leto zapored pod okriljem ECB organizirali tekmovanje Generacija Euro. Tekmovanje poteka v treh krogih in je namenjeno dijakom višjih letnikov srednjih šol, da bi jih spodbudili k pridobivanju znanj s področja ekonomije in financ, ter seznanjanju z vlogo, nalogami in delovanjem ECB in Evrosistema. V šolskem letu 2018/19 je zmagala ekipa Pecunia s Škofijske klasične gimnazije z Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani. V prvem krogu je sodelovalo 23 ekip iz 11 srednjih šol.

S srednjimi šolami in univerzami sodelujemo tudi z zagotavljanjem obvezne prakse dijakom in študentom. Leta 2019 je strokovno prakso pri nas opravljalo dvanajst študentov, od tega dva iz tujine, in dva dijaka. Poleg tega štipendiramo osem študentov magistrskih programov ekonomskih in matematičnih smeri.

Fotografija 4: Zmagovalna ekipa tekmovanja Generacija Euro 2019

Vir: Banka Slovenije.

Lansko leto smo nagradili sedem študentov slovenskih univerz za magistrska in doktorska dela s finančnega področja.

Prav tako smo v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Univerze v Ljubljani organizirali seminarje za študente in zainteresirano strokovno javnost na ekonomskem in finančnem področju. Namen je bil izmenjava znanja in izkušenj s priznanimi raziskovalci in strokovnjaki. Seminarji so bili izvedeni izmenično v naših prostorih in prostorih Ekonomske fakultete.

Že nekaj let organiziramo izobraževalne dni, namenjene finančnemu opismenjevanju širše javnosti, zlasti osnovnošolcev in srednješolcev. Leta 2019 se je izobraževalnih dni udeležilo več kot 900 obiskovalcev, prvič tudi učenci prve triade osnovne šole. Skupine se v uvodu seznanijo z vlogo, nalogami in pomenom centralne banke, nato lahko izbirajo med predavanji s (za zdaj) sedmih področij delovanja Banke Slovenije, za najmlajše pa sta organizirana kratek pogovor in delavnica na temo denarja.

3.6.8.4 Knjižnica Banke Slovenije

Knjižnica Banke Slovenije hrani približno 16 tisoč bibliografskih enot, predvsem s področij bančništva oziroma centralnega bančništva, financ, gospodarstva, zakonodaje in informacijske tehnologije.

Knjižnica med drugim notranjim in zunanjim uporabnikom omogoča izposajo na dom, medknjižnično izposajo in iskanje gradiva po različnih bazah podatkov.⁵⁸

Leta 2019 smo imeli okoli 4.481 izposoj vsega gradiva, knjig in strokovnih revij iz naše knjižnice. Izpolnili smo 146 zahtevkov za medknjižnično izposajo zaposlenim. Na urejeni intranetni strani smo lansko leto ažurirali 30 e-revij. Kupili smo približno 68 novih knjig.

Okvir 7: Mala galerija Banke Slovenije

Aprila 2019 smo odprli prenovljene prostore Male galerije Banke Slovenije, ki je v preteklosti med drugim služila kot razstavni prostor Moderne galerije, zdaj pa je namenjena predvsem predstavitvi mladih umetnikov, študentov umetniških smeri Univerze v Ljubljani. V sodelovanju z ljubljansko univerzo smo tako v Mali galeriji lani gostili osem razstav z različnih umetniških področij ter tako podprli delovanje mladih, še neuveljavljenih umetnikov. V Mali galeriji Banke Slovenije so se predstavili umetniki Akademije za likovno umetnost in oblikovanje UL, Fakultete za arhitekturo UL, Pedagoške fakultete UL, Naravoslovno-tehniške fakultete UL in Akademije za glasbo UL. Razstave si je ogledalo več kot tri tisoč obiskovalcev, vseh spremljevalnih dogodkov – predavanj, vodstev in okroglih miz – se je udeležilo 235 obiskovalcev.

⁵⁸ Več na: <https://www.bsi.si/o-nas/knjiznica>.

Fotografija 5: Razstava v Mali galeriji Banke Slovenije z naslovom Šola za vse, Fakulteta za arhitekturo UL in društvo Streha za vse, 17. oktober–11. november 2019

Vir: Banka Slovenije.

4 SODELOVANJE BANKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI

Poleg institucionalnega okvira, katerega del je Banka Slovenije v skladu z ureditvijo Evropskega sistema centralnih bank, Enotnega mehanizma nadzora in Enotnega mehanizma za reševanje, je delovanje Banke Slovenije vezano tudi na sodelovanje z drugimi institucijami v Sloveniji in tujini.

4.1 SODELOVANJE Z INSTITUCIJAMI V SLOVENIJI

4.1.1 Ministrstvo za finance

Banka Slovenije dejavno sodeluje z Ministrstvom za finance pri pripravi zakonodajnih predlogov z bančno-finančnega področja. Tudi v letu 2019 je Banka Slovenije intenzivno sodelovala predvsem na ravni strokovnega usklajevanja in priprave stališč glede predlogov novih predpisov ali njihovih sprememb in dopolnitev (med drugim Zakona o gospodarskih družbah, Zakona o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, Zakona o centralnem kreditnem registru, Uredbe o zagotavljanju podatkov za izvajanje dejavnosti SID in drugih).

Z Ministrstvom za finance smo se usklajevali tudi glede stališča o podrobnejši ureditvi sodelovanja delavskih predstavnikov v upravljalnih organih bank in hranilnic v Zakonu o bančništvu, zato da bi vzpostavili ustrezne prakse njihovega imenovanja in delovanja.

V okviru sprejemanja zakonodaje na ravni EU smo sodelovali pri pogajanjih glede revizije Evropskega sistema finančnega nadzora (v delu, ki se nanaša na Evropski bančni organ in Evropski odbor za sistemska tveganja), trajnostnega financiranja (uredbe o taksonomiji, razkrivanju informacij in referenčnih vrednostih), bonitetnih zahtev za investicijska podjetja (uredbe in direktive), skupne evropske jamstvene sheme (EDIS) ter še nekaterih drugih zakonodajnih predlogov, obravnava katerih bo sledila v letu 2020. Med temi predlogi je treba omeniti zlasti zakonodajni predlog za prenos Basla III v zakonodajo EU, ki predstavlja zaključek postkrizne reforme bonitetne bančne regulative. Z Ministrstvom za finance sodelujemo tudi pri pripravi stališč glede predlogov delegiranih in izvedbenih aktov, ki jih sprejema Evropska komisija, ko gre za akte, ki urejajo področje poslovanja bank in nebančnih ponudnikov plačilnih storitev oziroma druga za Banko Slovenije relevantna področja (npr. predlog uredbe o evropskih ponudnikih storitev množičnega financiranja za podjetja).

Na ravni Evropskega sistema centralnih bank sodelujemo pri sprejemanju mnenj Evropske centralne banke glede predlaganih aktov EU in osnutkov pravnih predpisov, ki jih v posvetovanje predložijo pristojni nacionalni organi. Tovrstno mnenje lahko ECB predloži tudi, ko zanj ni neposredno in izrecno zaprosena. Banka Slovenije in druge nacionalne centralne banke pri sprejemanju navedenih mnenj sodelujejo zlasti tako, da zagotavljajo strokovno pomoč.

4.1.2 Odbor za finančno stabilnost

Odbor za finančno stabilnost je makrobonitetni organ, pristojen za oblikovanje makrobonitetne politike v Republiki Sloveniji. Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev in Agencija za zavarovalni nadzor kot člani OFS izvajajo makrobonitetno politiko. Član OFS je tudi Ministrstvo za finance, vendar pri sprejemanju odločitev nima glasovalne pravice. Cilj delovanja OFS je prispevati k stabilnosti slovenskega finančnega sistema, vključno z okrepitvijo njegove odpornosti in zmanjšanjem kopičenja sistemskih tveganj. OFS vodi guverner Banke Slovenije, medtem ko Banka Slovenije zagotavlja administrativno in strokovno podporo delovanju OFS.

OFS je na štirih sejah v letu 2019 obravnaval sistemska tveganja in se seznanjal z makrobonitetnimi ukrepi nadzornikov, z izvedenimi ukrepi glede izpolnjevanja priporočil ESRB ter z delom delovne skupine OFS za finte in kibernetško varnost. Druge obravnavane tematike na sejah OFS, pomembne za finančno stabilnost, so bile metodologije identifikacije javnega interesa za reševanje in kritičnih funkcij ter poenostavljene obveznosti pri pripravi načrtov reševanja, makro stresni testi za slovenski bančni in zavarovalniški sistem ter brexit. OFS je obravnaval tudi poročilo glede negativnih obrestnih mer za vloge gospodinjstva oziroma ležarine. OFS je o svojem delu v skladu z Zakonom o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema poročal Državnem zboru Republike Slovenije.

Delovna skupina OFS za finte in kibernetško varnost se je v letu 2019 sestala na sedmih sestankih. Na področju finte se je delovna skupina osredotočila na regulatorno obravnavo kripto imetij in med njimi zlasti na t. i. stabilne kovance. Druge obravnavane tematike so bile kvantno računalništvo, umetna inteligenca, tehnologije veriženja podatkovnih blokov in razpršene evidence. Na področju kibernetške varnosti so potekala usklajevanja aktivnosti nadzornih organov v zvezi z izvedbo pregleda kibernetške varnosti finančnega sistema v Sloveniji. Aktivnosti delovne skupine so se nanašale še na oblikovanje konceptualnega modela sistemskega kibernetškega tveganja in analize različnih scenarijev kibernetških napadov na finančni sistem.

4.1.3 Urad za preprečevanje pranja denarja

Banka Slovenije pri izvajanju nadzorniških aktivnosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma sodeluje z Uradom RS za preprečevanje pranja denarja. Skladno z običajno prakso so organizirani sestanki pred začetkom t. i. on-site pregleda z namenom izmenjave relevantnih informacij, ki lahko pomembno vplivajo na vsebino in obseg pregleda. Po opravljenem pregledu redno obveščamo UPPD o ugotovitvah in izdanih ukrepih, kot to izhaja iz ZPPDFT-1. UPPD je skladno s svojimi inšpekcijskimi pooblastili leta 2019 nadaljeval izvajanje neposrednega nadzora pri zavezancih in v okviru tega je bil opravljen tudi en skupen inšpekcijski nadzor UPPD in Banke Slovenije. Nadalje je bilo leta 2019 sodelovanje med Banko Slovenije in UPPD intenzivno tudi v okviru priprave predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, s katerim bodo v slovenski pravni red prenesene določbe t. i. 5AMLD,⁵⁹ ter v okviru ocenjevanja učinkovitosti implementacije t. i. 4AMLD,⁶⁰ ki ga v državah članicah EU za Evropsko komisijo izvaja Svet Evrope. Prav tako so se v letu 2019 začele aktivnosti, vezane na posodobitev Nacionalne ocene tveganosti RS za pranje denarja in financiranje terorizma. V ta namen so potekali sestanki z Uradom za preprečevanje pranja denarja in bankami, vključenimi v projekt.

4.1.4 Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov

Naši predstavniki so leta 2019 sodelovali na dveh rednih sestankih Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov (Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, Agencija za trg vrednostnih papirjev in Agencija za zavarovalni nadzor). Na teh sestankih je komisija obravnavala novosti na področju zakonodaje na finančnem področju in aktivnosti, povezane s sestanki Odbora za finančno stabilnost. Opredelila je skupne aktivnosti, vključno s sodelovanjem pri t. i. on-site pregledih, izmenjala informacije glede delovanja odbora nadzornikov na ravni EU in obravnavala druge teme vzajemnega interesa.

⁵⁹ Direktiva (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma ter o spremembi direktiv 2009/138/ES in 2013/36/EU.

⁶⁰ Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES.

4.1.5 Nacionalni svet za plačila

Nacionalni svet za plačila je strateška in posvetovalna platforma, ki pod našim vodstvom združuje različne deležnike slovenskega trga plačil in plačilnih storitev v Sloveniji: ponudnike in uporabnike plačilnih storitev, upravljavce plačilnih infrastruktur ter organe javnih oblasti. NSP omogoča usklajevanje interesov, razreševanje nesoglasij, določitev prednostnih nalog in ukrepov za izboljšanje stanja na področju plačilnih storitev in plačevanja na splošno. Banki Slovenije in organom javnih oblasti omogoča izražanje stališč in usmerjanje delovanja trga plačilnih storitev, hkrati pa tudi pridobivanje informacij, ki se lahko uporabljajo pri oblikovanju njihovih lastnih politik ter zastopanju slovenskega trga plačilnih storitev v okviru Evrosistema in Evropske unije. Ključna cilja NSP sta podpora uravnoteženemu in trajnostnemu razvoju trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji ter zagotovitev prilagoditve slovenskega trga plačilnih storitev spremembam v mednarodnem okolju in ustreznega mesta znotraj enotnega območja plačil v evrih.

V letu 2019 so bile aktivnosti NSP usmerjene v uresničevanje Vizije NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji, pri čemer je NSP opredelil koncept analize trga plačil v Sloveniji, vključno z vsebino, cilji in namenom analize. Ta bo predvidoma pripravljena v letu 2020, njeni izsledki pa bodo lahko odgovor na izzive, s katerimi se srečujejo deležniki NSP, hkrati pa jim bo omogočila določitev nadaljnjih prednostnih nalog. Izsledki analize bodo tudi omogočili pristojnim institucijam pridobitev informacij, ali so, glede na stanje na trgu plačil in pričakovanja deležnikov, potrebne prilagoditve zakonodaje z namenom izboljšanja delovanja trga plačil.

NSP je obravnaval tudi problematiko razkoraka med slovenskimi in tujimi regulatornimi zahtevami za ponudnike plačilnih storitev. V zvezi s tem je na Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja naslovil predloge za spremembe zakonske ureditve na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Banka Slovenije je kot predsedujoča Nacionalnemu svetu za plačila v letu 2019 izvajala koordinacijsko vlogo pri načrtovanju izvedbe analize trga plačil v Sloveniji.

4.1.6 Združenje bank Slovenije

Banka Slovenije je z Združenjem bank Slovenije nadaljevala tesno sodelovanje tudi v letu 2019, in sicer zlasti z udeležbo na različnih odborih, tehničnih delavnicah in strokovnih posvetih ZBS, organiziranih za strokovne in vodstvene funkcije bank.

Med drugim smo z ZBS nadaljevali sodelovanje pri zaključnih aktivnostih implementacije Smernic Banke Slovenije za vzpostavitev okvira nagnjenosti k tveganjem, katerih izdelava je bila v letih 2016 in 2018 predmet tehnične pomoči Banki Slovenije s strani Službe Evropske komisije za podporo pri izvajanju strukturnih reform in Evropske banke za obnovo in razvoj. Zaradi ocenitve uspešnosti prejete tehnične pomoči smo v sodelovanju z bankami pripravili obsežno analizo dejanske implementacije smernic v bankah ter ugotovitve predstavili na ravni različnih odborov in posvetov ZBS.

Naši predstavniki so sodelovali tudi na delavnicah ZBS na temo zunanjega izvajanja z vidika novih smernic EBA, ki so temeljito prenovile ureditev na omenjenem področju. Na delavnici so predstavniki bank, ZBS in Banke Slovenije razpravljali o odprtih vprašanjih na področju zunanjih izvajalcev, ki se bankam na podlagi nove ureditve pojavljajo v praksi.

Banka Slovenije je za predstavnike upravljavcev plačilnih in poravnalnih sistemov ter kreditnih institucij organizirala posebno delavnico na temo izboljšanja kibernetске odpornosti finančnih institucij, na kateri je predstavila tudi pobudo TIBER-EU, ki med drugim predvideva testiranje kibernetске odpornosti z napredno metodo nadzorovanega vdora v produkcijsko okolje napadene institucije.

S prispevki in razpravami smo sodelovali na vseh najpomembnejših posvetih ZBS za banke, namenjenih njihovim strokovnim službam in vodstvu.

4.1.7 Agencija za javni nadzor nad revidiranjem

Agencija za javni nadzor nad revidiranjem je nadzorni organ na področju ocenjevanja vrednosti ter nadzorni in regulatorni organ na področju revidiranja subjektov javnega interesa.

Predstavniki Banke Slovenije in agencije si na skupnem sestanku, ki se praviloma izvede enkrat letno oziroma po potrebi, ter prek pisne korespondence izmenjajo aktualne informacije na področju revidiranja bank in hranilnic ter novosti na področju regulative na področju bančne industrije z namenom zagotoviti učinkovit nadzor nad bankami in hranilnicami, ki je bistvenega pomena za urejeno delovanje bank in hranilnic, kar posledično prispeva k večji finančni stabilnosti bank in hranilnic in tako vpliva pozitivno na finančne trge.

4.2 SODELOVANJE ZNOTRAJ EU

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2019 udeleževali zasedanj neformalnega Ecofina (Sveta ministrov EU v sestavi finančnih oziroma gospodarskih ministrov in guvernerjev centralnih bank EU). Prvo lansko zasedanje je bilo aprila 2019 v Bukarešti, kjer so med drugim obravnavali prednostne naloge za naslednji institucionalni cikel na področju zagotavljanja rasti in konvergence v EU, nadaljnje korake za dokončanje unije kapitalskih trgov in davčne zadeve ter izzive na področju javnih financ. Drugo zasedanje je bilo septembra 2019 v Helsinkih, kjer so obravnavali odpornost infrastrukture finančnih trgov in vlogo finančnega sektorja v boju proti hibridnim grožnjam. Prav tako so razpravljali o idejah za ponoven zagon unije kapitalskih trgov, o fiskalnih pravilih EU in obdavčitvi v energetske sektorju. Predstavniki Banke Slovenije so se tudi leta 2019 udeleževali zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij EU ter zadevajo področje finančnih in denarnih zadev. Udeleževali so se sestankov Ekonomsko-finančnega odbora in njegovih pododborov, sestankov Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko, Evropskega statističnega foruma ter drugih delovnih skupin z ustreznih področij, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU.

V Evropskem statističnem forumu ter Odboru za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko s podskupinami sodelujejo predstavniki statističnega sistema ESCB z Evropskim statističnim sistemom (sestavljeno iz Eurostata in nacionalnih statističnih uradov). Leta 2019 se je nadaljevala skupna obravnava zagotavljanja kakovosti statistik za kazalnike v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji in aktivnosti postopka o čezmernem primanjkljaju. Poleg tega so bili predmet obravnave še zlasti mednarodni statistični standardi ESA, BPM in LEI, množični podatki (angl. big data) ter vpliv zakonodajnega okvira poslovnih statistik FRIBS na statistiko ekonomskih odnosov s tujino (angl. external statistics).

Predstavniki Banke Slovenije na področju makrobonitetne politike dejavno sodelujejo z Evropskim odborom za sistemska tveganja, ECB in drugimi makrobonitetnimi organi držav članic. Oblikovanje nacionalne makrobonitetne politike je odvisno tudi od sodelovanja in zastopanja stališč v delovnih skupinah ESRB in ECB, v katerih se oblikujejo izhodišča za izvajanje evropske makrobonitetne politike. V okviru ESRB so naši predstavniki člani desetih delovnih skupin, med katerimi so najpomembnejše delovna skupina za analize, delovna skupina za instrumente, Svetovalni tehnični odbor in Splošni odbor (angl. General Board). V okviru ECB pa so naši predstavniki člani osmih delovnih skupin, med njimi so najpomembnejše skupina za makrobonitetno politiko, skupina za makrobonitetno analizo, Odbor za finančno stabilnost in Makrobonitetni forum. Skupaj je do zdaj ESRB izdal 12 priporočil, skozi katera se na nacionalni ravni implementira evropska makrobonitetna politika. Priporočili ESRB, katerih naslovnik je nacionalni makrobonitetni organ in ki sta še v postopku izpolnjevanja, se nanašata na odpravljanje vrzeli v podatkih o nepremičninah (Priporočilo ESRB/2016/14) ter na izmenjavo in zbiranje informacij o podružnicah kreditnih institucij, ki imajo sedež v drugi državi članici ali tretji državi (Priporočilo ESRB/2019/18). Nekatera izmed že izpolnjenih priporočil ESRB pa zahtevajo stalno periodično poročanje o izvedenih ukrepih za

omejevanje oziroma preprečevanje nastanka sistemskih tveganj. Tak primer je priporočilo ESRB o priznavanju in določanju stopenj proticikličnega blažilnika za izpostavljenosti do tretjih držav (Priporočilo ESRB/2015/1). Priporočilo o likvidnostnem tveganju in tveganju finančnega vzvoda v investicijskih skladih (Priporočilo ESRB/2017/6) je ESRB izdal evropskim institucijam in je prav tako še v izpolnjevanju. Učinkovitost makrobonitetne politike je odvisna tudi od omejevanja potencialnih negativnih čezmejnih učinkov prelitja nacionalnih ukrepov, zaradi česar naši predstavniki tvorno sodelujejo z makrobonitetnimi organi ključnih držav članic.

4.3 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI V TUJINI

4.3.1 Mednarodni denarni sklad

Banka Slovenije je pristojna za sodelovanje Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu, guverner Banke Slovenije pa je član Odbora guvernerjev MDS. Delež Slovenije v kvoti MDS je konec leta 2019 znašal 586,5 mio SDR⁶¹ oziroma 0,12 % celotne kvote MDS. Leta 2019 se je delegacija Banke Slovenije udeležila spomladanskega in letnega zasedanja MDS in skupine Svetovne banke. Glavne teme zasedanj so bile aktualna dogajanja v svetovnem gospodarstvu in na mednarodnih finančnih trgih, prihodnji obeti in možni odzivi politik. V okviru sodelovanja v finančnih aranžmajih MDS je do konca leta 2020 veljaven dvostranski posojilni sporazum med Banko Slovenije in MDS, ki je bil v letu 2019 z našim soglasjem podaljšan za eno leto.

Slovenija je tudi leta 2019 sodelovala v finančnih transakcijah v okviru aranžmaja FTP. Rezervna tranša Slovenije pri MDS se je v primerjavi z letom 2018 povečala in je konec decembra 2018 znašala 110 mio SDR. Leta 2019 je bila Slovenija enkrat pozvana k vplačilu sredstev v vrednosti 12 mio SDR, od MDS pa je prejela pet vračil sredstev v skupni vrednosti 10 mio SDR.

V okviru posvetovanj po IV. členu Statuta MDS je julija 2019 potekal krajši obisk predstavnikov MDS v Sloveniji. Med 1. in 3. julijem 2019 so predstavniki MDS pod vodstvom Bernardina Akitobyja obiskali Slovenijo in se seznanili z makroekonomskimi razmerami in razmerami v finančnem sektorju, vprašanji upravljanja javnih financ ter institucionalnega in pravnega okvira za vodenje gospodarske politike.

4.3.2 Banka za mednarodne poravnave

Guverner Banke Slovenije se udeležuje sestankov guvernerjev centralnih bank članic BIS, ki so organizirani vsaka dva meseca. Na sestankih poteka razprava o dogajanjih v svetovnem gospodarstvu in na finančnih trgih. Prav tako so srečanja guvernerjev priložnost za izmenjavo mnenj o različnih centralnobančnih temah, leta 2019 predvsem o inovacijah v finančnem vključevanju in vlogi centralnih bank, digitalizaciji v centralnem bančništvu ter makroekonomskih posledicah šibke bančne dobičkonosnosti. Banka Slovenije je delničar BIS. Guverner Banke Slovenije se je junija 2019 udeležil letne skupščine BIS v Baslu.

⁶¹ SDR so posebne pravice črpanja, katerih vrednost temelji na košarici petih valut – USD, EUR, CNY, JPY in GBP.

4.3.3 Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

Naši predstavniki so se udeleževali zasedanj nekaterih odborov in delovnih skupin OECD. Sodelovali so na sestankih Odbora za finančne trge, Delovne skupine za mednarodno naložbeno statistiko, Delovne skupine za finančne statistike, Delovne skupine za blagovno in storitveno menjavo ter zagotavljali podatke za delo Delovne skupine za mala in srednje velika podjetja ter podjetništvo.

4.3.4 Tehnična pomoč

Banka Slovenije sodeluje v regionalnem programu za podporo centralnim bankam in bančnim nadzornim agencijam v državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah iz držav Zahodnega Balkana.

Naši zaposleni sodelujejo v programih tehnične pomoči drugim centralnim bankam in nadzornim institucijam. Leta 2019 smo nudili pomoč centralnim bankam in nadzornim institucijam iz Bosne in Hercegovine, Črne gore, Srbije in Turčije na naslednjih področjih: nadzor bančnega poslovanja, bančna regulativa, računovodstvo in notranja revizija. V okviru teh tehničnih pomoči so bile organizirane tri delavnice, dve strokovni misiji in en študijski obisk. Pomoč na področju računovodstva je potekala pod okriljem medinstitucionalnega sodelovanja, ki ga je financirala EU.

Marca 2019 se je začel izvajati dveletni regionalni program za podporo centralnim bankam in bančnim nadzornim agencijam v državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah iz držav Zahodnega Balkana (Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo, Severna Makedonija in Srbija), v katerem sodeluje tudi Banka Slovenije. Program, ki ga izvajajo nacionalne centralne banke ESCB in ECB, financira EU. V okviru tega programa je Banka Slovenije nudila pomoč na področju računovodstva v obliki strokovne misije in tridnevnega usposabljanja na področju nadzora bančnega poslovanja.

Leta 2019 smo v okviru prejete tehnične pomoči Evropske komisije (program za podporo strukturnim reformam) zaključili projekt s področja gotovinskega poslovanja in primerjalne analize učinkovitosti bančnega nadzora.

Poleg tega se je sredi leta končalo delo na projektu razvoja orodja za modeliranje obnašanja bančnih vlog brez zapadlosti za obvladovanje likvidnostnega in obrestnega tveganja v bankah ter nadaljevalo na pomoči pri vzpostavitvi učinkovitega sistema upravljanja podatkov, oba projekta sta prav tako potekala pod okriljem tehnične pomoči Evropske komisije v sodelovanju z drugimi institucijami.

V letu 2019 smo pridobili financiranje za novo tehnično pomoč Evropske komisije za nadgradnjo orodja za analizo poslovnih modelov bank. Projekt se bo začel v drugi polovici leta 2020.

5 POROČANJE BANKE SLOVENIJE DRŽAVNEMU ZBORU

BANKA SLOVENIJE

GARNIER2:
VZPOMEN NA PRVIH RUDARSKIH GROBELCE
18. 12. 2018 - 19. 1. 2020

MCS

Banka Slovenije
KLAS-120

Banka Slovenije v skladu s 26. členom ZBS-1 o svojem delu poroča Državnemu zboru Republike Slovenije. V letu 2019 so predstavniki Banke Slovenije Odboru za finance poročali v okviru predstavitve *Letnega poročila Banke Slovenije 2018* in predstavitve *Letnega poročila Odbora za finančno stabilnost*.

Predstavniki Odbora za finance in monetarno politiko in minister za finance sta v skladu s 33. členom Zakona o Banki Slovenije redno vabljeni na seje Sveta Banke Slovenije, vendar nimata pravice glasovati. Tako sta izvršilna in zakonodajna veja oblasti sproti seznanjeni z zadevami v pristojnosti Sveta Banke Slovenije. Predsednik Odbora za finance se leta 2019 sej ni udeleževal, minister za finance pa je bil prisoten dvakrat.

Sestavni del poročanja Banke Slovenije državnemu zboru so tudi računovodski izkazi Banke Slovenije, ki jih revidira neodvisni mednarodni revizor, izbran v skladu s prvim odstavkom 27. člena Statuta ESCB in ECB za triletno obdobje (52. člen ZBS-1). Statut določa, da revizijo računovodskih izkazov ECB in nacionalnih centralnih bank opravljajo neodvisni zunanji revizorji, ki jih priporoči Svet ECB, potrdi pa Svet Banke Slovenije. Revizorji so pooblaščen za pregled vseh poslovnih knjig in računov ECB in nacionalnih centralnih bank ter za pridobivanje celovitih informacij o njihovem poslovanju. Svet Banke Slovenije po predhodnem javnem zbiranju ponudb najmanj šest mesecev pred potekom pogodbe, sklenjene z revizorjem, izbere in predlaga kandidata v postopek dokončnega izbora.

Naši predstavniki so leta 2019 sodelovali na šestih sejah odborov in komisij državnega zbora, kjer so dajali pojasnila in odgovarjali na vprašanja poslancev, od tega štirikrat na Odboru za finance in dvakrat na Komisiji za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Na povabilo državnega sveta smo sodelovali tudi na eni seji tega organa.

6 POROČILO O DELU
BANKE SLOVENIJE

V Banki Slovenije sta
organa odločanja
guverner in
Svet Banke Slovenije.

6.1 ORGANA ODLOČANJA

Z Zakonom o Banki Slovenije sta kot organa odločanja določena guverner in Svet Banke Slovenije. Svet Banke Slovenije sestavlja pet članov, to so guverner in štirje viceguvernerji. Guverner je predsednik Sveta Banke Slovenije.⁶²

Guverner Banke Slovenije vodi poslovanje in organizira delo ter zastopa Banko Slovenije, izvršuje odločitve Sveta Banke Slovenije ter izdaja posamične in splošne akte Banke Slovenije, ki niso v pristojnosti Sveta Banke Slovenije, lahko izdaja tudi navodila za izvajanje sklepov Sveta Banke Slovenije.

Guverner Banke Slovenije je član Sveta ECB; članstvo v Svetu je *ad personam*.

Člani Sveta Banke Slovenije so neodvisni pri opravljanju nalog, določenih z Zakonom o Banki Slovenije, ter niso vezani na sklepe, stališča in navodila državnih ali katerih koli drugih organov, niti se ne smejo nanje obračati po navodila ali usmeritve. Od uvedbe evra 1. januarja 2007 člani Sveta Banke Slovenije pri uresničevanju svojih nalog upoštevajo določila Statuta ESCB in ECB.

Guverner mag. Boštjan Vasle je bil imenovan 19. decembra 2018, funkcijo pa je nastopil 9. januarja 2019.

Svet Banke Slovenije so na dan 31. decembra 2019 sestavljali:

- mag. Boštjan Vasle, guverner;
- dr. Primož Dolenc, viceguverner – namestnik guvernerja;
- mag. Irena Vodopivec Jean, viceguvernerka;
- mag. Marko Bošnjak, viceguverner;
- mag. Jožef Bradeško, viceguverner.

⁶² Zakon o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. [72/06](#) – uradno prečiščeno besedilo, [59/11](#) in [55/17](#)).

6.2 DELOVANJE SVETA BANKE SLOVENIJE LETA 2019

Svet Banke Slovenije odloča o zadevah, ki so na podlagi Zakona o Banki Slovenije in drugih zakonov, ki urejajo bančništvo, reševanje in prisilno prenehanje bank, plačilne storitve in plačilne sisteme, makrobonitetni nadzor, sistem jamstva za vloge, preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, potrošnike kredite in devizno poslovanje, v pristojnosti Banke Slovenije.

V tem okviru Svet Banke Slovenije odloča o sprejetju podzakonskih aktov in drugih splošnih predpisov iz svoje pristojnosti. Poleg tega se opredeljuje do predlogov zakonov ter podzakonskih aktov in drugih splošnih predpisov, ki urejajo zadeve v pristojnosti Banke Slovenije, ki jih sicer sam ne sprejema. Na področju nadzora bank, hranilnic in drugih subjektov Svet Banke Slovenije izdaja in odvzema dovoljenja ter izreka ukrepe.

Na podlagi Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije odloča tudi o drugih zadevah, ki zadevajo poslovanje Banke Slovenije, in sicer lahko predlaga zunanjega revizorja, ureja pravice in obveznosti iz delovnih razmerij za člane Sveta Banke Slovenije, ugotavlja nezdružljivost opravljanja funkcij članov Sveta Banke Slovenije in se opredeljuje do notranjih administrativnih vprašanj Banke Slovenije.

S Poslovníkom o delu Sveta Banke Slovenije so opredeljene nekatere druge naloge, ki so pomembne za delovanje Banke Slovenije. Tako Svet Banke Slovenije odloča o strateški alokaciji finančnih naložb Banke Slovenije, povečanju osnovnega kapitala Banke Slovenije iz splošnih rezerv, delitvi presežka prihodkov nad odhodki v mejah in v obsegu, ki jih določa Zakon o Banki Slovenije, in sprejema letno poročilo ter finančni in poslovni načrt. Te odločitve zagotavljajo neodvisnost Banke Slovenije pri vodenju denarne politike.

Svet Banke Slovenije je pristojen tudi za urejanje nekaterih notranjih organizacijskih zadev, kot so imenovanja in razrešitve delavcev s posebnimi pooblastili, deluje pa tudi kot pritožbeni organ v ugovorih proti posamičnim pravnim aktom, ki jih je izdal guverner, kadar tako predvideva zakon. Sprejema tudi notranje akte o pravicah, obveznostih in odgovornostih zaposlenih v skladu z Zakonom o Banki Slovenije, podzakonske predpise, ki določajo način in obseg evidentiranja, zbiranja, obdelave, izkazovanja in prenosa podatkov in informacij, potrebnih za delovanje informacijskega sistema Banke Slovenije. Poleg tega se redno seznanja s poročili, ki mu jih posredujejo delovna telesa oziroma strokovne službe glede izvrševanja pomembnejših nalog.

Svet Banke Slovenije odloča o zadevah s svojega področja na sejah, pri čemer je odločitev sprejeta, če zanjo glasujejo vsaj trije člani. Na seje Sveta Banke Slovenije sta vabljeni tudi minister, pristojen za finance, in predsednik Odbora za finance Državnega zbora Republike Slovenije.

Leta 2019 so se člani Sveta Banke Slovenije sestali na 21 rednih sejah, opravili pa so tudi šest korespondenčnih sej. Skupno je Svet Banke Slovenije leta 2019 obravnaval 434 točk, od tega, kot vsako leto, največ s področja nadzora bančnega poslovanja, sledile so teme s področij ekonomske in denarne politike, finančne stabilnosti in statistike, področij plačilnih in poravnalnih sistemov ter gotovinskega poslovanja.

6.3 UPRAVLJANJE TVEGANJ

Upravljanje tveganj se spremlja in nadzira na podlagi strukturiranega systemskega pristopa, ki je določen s krovnim okvirom za upravljanje tveganj. Krovni okvir opredeljuje glavne vrste tveganj, s katerimi se pri opravljanju nalog soočamo in jih upravljamo.

Delovanje sistema za upravljanje tveganj je usmerjeno v podporo organom odločanja Banke Slovenije pri upravljanju tveganj, predvsem z zagotavljanjem strukturirane in celovite informacije o tem, kakšna je v danem trenutku celotna izpostavljenost tveganjem ter kako lahko nenehno dejavno obvladujemo/blažimo prepoznana tveganja v celoti. Upravljanje tveganj v Banki Slovenije ni samostojen poslovni proces, ločen od glavnih dejavnosti in procesov Banke Slovenije, temveč je sestavni del odgovornosti poslovođenja in sestavni del vseh poslovnih procesov, vključno s strateškim načrtovanjem ter vsemi projekti in procesi upravljanja sprememb. Dejavnosti, ki zagotavljajo učinkovit proces upravljanja tveganj, so vključene v poslovne načrte vseh naših organizacijskih ravni.

Sistem upravljanja tveganj je zasnovan na trinivojskem modelu obrambnih linij pred tveganji, ki ga opisuje krovni okvir upravljanja tveganj. Delovanje sistema zagotavlja prepoznavanje tveganj, ki bi lahko ogrozila uresničevanje strateških in drugih ciljev banke. Okvir upravljanja opredeljuje glavne strateške elemente sistema za upravljanje tveganj ter predstavlja izhodišče za podrejene akte, politike, metodologije in navodila za upravljanje prepoznanih vrst tveganj.

Prvo obrambno linijo predstavljajo organizacijske enote, ki s svojimi poslovnimi odločitvami dejavno upravljajo konkretna prepoznana tveganja in so predvsem odgovorne za implementacijo področnih politik upravljanja posameznih vrst tveganj.

Shema 2: Trinivojski sistem obrambnih linij pred tveganji v Banki Slovenije

Vir: Krovni okvir upravljanja tveganj v Banki Slovenije.

Druga obrambna linija so naši odbori, služba za upravljanje tveganj in pooblaščenec za skladnost poslovanja. Glavni namen odborov je podpora guvernerju ali Svetu Banke Slovenije pri rednem spremljanju, koordinaciji in informiranju o upravljanju tveganj. Na podlagi enotno definiranega sistema služba za upravljanje tveganj usklajuje delovanje podsistemov za upravljanje finančnega, operativnega, strateškega, informacijskega, pravnega, projektnega in drugega tveganja ter načine našega odziva na izpade poslovanja zaradi morebitnih izrednih okoliščin (neprekinjeno poslovanje za različno dolga obdobja poslovanja v izrednih razmer). Funkcija skladnosti poslovanja deluje v okviru sistema notranjih kontrol, spremlja skladnost poslovanja banke z zakonodajo, internimi predpisi in drugimi zavezami ter o tem seznaja guvernerja in Svet Banke Slovenije.

Tretja obrambna linija sta Notranja revizija in Revizijski odbor. Notranja revizija izvaja redne preglede procesov upravljanja tveganj in sistemov notranjih kontrol ter zagotovi o skladnosti poslovanja. Dodatni neodvisni nadzor izvaja Revizijski odbor Banke Slovenije, ki o svojih ugotovitvah redno poroča Svetu Banke Slovenije. Služba za upravljanje tveganj poroča Revizijskemu odboru o delovanju integriranega sistema za upravljanje tveganj. Svet Banke Slovenije je zavezan k vzpostavitvi celovitega in učinkovitega sistema upravljanja tveganj, ki zmanjšuje nastanek za Banko Slovenije nepredvidljivih posledic. Svet Banke Slovenije tudi redno letno pregleduje izvajanje krovnega okvira in razpravlja o aktualnih vprašanjih, povezanih z upravljanjem tveganj.

6.4 REVIZIJSKI ODBOR

Člana Revizijskega odbora Banke Slovenije sta tudi dva zunanja strokovnjaka.

Banka Slovenije ima poleg internih delovnih teles vzpostavljen tudi Revizijski odbor, ki ga sestavljajo dva člana Sveta Banke Slovenije in dva zunanja strokovnjaka, pri čemer eden od zunanjih strokovnjakov Revizijski odbor tudi vodi. Cilj Revizijskega odbora Banke Slovenije je izboljševanje upravljanja z izvajanjem dodatnega neodvisnega nadzora, ob notranji reviziji in zunanjem revizorju. Revizijski odbor Banke Slovenije deluje kot posvetovalni organ Sveta Banke Slovenije, in sicer na način, da oblikuje mnenja in nasvete, ki Svetu Banke Slovenije pomagajo pri odločanju glede:

- celovitosti in zanesljivosti finančnih informacij;
- pregleda nad notranjimi kontrolami in obvladovanjem tveganj;
- izvajanja nalog revidiranja Banke Slovenije ter
- zagotavljanja skladnosti z zakoni, predpisi in kodeksi ravnanja.

Revizijski odbor se je leta 2019 sestel desetkrat in obravnaval 75 točk. Med drugim je obravnaval in razpravljal o poročilu zunanjega revizorja o revidiranih računovodskih izkazih in načinu poteka revizije Banke Slovenije. Čeprav Banka Slovenije ni zavezanec na podlagi Uredbe (EU) 537/2014 in Direktive 2014/56/EU (revizija subjektov v javnem interesu), je zunanji revizor leta 2019 (tako kot že leta 2018) poročilo po opravljeni zaključni reviziji prilagodil v skladu z 11. členom navedene uredbe, ki predpisuje obvezne sestavine za dodatno poročilo revizijski komisiji.⁶³

Revizijski odbor se je seznanil tudi s poročili o delu Notranje revizije, podal mnenje glede izvedenih revizijskih poslov in spremljal izvrševanje priporočil notranje revizije. Med drugim je obravnaval razpisno dokumentacijo za izbor zunanjega revizorja za obdobje 2021–2023, poročila Komisije za preiskavo internih kršitev v Banki Slovenije in se seznanjal z aktivnostmi Banke Slovenije v povezavi z revizijo Računskega sodišča.

Revizijski odbor je leta 2019 sodeloval tudi pri posodobitvi Poslovnika Revizijskega odbora Banke Slovenije, internih aktov oddelka Notranje revizije in Komisije za preiskavo internih kršitev.

⁶³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0537>.

6.5 POSLOVANJE BANKE SLOVENIJE V LETU 2019

Rezultati, predstavljeni v računovodskih izkazih Banke Slovenije, odražajo finančni učinek izvajanja njenih nalog in ciljev.

6.5.1 Gibanja v bilanci stanja leta 2019

Bilančna vsota na dan 31. decembra 2019 je znašala 18,8 mrd EUR in je bila za 2,4 mrd EUR višja v primerjavi s stanjem ob koncu leta 2018. Na strani sredstev so se povečali neto nakupi vrednostnih papirjev za izvajanje denarne politike v višini 0,1 mrd EUR, v enaki višini tudi druge evrske naložbe, medtem ko se je stanje operacij dolgoročnejšega refinanciranja bank zaradi predčasnega vračila posojila znižalo za 0,1 mrd EUR. Največjo izpostavljenost v okviru naložb v vrednostne papirje denarne politike predstavljajo obveznice Republike Slovenije (6,9 mrd EUR).

Na strani obveznosti so se zvišala stanja na transakcijskih računih bank (za 1,0 mrd EUR) in bankovci v obtoku (za 0,2 mrd EUR), zmanjšale pa evrske vloge države in drugih komitentov (za 0,3 mrd EUR). Za 1,3 mrd EUR se je povečala obveznost do Evrosistema iz prilagoditve evrskih bankovcev. Ta obveznost predstavlja razliko med vrednostjo bankovcev, ki pripada Banki Slovenije kot pravni izdajateljici v deležu 0,44 % vseh bankovcev v obtoku v Evrosistemu, in vrednostjo bankovcev, ki jih je Banka Slovenije dejansko dala v obtok.

Navedena gibanja so vplivala na povečanje terjatve Banke Slovenije iz naslova čezmejnih transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami in ECB prek sistema TARGET2 (za 2,2 mrd EUR).

6.5.2 Finančni rezultati leta 2019

Poglavitni vir naših prihodkov so obresti od instrumentov in portfeljev denarne politike ter od lastnih naložb v vrednostne papirje. Neto obrestni prihodki so v letu 2019 znašali 139,7 mio EUR in so bili za 6,5 mio EUR višji v primerjavi s predhodnim letom. Glavni razlog je bilo višje stanje portfeljev denarne politike.

Realiziran prihodek pri prodaji vrednostnih papirjev in valutnih pozicij je znašal 11,0 mio EUR. Ob koncu leta Banka Slovenije prevrednoti svoje pozicije na tržne cene in tečaje ter negativne učinke vrednotenja izkazuje kot odhodek. V letu 2019 je bilo teh odhodkov za 1,4 mio EUR ter so bili posledica nižjih tržnih cen vrednostnih papirjev in tečajev valut ob koncu leta glede na povprečno ceno pozicij. Zaradi zmanjšanja ocenjenih tveganj in ob upoštevanju določbe iz 49. a člena Zakona o Banki Slovenije smo sprostili rezervacije za pokrivanje odhodkov iz finančnih in drugih tveganj v neto višini 21,0 mio EUR.

Neto provizije (10,8 mio EUR), prihodki od lastniških deležev (9,9 mio EUR), neto rezultat združevanja denarnih prihodkov Evrosistema (27,2 mio EUR) in drugi prihodki (2,4 mio EUR) so v letu 2019 skupaj znašali 50,3 mio EUR.

Stroškov poslovanja je bilo v letu 2019 za 39,9 mio EUR. Banka Slovenije je tako dosegla presežek prihodkov nad odhodki v višini 180,7 mio EUR. Delitev rezultata bo izvedena v skladu z veljavno zakonodajo.

Tabela 5: Vplačila Banke Slovenije v proračun Republike Slovenije (v mio EUR)

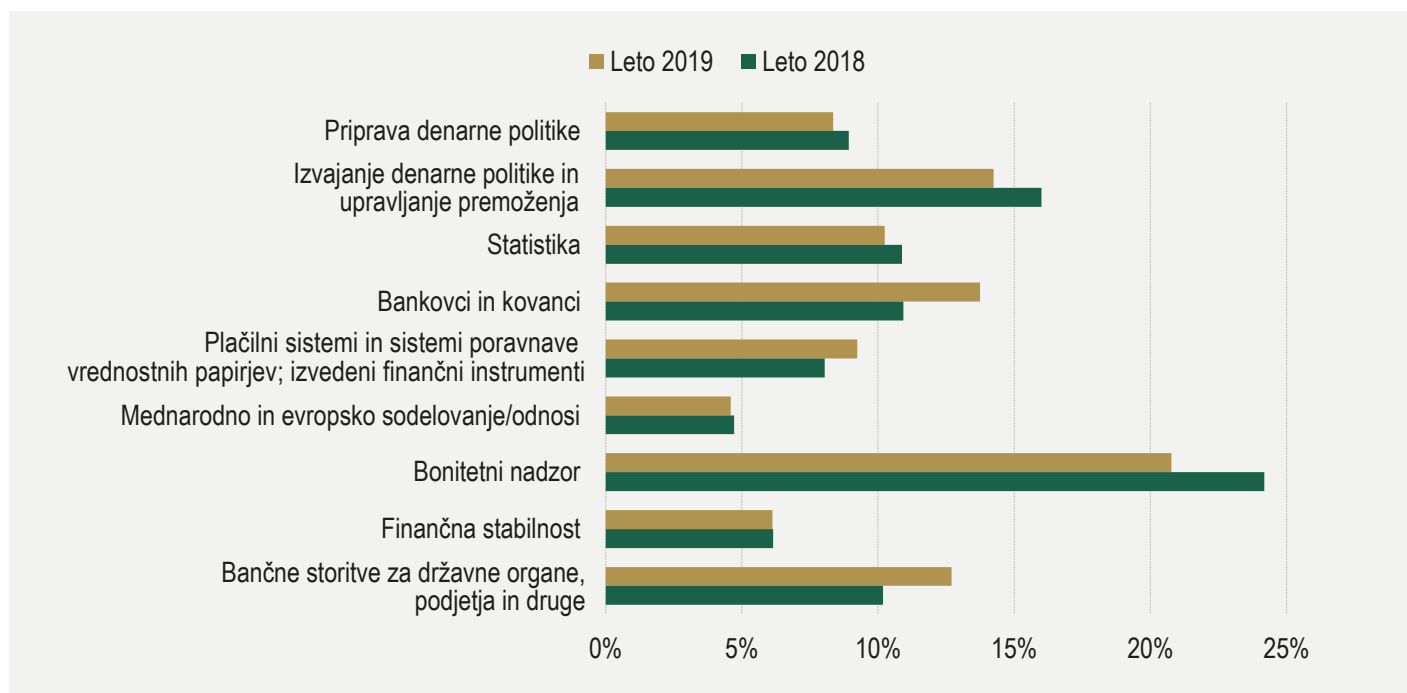
LETO	PRESEŽEK	ZAKONSKA OBVEZA VPLAČILA V PRORAČUN RS	VPLAČILO V PRORAČUN RS
2015	54,0	13,5	40,5
2016	57,3	14,3	43,0
2017	70,7	17,7	17,7
2018	63,4	15,9	15,9
2019	180,7	45,2	45,2
Skupaj			162,2

Vir: Banka Slovenije.

6.5.3 Stroški poslovanja

Naši poslovni stroški so posledica izvajanja z zakoni določenih nalog. Slika 22 prikazuje razdelitev stroškov po nalogah (v odstotkih). Ti poleg neposrednih stroškov vključujejo tudi pripisane posredne stroške podpornih funkcij (informacijske tehnologije, računovodstva, pravne službe in podobnih notranjih storitev).

Stroški poslovanja so v letu 2019 znašali 39,9 mio EUR in so bili za 2,3 mio EUR višji od predhodnega leta.

Slika 22: Razdelitev stroškov po posameznih nalogah

Vir: Banka Slovenije.

Stroški dela predstavljajo večino stroškov našega poslovanja (66 %). Vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki. V letu 2019 so znašali 26,2 mio EUR (24,6 mio EUR v letu 2018). Povečanje je posledica zvišanja izhodiščne plače v skladu s Sporazumom o usklajevanju izhodiščne plače za obdobje 2019–2020, uvedbe organizacijskih sprememb ter spremembe kvalifikacijske strukture zaposlenih prek fluktuacije in napredovanj. V letu 2019 so se sredstva za zaposlene v Banki Slovenije nominalno povečala za 6,5 %, kar je manj od povečanja v celotnem gospodarstvu, ki je znašalo 7,4 %, in manj od povečanja v javnih storitvah, ki je doseglo 7,7 %.

Stroški tiskanja bankovcev, amortizacija osnovnih sredstev in drugi stroški so v skupni višini znašali 13,7 mio EUR in so bili višji od stroškov iz leta 2018 za 0,7 mio EUR. Najpomembnejši je vpliv za 1,0 mio EUR višjih stroškov tiskanja bankovcev; realizacija tiskanja bankovcev je odvisna od alokacije njihove proizvodnje, ki je dogovorjena na ravni Evrosistema. Amortizacija in drugi stroški skupaj so za 0,3 mio EUR pod realiziranimi v predhodnem letu.

**Tabela 6: Bilanca stanja za obdobje 2015–2019 na dan 31. decembra 2019
(v mio EUR)**

AKTIVA	2015	2016	2017	2018	2019
1. Zlato in terjatve v zlatu	100	112	111	115	138
2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	685	591	630	699	763
3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	220	260	152	94	37
4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v evrih	1.059	1.217	1.199	1.224	1.365
5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v evrih	901	714	1.142	1.102	995
6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v evrih	51	201	2	0	0
7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v evrih	4.999	8.274	10.656	11.290	11.355
8. Javni dolg v evrih	–	–	–	–	–
9. Terjatve znotraj Evrosistema	1.948	956	282	1.564	3.748
10. Neporavnane postavke	–	–	–	–	–
11. Druga sredstva	291	340	325	342	412
Skupaj aktiva	10.254	12.666	14.498	16.429	18.815

PASIVA	2015	2016	2017	2018	2019
1. Bankovci v obtoku	4.892	5.085	5.286	5.559	5.740
2. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v evrih	1.627	2.249	2.939	3.391	4.348
3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih	4	3	–	–	–
4. Izdani dolžniški certifikati	–	–	–	–	–
5. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v evrih	1.743	2.018	2.531	3.780	3.416
6. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v evrih	16	20	73	63	134
7. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	60	78	56	5	6
8. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	–	–	–	–	–
9. Protipostavka dodeljenih SDR	275	275	256	262	266
10. Obveznosti znotraj Evrosistema	–	1.223	1.646	1.502	2.815
11. Neporavnane postavke	–	–	1	–	–
12. Druge obveznosti	155	147	113	137	145
13. Rezervacije	423	457	515	594	573
14. Računi vrednotenja	122	151	94	103	163
15. Kapital in rezerve	882	903	917	970	1.027
16. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	54	57	71	63	181
Skupaj pasiva	10.254	12.666	14.498	16.429	18.815

Vir: Banka Slovenije.

Tabela 7: Izkaz uspeha za obdobje 2015–2019 (v mio EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
1. Neto obrestni prihodki	58	78	105	133	140
2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	–0	–22	–38	–84	31
3. Neto prihodki od provizij	3	6	8	10	11
4. Drugi prihodki	23	29	33	42	39
5. Stroški poslovanja	–31	–33	–38	–38	–40
Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	54	57	71	63	181

Vir: Banka Slovenije.

6.5.4 Zaposleni

Zaposleni v Banki Slovenije pri opravljanju javnih pooblastil in nalog spoštujejo visoke standarde etičnega ravnanja, v skladu s skupnimi smernicami in vrednotami, ki se oblikujejo v okviru ESCB in ECB. Doseganje in izvajanje teh standardov je bistveni pogoj za izgradnjo in ohranitev zaupanja državljanov v dobro in odgovorno upravljanje Banke Slovenije pri izvajanju njenih javnih nalog. Banka Slovenije je s Kodeksom Banke Slovenije določila temeljna pravila ravnanja zaposlenih, s katerimi se zagotavlja in krepi neodvisno, objektivno in strokovno izvajanje nalog.

S tem kodeksom je Banka Slovenije vzpostavila tudi funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja, ki skrbi za zagotavljanje skladnosti ravnanj zaposlenih z veljavnimi predpisi s področja neodvisnosti in integritete ter pravili poklicne etike. Funkcija skladnosti poslovanja je neodvisna pri svojem delu in odgovorna neposredno guvernerju.

Eden izmed osnovnih ciljev zagotavljanja skladnosti poslovanja je krepitev integritete in ugleda. Tako se od zaposlenih zahteva, da dosledno opozarjajo in poročajo o okoliščinah, ki so povezane z njihovimi osebnimi interesi in vplivajo ali dajejo vtis, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje njihovih poklicnih dolžnosti v Banki Slovenije. Prav tako morajo zaposleni pridobiti predhodno dovoljenje pooblaščenca za skladnost poslovanja za opravljanje zasebnih aktivnosti, povezanih z Banko Slovenije ali njenimi poslovnimi procesi in dejavnostmi, in sicer ne glede na to, ali so te zasebne aktivnosti zaposlenega plačane ali ne. Vzpostavili smo tudi postopek prijave kršitev zaposlenih, ki omogoča zaposlenim in tudi zunanjim deležnikom, da podajo prijavo kršitev zaposlenega v zvezi z opravljanjem njegovih poklicnih nalog.

Kodeks Banke Slovenije pri opredelitvi temeljnih načel in standardov poklicne etike pri ravnanju zaposlenih sledi smernicam Evropske centralne banke, ki urejajo načela etičnega okvira pri izvajanju denarne politike in dejavnosti bonitetnega nadzora. Naše predstavnike, ki sodelujejo pri delu organov Evropske centralne banke ali pri delu drugih institucij EU, zavezujejo tudi kodeksi in standardi etičnega ravnanja, ki jih določajo te institucije oziroma njihovi organi.

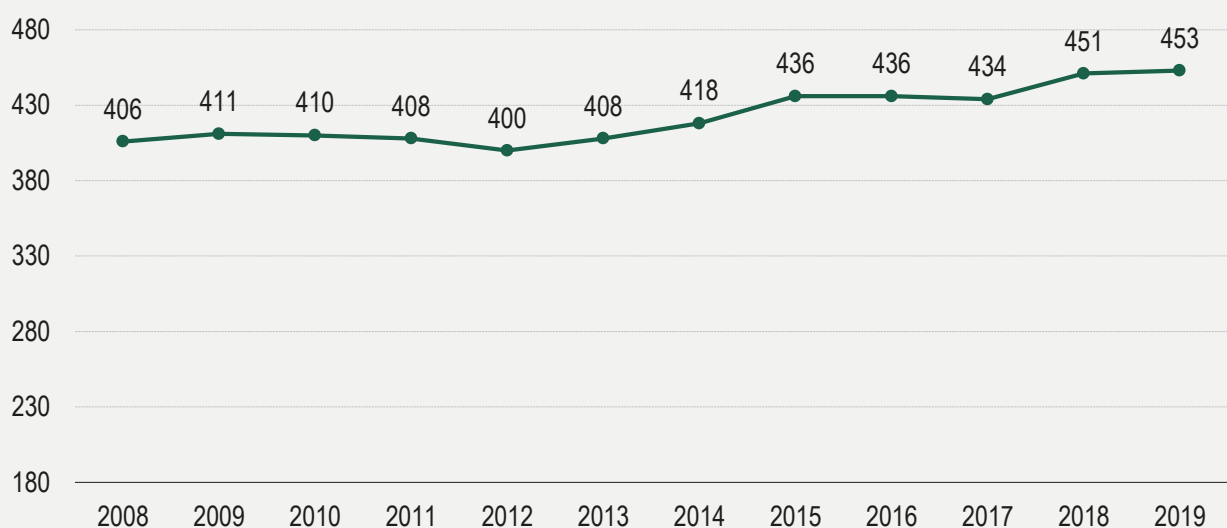
Banka Slovenije ima vzpostavljeno tudi neodvisno funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja.

Na področju razvoja kadrov smo sprejeli Strategijo Banke Slovenije 2015–2020, v okviru katere si je za enega izmed temeljnih ciljev zadala uspešno ter učinkovito delovanje in poslovanje – s prilagodljivo organizacijo in motiviranimi sodelavci.

Leta 2019 smo na kadrovskem in organizacijskem področju nadaljevali uvajanje novih pristopov in sprememb na strateški in operativni ravni. Po uspešni vpeljavi sprejetih ukrepov je prejela polni certifikat Družini prijazno podjetje, ki predstavlja družbeno odgovorno načelo upravljanja in je edini tovrstni certifikat v Sloveniji. Prav tako smo se znova uvrstili med najuglednejše slovenske delodajalce ter pridobili priznanje s strani MojeDelo.com za najuglednejšega delodajalca v panogi bančništva, računovodstva in financ. Kar zadeva učinkovitost poslovanja in upravljanja dokumentarnega gradiva, so bili v tem letu narejeni nadaljnji koraki pri uvedbi brezpapirnega poslovanja, ki ga že drugo leto zapored uporabljajo vsi zaposleni v Banki Slovenije.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2019 efektivno zaposlenih 453 oseb.⁶⁴

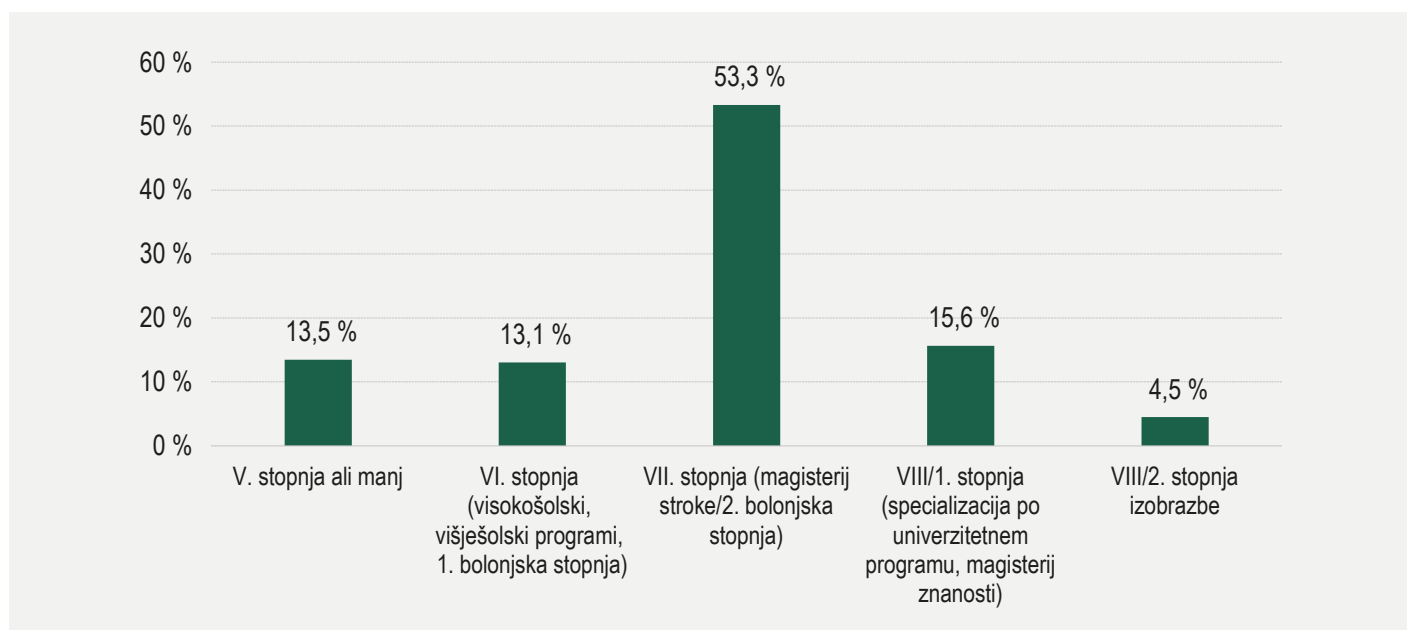
Slika 23: Število efektivno zaposlenih v Banki Slovenije na dan 31. decembra 2019

Vir: Banka Slovenije.

Z vidika strukture po spolu je porazdelitev dokaj enakomerna in enaka kot leto prej (53 % zaposlenih je ženskega spola).

⁶⁴ Število efektivno zaposlenih: v to število so vključeni vsi, ki so bili na dan poročanja prisotni na delovnem mestu (upoštevajo se tudi vsi, ki so na dan poročanja koristili letni dopust ali so bili kratkoročno bolniško odsotni – do 30 delovnih dni).

Slika 24: Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2019

Vir: Banka Slovenije.

Povprečna starost zaposlenih se je zvišala za 2 meseca ter je tako ob koncu leta 2019 znašala 44 let in 9 mesecev.

6.6 POSTOPKI PRED SODIŠČI

Konec leta 2019 je bilo odprtih 11 postopkov, od tega je bila Banka Slovenije v treh sporih zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca stranska udeleženka, v sedmih primerih pa tožena stranka v sporih izpodbijanja njegovih odločb ali sklepov. En primer se nanaša na odločbo Banke Slovenije o izrednih ukrepih iz leta 2013.

Banka Slovenije je bila konec leta 2019 kot tožena ali sotožena stranka ali kot stranska udeleženka udeležena v 119 odprtih pravnih postopkih, ki se, razen enega, vsi nanašajo na odškodninske zahteve imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, ki so bile predmet izrednih ukrepov v letih 2013 in 2014.

Glede izdanih odločb o prekršku Banke Slovenije sta bili konec leta 2019 odprti dve sodni zadevi, kot stečajna upnica je Banka Slovenije udeležena v štirih stečajnih postopkih, v enem delovnem sporu pa nastopa kot tožena stranka.

V postopku pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije na dan 31. decembra 2019 ni bilo odprtih zadev, je pa Banka Slovenije (med drugim zaradi neskladja predpisa z načelom prepovedi monetarnega financiranja in načelom neodvisnosti) januarja 2020 vložila zahtevo za oceno ustavnosti ZPSVIKOB in ZBan-1 skupaj s predlogom za začasno zadržanje, predlogom za absolutno prednostno obravnavo in predlogom za predložitev postopka predhodnega odločanja Sodišča EU.

7 RAČUNOVODSKI IZKAZI BANKE SLOVENIJE ZA LETO 2019

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije nalaga Banki Slovenije pripravo računovodskih izkazov, tako da resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Računovodske izkaze sprejme Svet Banke Slovenije. Pri pripravi računovodskih izkazov je Banka Slovenije dolžna:

- izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- jih presoјati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

**Building a better
working world**

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze Banke Slovenije, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2019 ter izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi Banke Slovenije za leto končano 31.12.2019 pripravljeni v vseh pomembnih pogledih v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2016/34) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje (in kasnejšimi spremembami te smernice).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od Banke Slovenije in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Odgovornost Sveta Banke Slovenije in revizijskega odbora za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2016/34) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje (in kasnejšimi spremembami te smernice) in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake. Revizijski odbor pomaga Svetu Banke Slovenije izvajati nadzor nad pripravo računovodskih izkazov.

Svet Banke Slovenije je pri pripravi računovodskih izkazov banke odgovoren za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo nudi visoko stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;

- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov in okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost Banke Slovenije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;

- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev;

Svet Banke Slovenije in Revizijski odbor Banke Slovenije med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in o pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Ljubljana, 17.03.2020

Primož Kovačič
Pooblaščen revizor
Ernst & Young d.o.o.
Dunajska 111, Ljubljana

Ustanovitev

Banka Slovenije je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka Slovenije je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka Slovenije je v izključni državni lasti s finančno in upravljalno avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Temeljni cilj Banke Slovenije je stabilnost cen. Pri zagotavljanju tega cilja si Banka Slovenije prizadeva za finančno stabilnost, upoštevajoč načeli odprtega tržnega gospodarstva in proste konkurence. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se z dnem uvedbe eura kot valute Republike Slovenije pri uresničevanju nalog Banke Slovenije v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB¹.

Računovodske politike

Prevzem eura

Republika Slovenija je prevzela euro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka Slovenije je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za oblikovanje in uresničevanje denarne politike in izvajanje skupnih strateških ciljev ESCB².

Računovodska načela in standardi

Banka Slovenije uporablja kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje Smernico Evropske centralne banke z dne 3. november 2016 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (prenovljen) (ECB/2016/34)³ (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 342. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje Računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU, ter Zakonom o Banki Slovenije.

Osnovna načela

Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Evropske skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račune vrednotenja;
- dogodki po datumu balance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum balance stanja;
- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;
- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;

¹ Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

² Izraz 'ESCB (Evropski sistem centralnih bank)' se nanaša na osemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2019 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na devetnajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

³ Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 37-86, s spremembami.

- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti

Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki Slovenije v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko Slovenije, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla

V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut

Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na euro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu

Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni, veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v eurih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji za namene denarne politike

Dolžniški vrednostni papirji za namene denarne politike, ki se izvaja v obravnavanem obdobju, se evidentirajo na podlagi amortizirane nabavne vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Drugi vrednostni papirji

Tržni vrednostni papirji (z izjemo dolžniških vrednostnih papirjev za namene denarne politike in tistih, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti') in podobna sredstva se vrednotijo bodisi po tržnih cenah ali pa na podlagi ustrezne krivulje donosnosti, veljavnih na datum bilance stanja, po posameznih vrednostnih papirjih. Na dan 31. december 2019 so bile za vrednotenje uporabljene tržne cene na 31. december 2019.

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti in netržni vrednostni papirji se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev. Nelikvidni lastniški deleži in vsi ostali lastniški instrumenti, ki so trajna naložba, se vrednotijo po nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev.

Tržni investicijski skladi se vrednotijo po tržnih cenah na neto osnovi in ne na podlagi osnovnega finančnega premoženja, če izpolnjujejo vnaprej določena merila glede stopnje vpliva Banke Slovenije na tekoče poslovanje sklada, pravnega statusa sklada in načina ocenjevanja naložbe. Med različnimi tržnimi investicijskimi skladi ni netiranja nerealiziranih učinkov vrednotenja.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodbami o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja sredstev Banke Slovenije. Posojeni vrednostni papirji so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek

avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospele transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva

Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njihove ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

	2019	2018
Zgradbe	1,3 – 1,8%	1,3 – 1,8%
Računalniška oprema	20 – 33%	20 – 33%
Druga oprema	10 – 25%	10 – 25%

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka Slovenije izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane v srednjem intervalu ocenjenih poštenih vrednosti in se ne amortizirajo. Poštena vrednost temelji na srednji vrednosti razpona ocenjene vrednosti, ki je bila podana s strani pooblaščenega zunanjega cenilca (Banka Slovenije vrednoti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2019). Tak način vrednotenja podaja bolj primerno in natančno stanje bralcu računovodskih izkazov.

Najemi

Za vse dolgoročne najeme, ki vključujejo opredmeteno osnovno sredstvo, se s tem povezana pravica do uporabe sredstva in obveznost pripoznata v bilanci stanja na datum začetka najema po sedanji vrednosti prihodnjih najemnin in sta vključena v postavko sredstev 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' in postavko obveznosti 'Razno'. Sredstva, ki predstavljajo pravico do uporabe, se vrednotijo po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijo, ki se obračunava po linearni metodi.

Do konca leta 2018 je Banka Slovenije vse najemnine izkazovala v postavki 'Drugi poslovni stroški' v izkazu poslovnega izida. Z uveljavitvijo Mednarodnega standarda računovodskega poročanja 16 (Najemi) v letu 2019 jih je pripoznala v enaki višini kot pravico do uporabe sredstev in kot obveznost iz najema. Povezane izdatke od vključno 2019 izkazuje kot razdolžnino v skladu z MSRP16. Uveljavitev MSRP16 ne vpliva na finančni rezultat.

ESCB ključ za vpis kapitala

Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50, upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB in ECB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, prihodka ECB od euro bankovcev v obtoku, neto prihodka ECB iz naslova vrednostnih papirjev za namene denarne politike ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku

ECB in NCB članic evrskega območja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo euro bankovce⁴. Skupna vrednost euro bankovcev v obtoku se razporedi centralnim bankam Evrosistema na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev⁵.

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen vsaki NCB, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

⁴ Sklep Evropske centralne banke z dne 13. december 2010 o izdajanju eurobankovcev (prenovljen) (ECB/2010/29), Uradni list EU, L 35, 09.02.2011, str. 26-30, s spremembami.

⁵ Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih euro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo euro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane⁶ salde znotraj Evrosistema. Te terjatve ali obveznosti so prikazane v bilančni postavki 'Terjatve/obveznosti znotraj Evrosistema: Neto terjatve/obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v pojasnilih računovodske politike).

V obdobju petih let po letu uvedbe eura⁷ se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve euro bankovcev, ustrezno prilagajajo z namenom izognitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju⁸ in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se bo sorazmerno zniževala letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe eura, ko se bodo prihodki iz naslova bankovcev dodelili v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. V obravnavanem letu so prilagoditve posledica vstopa Banke Latvije (v letu 2014) in Banke Litve (v 2015) v Evrosistem; prilagoditve iz tega naslova se iztečejo konec leta 2019 oziroma 2020.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so poravnani preko računov ECB ter so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki' v izkazu poslovnega izida.

Saldi znotraj ESCB/Evrosistema

Saldi znotraj Evrosistema so prvenstveno posledica čezmejnih transakcij v EU, ki se poravnajo v centralnobančnem denarju v eurih. Te transakcije se praviloma poravnajo preko sistema TARGET2⁹ in imajo za posledico bilateralne pozicije na TARGET2 računih centralnih bank EU. Te bilateralne pozicije se dnevno netirajo in dodelijo ECB, posledično vsaka NCB v poslovnih knjigah izkazuje neto terjatev ali obveznost do ECB.

Saldo znotraj Evrosistema Banke Slovenije do ECB, ki izhaja iz TARGET2 transakcij, ter ostali saldi znotraj Evrosistema, denominirani v eurih (npr.časne razdelitve dobička ECB nacionalnim centralnim bankam, rezultat prerazporeditve denarnega prihodka), so prikazani v bilanci stanja Banke Slovenije kot neto stanje sredstva ali obveznosti in vključeni v postavko 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' ali 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)'. Saldi znotraj ESCB do nacionalnih centralnih bank izven Evrosistema, ki ne izhajajo iz TARGET2 transakcij, so vključeni v postavko sredstev 'Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih' ali postavko obveznosti 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih'.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki izhaja iz udeležbe Banke Slovenije v ECB, se izkazuje v postavki sredstev 'Udeležba v ECB' in vključuje (i) vplačani delež Banke Slovenije v vpisanem kapitalu ECB, (ii) neto znesek, ki ga je Banka Slovenije plačala zaradi povečanja njenega deleža v vrednosti lastnega kapitala ECB¹⁰, ki izhaja iz vseh preteklih prilagoditev ESCB ključev za vpis kapitala, in (iii) prispevek v skladu s členom 48.2 Statuta ESCB in ECB v zvezi s centralnimi bankami držav članic, katerih odstopanja so bila odpravljena.

Terjatev znotraj Evrosistema, ki je posledica prenesenih deviznih rezerv Banke Slovenije na ECB ob vstopu v Evrosistem, je denominirana v eurih in se izkazuje v postavki sredstev 'Prenesene devizne rezerve'.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve euro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev/obveznosti 'Neto terjatve/neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

⁶ Sklep Evropske centralne banke z dne 3. novembra 2016 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2016/36), Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 26-36.

⁷ Leto uvedbe eura se nanaša na leto, v katerem pričnejo euro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

⁸ Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko euro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

⁹ Transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času 2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2).

¹⁰ Vrednost lastnega kapitala pomeni vsoto rezerv ECB, računov vrednotenja in rezervacij, enakovrednih rezervam, zmanjšano za vse prenesene izgube iz preteklih obdobj. V primeru prilagoditev kapitalskega ključa tekom poslovnega leta, vrednost lastnega kapitala vključuje tudi akumulirani čisti dobiček ali čisto izgubo ECB do datuma prilagoditve.

Razdelitev dobička ECB

Svet ECB je odločil, da se prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini euro bankovcev, kakor tudi prihodki ECB iz naslova vrednostnih papirjev, kupljenih (a) po programu v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (SMP), (b) po tretjem programu nakupa kritih obveznic (CBPP3), (c) po programu nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP) in (d) po programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (PSPP), v kolikor Svet ECB ne odloči drugače, razdelijo v januarju sledečega leta v obliki začasne delitve dobička¹¹. Razdeli se v celoti, razen v primeru, ko bi presegal dobiček ECB, ter zmanjšan za znesek, ki bi bil v skladu s sklepom Sveta ECB prenesen v rezervacije za finančna tveganja. Prav tako lahko Svet ECB odloči, da zmanjša znesek prihodkov od izdaje euro bankovcev v obtoku, ki se razdeli v januarju, za stroške ECB v povezavi z izdajo in distribucijo euro bankovcev.

Znesek, razdeljen NCB, je vključen v postavko 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko Slovenije obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti, in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49.a členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi eura kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitve o oblikovanju splošnih rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Z dopolnitvijo Računovodske smernice, ki je pričela veljati konec leta 2012, je bila podana pravna podlaga tudi za oblikovanje rezervacij za kreditna tveganja. S spremembo Računovodske smernice konec leta 2019¹², ki razširja področje oblikovanja rezervacij na vsa finančna tveganja, je Banka Slovenije v letu 2019 prvič oblikovala tudi rezervacije za delniška tveganja. Ustrezen znesek rezervacij za vsa navedena finančna tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-Risk (VaR) oziroma Expected Shortfall (ES) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja z določeno verjetnostjo (99%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja, ES pa kot pričakovana oz. povprečna izguba v izbranem obdobju za tiste dogodke, ki so slabši od VaR pri isti stopnji zaupanja, pri čemer je privzeta nespremenjena sestava naložb. Banka Slovenije oblikuje tudi rezervacije na podlagi izračuna obrestno občutljivostne vrzeli. To tveganje izhaja iz rastočega bilančnega neravnovesja med kratkoročnimi obveznostmi in dolgoročnimi naložbami, ki nastaja kot posledica izvajanja denarne politike Evrosistema.

Prepoznavanje prihodkov

Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom eura, so ločeni od nerealiziranih pozitivnih učinkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom eura' ter so vključeni v postavko obveznosti 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani obveznosti bilance stanja.

Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane pozitivne učinke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane pozitivne učinke vrednotenja v naslednjih letih. Nerealizirani učinki vrednotenja od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

¹¹ Sklep Evropske centralne banke z dne 15. december 2014 o vmesni razdelitvi prihodka Evropske centralne banke (prenovljen) (ECB/2014/57), Uradni list EU, L 53, 25.02.2015, str. 24-26.

¹² Smernica Evropske centralne banke z dne 28. novembra 2019 o spremembi Smernice o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2016/34), Uradni list EU, L 332, 23.12.2019, str. 184-203.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij

Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, so predstavljali začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke Slovenije. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata so se kot začetni stroški upoštevali tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev so predstavljale cene vrednostnih papirjev na dan 31. december 2006, ki so služile kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti

Terminski deli valutnih zamenjav se izkazujejo v zabilančni evidenci in so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih instrumentih. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani negativni učinki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene pozitivne učinke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani učinki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v euro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja

Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije in posledičnega umika Bank of England iz ESCB se prilagodijo odstotni deleži v ključu za vpis kapitala ECB z veljavnostjo od 1. februarja 2020 dalje. ECB je po izstopu Bank of England iz ESCB svoj vpisani kapital ohranila nespremenjen v višini 10.825 mio EUR. Delež Bank of England v vpisanem kapitalu ECB, ki je znašal 14,3%, je bil prerazporejen med NCB evrskega območja in NCB izven evrskega območja. Posledično se je delež Banke Slovenije v vpisanem kapitalu ECB povečal za 0,0555% iz 0,3361% na 0,3916%.

Vplačani kapital ECB bo tudi v letu izstopa Združenega kraljestva iz EU, tj. letu 2020, ostal nespremenjen v višini 7.659 mio EUR, ker bodo preostale NCB krile vplačani kapital Bank of England v višini 58 milijonov EUR. Nadalje bodo NCB evrskega območja v celoti poravnale razliko do vpisanega kapitala ECB zaradi izstopa Bank of England iz ESCB v dveh zaporednih obdobjih v letih 2021 in 2022. Posledično bo Banka Slovenije v ECB nakazala 0,1 mio EUR v letu 2020, 2,9 mio EUR v letu 2021 in 2,9 mio EUR v letu 2022.

V skladu s členom 30.2 Statuta ESCB in ECB se prispevki NCB pri prenosu deviznih rezerv na ECB določijo v sorazmerju z njihovimi deleži v vpisanem kapitalu ECB. Zaradi (a) povečanja deleža NCB evrskega območja (ki so devizne rezerve prenesle na ECB) v vpisanem kapitalu ECB, ki je posledica izstopa Bank of England iz ESCB, in (b) odločitve Sveta ECB o zmanjšanju deleža prispevkov NCB evrskega območja, tako da bo skupni znesek deviznih rezerv, ki so jih NCB evrskega območja že prenesle, ostal na sedanji ravni, je bila terjatev za prenesene

devizne rezerve nekoliko prilagojena. To je imelo za posledico zmanjšanje terjatve Banke Slovenije v višini 0,5 mio EUR.

Izkaz denarnih tokov

Ob upoštevanju vloge Banke Slovenije kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev

Banka Slovenije ni zavezana plačilu davka od dohodka pravnih oseb v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih negativnih učinkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka Slovenije iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov

Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Ernst & Young d. o. o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke Slovenije za poslovna leta 2018 do 2020.

Bilanca stanja na dan 31. december 2019

AKTIVA (v tisoč EUR)		Pojasnilo	31.12.2019	31.12. 2018
1	Zlato in terjatve v zlatu	1	138.410	114.579
2	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti	2	763.343	698.893
2.1	Terjatve do MDS		381.447	372.278
2.2	Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine		381.896	326.615
3	Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	3	37.472	93.856
4	Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih	4	1.364.617	1.223.816
4.1	Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila		1.364.617	1.223.816
4.2	Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
5	Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	5	995.140	1.101.600
5.1	Operacije glavnega refinanciranja		-	-
5.2	Operacije dolgoročnejšega refinanciranja		995.140	1.101.600
5.3	Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
5.4	Strukturne povratne operacije		-	-
5.5	Odperta ponudba mejnega posojanja		-	-
5.6	Posojila povezana s pozivi h kritju		-	-
6	Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih	6	295	455
7	Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih	7	11.355.207	11.290.248
7.1	Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike		10.072.207	9.999.118
7.2	Drugi vrednostni papirji		1.282.999	1.291.130
8	Javni dolg v eurih		-	-
9	Terjatve znotraj Evrosistema	8	3.748.243	1.564.008
9.1	Udeležba v ECB		78.563	82.199
9.2	Prenesene devizne rezerve		194.773	200.221
9.3	Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*		-	-
9.4	Neto terjatve iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		-	-
9.5	Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)		3.474.907	1.281.588
10	Neporavnane postavke		-	-
11	Druga sredstva	9	411.967	342.045
11.1	Kovanci evrskega območja		1.570	991
11.2	Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva		54.898	40.444
11.3	Ostala finančna sredstva		52.157	51.681
11.4	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		8.724	4.069
11.5	Aktivne časovne razmejitve		158.088	166.018
11.6	Razno		136.531	78.841
12	Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta		-	-
Skupaj aktiva			18.814.695	16.429.499

* Samo postavka bilance stanja ECB

PASIVA (v tisoč EUR)	Pojasnilo	31.12.2019	31.12.2018
1 Bankovci v obtoku	10	5.739.774	5.558.570
2 Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih	11	4.347.882	3.391.330
2.1 Vpogledne vloge		4.347.882	3.391.330
2.2 Odprta ponudba mejnega deponiranja		-	-
2.3 Operacije za vezane vloge		-	-
2.4 Povratne operacije finega uravnavanja		-	-
2.5 Vloge povezane s pozivi h kritju		-	-
3 Druge obveznosti do kreditnih institucij v eurih		-	-
4 Izdani dolžniški certifikati*		-	-
5 Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih	12	3.416.359	3.779.858
5.1 Obveznosti do države		3.120.214	3.703.722
5.2 Ostale obveznosti		296.145	76.135
6 Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih	13	134.050	62.717
7 Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti	14	6.169	4.595
8 Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti		-	-
8.1 Vpogledne in vezane vloge		-	-
8.2 Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II		-	-
9 Protipostavka dodeljenih SDR	15	266.376	262.383
10 Obveznosti znotraj Evrosistema	16	2.815.245	1.502.442
10.1 Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*		-	-
10.2 Obveznosti v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB		-	-
10.3 Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema		2.815.245	1.502.442
10.4 Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)		-	-
11 Neporavnane postavke		-	-
12 Druge obveznosti	17	144.779	136.616
12.1 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov		18.607	20.967
12.2 Pasivne časovne razmejitev		25.664	21.235
12.3 Razno		100.508	94.414
13 Rezervacije	18	573.037	593.836
14 Računi vrednotenja	19	162.984	103.484
15 Kapital in rezerve	20	1.027.339	970.223
15.1 Kapital		8.346	8.346
15.2 Rezerve		1.018.994	961.877
16 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta		180.699	63.446
Skupaj pasiva		18.814.695	16.429.499

* Samo postavka bilance stanja ECB

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2019 in 2018

(v tisoč EUR)	Pojasnilo	2019	2018
1.1 Obrestni prihodki		154.010	145.497
1.2 Obrestni odhodki		-14.301	-12.329
1 Neto obrestni prihodki	24	139.710	133.168
2.1 Realizirani prihodki / odhodki iz finančnih operacij		11.014	4.274
2.2 Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij		-1.429	-9.054
2.3 Prenos v / sprostitve rezervacij za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja		21.005	-79.188
2 Neto rezultat iz finančnih operacij, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	25	30.590	-83.968
3.1 Prihodki od provizij		14.072	12.509
3.2 Odhodki od provizij		-3.260	-2.956
3 Neto prihodki od provizij	26	10.813	9.553
4 Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	27	9.932	7.655
5 Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	28	27.158	32.619
6 Drugi prihodki	29	2.407	2.072
Skupaj neto prihodki		220.608	101.098
7.1 Stroški dela		-26.193	-24.637
7.2 Drugi poslovni stroški		-7.958	-7.998
7.3 Amortizacija		-2.859	-2.628
7.4 Stroški tiskanja bankovcev		-1.731	-721
7.5 Drugi stroški		-1.168	-1.668
7 Skupaj stroški poslovanja	30	-39.910	-37.653
8 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	31	180.699	63.446

Pojasnila na straneh 15 do 34 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 3. marca 2020 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 24. marca 2020 in podpisani s strani guvernerja Banke Slovenije:

Mag. Boštjan Vasle
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka Slovenije z računovodskimi izkazi seznanila Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki Slovenije, imetje Banke Slovenije v zlatu predstavljajo depoziti in zlato na računu pri tujih bankah. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v eurih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2019. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 1.354,104 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 1.120,961 na 31. december 2018. Nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja v višini 89,1 mio EUR so izkazani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	V unčah zlata
Stanje na dan 31. december 2017	110.584	102.214
Povečanje količine zlata v 2018 (transakcije vezave depozita v zlatu)	0	0
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2018	3.995	-
Stanje na dan 31. december 2018	114.579	102.215
Povečanje količine zlata v 2019 (transakcije vezave depozita v zlatu)	1	1
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2019	23.831	-
Stanje na dan 31. december 2019	138.410	102.215

2. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja SDR, dodeljena s strani MDS, ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evrskega območja, vključene v devizne rezerve Banke Slovenije.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne tranše in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna tranša predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetji MDS v eurih pri Banki Slovenije. Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MDS in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev petih valut (USD, GBP, JPY, EUR in CNY).

Vse terjatve so izkazane v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,2339 EUR (31. december 2018: 1 SDR = 1,2154 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR nad povprečnim stroškom te valute, zato so bili pozitivni učinki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v postavki obveznosti bilance stanja 'Računi vrednotenja'.

	31.12.2019		31.12.2018		Sprememba	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	586.500	723.682	586.500	712.832	-	10.850
manj EUR imetja MDS	-476.539	-588.001	-478.539	-581.616	2.000	-6.385
Rezervna tranša pri MDS	109.961	135.681	107.961	131.216	2.000	4.465
SDR	199.178	245.766	198.339	241.062	839	4.704
Skupaj	309.139	381.447	306.301	372.278	2.839	9.169

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evrskega območja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31. december 2019.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	634	731	-97
Vezane vloge	17.922	215	17.707
Dolžniški vrednostni papirji	320.288	325.669	-5.381
Tržni investicijski skladi	43.052	-	43.052
Skupaj	381.896	326.615	55.280

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12. 2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	381.602	326.292	55.310
Druge valute	294	324	-30
Skupaj	381.896	326.615	55.280

Delitev dolžniških vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	-	6.971	-6.971
Od 1 do 5 let	205.049	162.491	42.558
Več kot 5 let	115.239	156.207	-40.968
Skupaj	320.288	325.669	-5.381

3. Terjatve do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evrskega območja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter dolžniške vrednostne papirje v tuji valuti. Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31. december 2019.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	9	32	-23
Vezane vloge	5.875	20.087	-14.212
Dolžniški vrednostni papirji	31.588	73.736	-42.148
Skupaj	37.472	93.856	-56.383

Valutna struktura sredstev v tuji valuti:

	31.12. 2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
USD	37.472	93.856	-56.383
Skupaj	37.472	93.856	-56.383

Delitev dolžniških vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	-	44.171	-44.171
Od 1 do 5 let	28.851	15.777	13.074
Več kot 5 let	2.737	13.789	-11.051
Skupaj	31.588	73.736	-42.148

4. Terjatve do nerezidentov evrskega območja v eurih

Sredstva v eurih, naložena pri nerezidentih evrskega območja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne vloge in dolžniške vrednostne papirje.

Sestava sredstev v EUR glede na vrsto naložbe:

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	0	0	0
Dolžniški vrednostni papirji	1.364.617	1.223.816	140.801
Skupaj	1.364.617	1.223.816	140.801

Delitev dolžniških vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	236.078	245.125	-9.047
Od 1 do 5 let	1.072.707	955.070	117.637
Več kot 5 let	55.831	23.620	32.212
Skupaj	1.364.617	1.223.816	140.801

5. Posojila kreditnim institucijam evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka Slovenije v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke Slovenije.

Celotno imetje sredstev iz naslova denarne politike v Evrosistemu znaša 624.232 mio EUR (2018: 734.381 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 995 mio EUR (2018: 1.102 mio EUR). V skladu s 32.4 členom Statuta ESCB in ECB se izgube pri izvajanju denarne politike, v kolikor bi se realizirale, na podlagi odločitve Sveta ECB v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalnem ključu.

Izgube se lahko realizirajo samo v primeru neplačila nasprotne stranke ter hkratne nezadostne povrnitve sredstev iz prodaje zavarovanja, ki ga je zagotovila nasprotna stranka. Za posebej določena zavarovanja, ki jih NCB lahko sprejme po lastnem preudarku, je bila na podlagi odločitve Sveta ECB delitev tveganj izključena.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja so namenjene zagotavljanju dodatnega dolgoročnejšega refinanciranja nasprotnim strankam. V letu 2019 so se izvajale z ročnostjo 3 mesecev, po fiksni obrestni meri s polno dodelitvijo. Svet ECB je v 2016 uvedel tudi serijo štirih ciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO-II). Ročnost teh operacij je štiri leta, z možnostjo predčasnega vračila po dveh letih. Dodatno je Svet ECB v 2019 uvedel novo serijo sedmih ciljno usmerjenih četrtletnih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO-III). Ročnost teh operacij je tri leta, z možnostjo predčasnega vračila po dveh letih. Skladno z odločitvijo Sveta ECB je lahko kot najnižja možna obrestna mera za vsako TLTRO-III operacijo uporabljena povprečna obrestna mera mejnega depozita v času trajanja operacije. Glede na to, da bo dejanska obrestna mera znana šele v 2021, ter da zanesljiva ocena v tem trenutku ni možna, se je z namenom uporabe pristopa previdnosti za izračun obresti na TLTRO III v letu 2019 uporabila obrestna mera mejnega depozita.

	31.12.2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	995.140	1.101.600	-106.460
Skupaj	995.140	1.101.600	-106.460

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evrskega območja v eurih

Ta postavka v višini 0,3 mio EUR obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Sredstva so naložena v vpogledne vloge.

7. Vrednostni papirji rezidentov evrskega območja v eurih

Ta postavka obsega vrednostne papirje za namene izvajanja denarne politike in druge vrednostne papirje izdajateljev evrskega območja, denominirane v eurih.

Podpostavka 7.1 'Vrednostni papirji za namene izvajanja denarne politike' obsegajo vrednostne papirje, ki jih je Banka Slovenije pridobila v okviru dveh programov nakupa kritih obveznic (CBPP)¹³, programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (SMP)¹⁴ in programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (PSPP)¹⁵.

Nakupi po prvem programu nakupa kritih obveznic so se zaključili 30. junija 2010, medtem ko je bil program v zvezi s trgi vrednostnih papirjev prekinjen 6. septembra 2012.

Dne 1. novembra 2019 je Evrosistem ponovno začel z neto nakupi vrednostnih papirjev v okviru razširjenega programa nakupov vrednostnih papirjev (APP)¹⁶, skupni mesečni neto nakupi v povprečju znašajo 20 milijard EUR. Obnovitev neto nakupov je sledila desetmesečnemu obdobju od konca leta 2018, v katerem je Evrosistem izvajal samo reinvestiranje celotnih glavnih iz zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP. Svet ECB pričakuje izvajanje neto nakupov tako dolgo, kot bo potrebno, da se okrepi spodbujevalni učinek obrestnih mer, ter njihov zaključek tik pred pričetkom zviševanja ključnih obrestnih mer ECB. Svet ECB prav tako namerava nadaljevati z reinvestiranjem še dlje časa po tem, ko bo pričel z zviševanjem ključnih obrestnih mer ECB, vsekakor pa tako dolgo, kot bo potrebno za ohranjanje ugodnih likvidnostnih razmer in spodbujevalno naravnane denarne politike.

Vrednostni papirji, kupljeni v okviru navedenih programov, se vrednotijo po amortizirani nabavni vrednosti in so predmet morebitnih oslabitev (glej 'Vrednostni papirji za namene denarne politike' v računovodskih politikah).

Amortizirane nabavne vrednosti vrednostnih papirjev v lasti Banke Slovenije, kot tudi njihove tržne vrednosti¹⁷ (slednje se ne prepoznajo v bilanci stanja ali izkazu uspeha, temveč prikazujejo le zaradi namena primerjave), so sledeče:

	31.12.2019		31.12.2018		Sprememba	
	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost	Amortiz. nabavna vrednost	Tržna vrednost
	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR	000 EUR
CBPP1 vrednostni papirji	15.999	16.090	15.995	16.722	4	-633
CBPP3 vrednostni papirji	803.796	825.286	823.098	825.221	-19.302	65
SMP vrednostni papirji	79.702	85.088	135.327	146.057	-55.626	-60.969
PSPP vrednostni papirji	9.172.710	9.980.363	9.024.698	9.237.463	148.012	742.900
Skupaj	10.072.207	10.906.827	9.999.118	10.225.464	73.089	681.363

¹³ Sklep Evropske centralne banke z dne 2. julija 2009 o izvajanju programa nakupa kritih obveznic (ECB/2009/16), Uradni list EU, L 175, 04.07.2009, str. 18-19 in Sklep Evropske centralne banke z dne 15. oktobra 2014 o izvajanju tretjega programa nakupa kritih obveznic (ECB/2014/40), Uradni list EU, L 335, 22.11.2014, str. 22-24, s spremembami.

¹⁴ Sklep Evropske centralne banke z dne 14. maja 2010 o vzpostavitvi programa v zvezi s trgi vrednostnih papirjev (ECB/2010/5), Uradni list EU, L 124, 20.05.2010, str. 8-9.

¹⁵ Sklep Evropske centralne banke z dne 4. marca 2015 o programu nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja na sekundarnih trgih (ECB/2015/10), Uradni list EU, L 121, 14.05.2015, str. 20-24, s spremembami.

¹⁶ Razširjeni program nakupov vrednostnih papirjev zajema tretji program nakupa kritih obveznic (CBPP3), program nakupa listinjenih vrednostnih papirjev (ABSPP), PSPP in program nakupa vrednostnih papirjev podjetniškega sektorja (CSPP). Dodatne podrobnosti glede razširjenega programa nakupov so na voljo na spletni strani ECB:

<https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>

¹⁷ Tržne vrednosti so indikativne in temeljijo na tržnih kotacijah. V primerih, kjer tržne kotacije niso bile razpoložljive, so bile tržne cene ocenjene z uporabo internih modelov Evrosistema.

Delitev vrednostnih papirjev za namene izvajanja denarne politike po preostali dospelosti:

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	491.917	346.030	145.888
Od 1 do 5 let	2.573.079	2.483.147	89.931
Več kot 5 let	7.007.211	7.169.941	-162.730
Skupaj	10.072.207	9.999.118	73.089

Svet ECB redno ocenjuje finančna tveganja, povezana z vrednostnimi papirji, pridobljenimi v okviru teh programov. Testi oslabitve se izvajajo letno na podlagi podatkov ob koncu leta in so potrjeni s strani Sveta ECB. Pri teh testih se indikatorji oslabitve ocenijo ločeno za vsak posamezen program.

Celotno imetje vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru programov CBPP, SMP, ABSPP, PSPP in CSPP, v Evrosistemu znaša 2.632.057 mio EUR (2018: 2.651.281 mio EUR), od tega Banka Slovenije izkazuje 10.072 mio EUR (2018: 9.999 mio EUR). V skladu s sklepom Sveta ECB, sprejetim na podlagi 32.4 člena Statuta ESCB in ECB, se izgube pri vrednostnih papirjih, pridobljenih v okviru programov SMP, CBPP3, ABSPP in CSPP ter vrednostnih papirjih, pridobljenih v okviru programa PSPP, izdanih s strani mednarodne organizacije ali multilateralne razvojne banke, v kolikor bi se realizirale, v celoti porazdelijo med NCB Evrosistema v sorazmerju z njihovimi veljavnimi deleži v kapitalnem ključu.

Na podlagi testa oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CSPP, je Svet ECB sklenil, da ohrani rezervacije za kritje kreditnih tveganj pri operacijah denarne politike v letu 2019 (glej 'Rezervacije' v pojasnilih bilance stanja).

V zvezi s testom oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CBPP3, izvedenim konec leta 2019, je Svet ECB identificiral en indikator oslabitve, ki se nanaša na imetja vrednostnega papirja kreditne institucije, ki se v letu 2019 še nadalje sooča z velikimi finančnimi težavami. Svet ECB je menil, da identificirani indikator oslabitve ni imel vpliva na ocenjene bodoče denarne tokove. Posledično ob koncu leta ni bilo evidentiranih oslabeitev za imetja vrednostnih papirjev, pridobljenih v okviru CBPP3.

Na podlagi testa oslabitve vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru CBPP1, CBPP2, SMP, ABSPP in PSPP, izvedenim konec leta 2019, je Svet ECB odločil, da se pričakuje, da bodo vsi prihodnji denarni tokovi iz teh vrednostnih papirjev prejeti.

Podpostavka 7.2 'Drugi vrednostni papirji' obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih, bančnih in podjetniških izdajateljev evrskega območja.

Delitev vrednostnih papirjev po portfeljih:

	31.12.2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Tržni vrednostni papirji razen tistih, ki so razvrščeni kot 'v posesti do dospelosti'	1.255.770	1.263.652	-7.882
Vrednostni papirji v posesti do dospelosti	27.229	27.478	-248
Skupaj	1.282.999	1.291.130	-8.131

Vrednostni papirji v posesti do dospelosti so vrednostni papirji s fiksnimi ali določljivimi plačili in določeno dospelostjo ter jih Banka Slovenije namerava imeti v posesti do njihove dospelosti.

Delitev drugih vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12. 2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	106.331	218.161	-111.830
Od 1 do 5 let	888.250	833.926	54.324
Več kot 5 let	288.418	239.043	49.375
Skupaj	1.282.999	1.291.130	-8.131

8. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke Slovenije v ECB in vključuje (i) vplačani delež Banke Slovenije v vpisanem kapitalu ECB, (ii) neto znesek, ki ga je Banka Slovenije plačala zaradi povečanja njenega deleža v vrednosti lastnega kapitala ECB, ki izhaja iz vseh preteklih prilagoditev ESCB ključev za vpisa kapitala, in (iii) prispevek v skladu s členom 48.2 Statuta ESCB in ECB.

V skladu z 28. členom Statuta ESCB in ECB so nacionalne centralne banke ESCB edini vpisniki kapitala ECB. Vpisovanje kapitala se izvede po ključu, določenem v skladu z 29. členom Statuta ESCB in ECB, ter se prilagaja vsakih pet let ali ob vsakokratni spremembi sestave nacionalnih centralnih bank ESCB. Zadnja taka prilagoditev je bila izvedena na dan 1. januar 2019. Posledično se je 1. januarja 2019 delež Banke Slovenije v vpisanem kapitalu ECB zmanjšal iz 0,3455% na 0,3361% in postavka sredstev 9.1 'Udeležba v ECB' za 1,0 milijona EUR na 36,38 milijona EUR, kot rezultat vračila prispevka s strani ECB.

Vpisani in vplačani kapital osemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12.2019 znaša:

	Ključ za vpis kapitala (%)	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema (%)
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,5280	273.656.179	273.656.179	3,6313
Deutsche Bundesbank	18,3670	1.988.229.048	1.988.229.048	26,3827
Eesti Pank	0,1968	21.303.614	21.303.614	0,2827
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,1754	127.237.133	127.237.133	1,6884
Bank of Greece	1,7292	187.186.022	187.186.022	2,4839
Banco de España	8,3391	902.708.165	902.708.165	11,9784
Banque de France	14,2061	1.537.811.329	1.537.811.329	20,4059
Banca d'Italia	11,8023	1.277.599.809	1.277.599.809	16,9530
Central Bank of Cyprus	0,1503	16.269.986	16.269.986	0,2159
Latvijas Banka	0,2731	29.563.094	29.563.094	0,3923
Lietuvos bankas	0,4059	43.938.704	43.938.704	0,5830
Banque centrale du Luxembourg	0,2270	24.572.766	24.572.766	0,3261
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0732	7.923.905	7.923.905	0,1051
De Nederlandsche Bank	4,0677	440.328.813	440.328.813	5,8429
Oesterreichische Nationalbank	2,0325	220.018.269	220.018.269	2,9195
Banco de Portugal	1,6367	177.172.891	177.172.891	2,3510
Banka Slovenije	0,3361	36.382.849	36.382.849	0,4828
Národná banka Slovenska	0,8004	86.643.357	86.643.357	1,1497
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2708	137.564.190	137.564.190	1,8254
Skupaj centralne banke evrskega območja	69,6176	7.536.110.122	7.536.110.122	100,0000
Bulgarian National Bank	0,8511	92.131.635	3.454.936	
Česká národní banka	1,6172	175.062.014	6.564.826	
Danmarks Nationalbank	1,4986	162.223.556	6.083.383	
Hrvatska narodna banka	0,5673	61.410.265	2.302.885	
Magyar Nemzeti Bank	1,3348	144.492.194	5.418.457	
Narodowy Bank Polski	5,2068	563.636.468	21.136.368	
Banca Națională a României	2,4470	264.887.923	9.933.297	
Sveriges Riksbank	2,5222	273.028.328	10.238.562	
Bank of England	14,3374	1.552.024.564	58.200.921	
Skupaj centralne banke izven evrskega območja	30,3824	3.288.896.948	123.333.636	
Skupaj	100,0000	10.825.007.070	7.659.443.757	

V skladu z 48.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka Slovenije v letu 2007 vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za finančna tveganja. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke Slovenije iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije in račune vrednotenja ECB. Preostali prispevek je Banka Slovenije vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

Banka Slovenije je 9. marca 2009, 12. julija 2013 in 21. februarja 2014 vplačala dodatni prispevek v rezerve in rezervacije ECB zaradi spremembe ključa za vpis kapitala ECB 1. januarja 2009, 1. julija 2013 in 1. januarja 2014.

in 22. februarja 2019. Kot rezultat prilagoditve kapitalskega ključa na 1. januarja 2019 se je relativni delež Banke Slovenije v vrednosti lastnega kapitala ECB zmanjšal.

	31.12.2019
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervam in rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Prispevek plačan 9. marca 2009	2.700
Prispevek plačan 12. julija 2013	50
Prispevek plačan 21. februarja 2014	5.350
Prispevek prejet 22. februarja 2019	-2.618
Skupaj	42.180

Podpostavka 9.2 predstavlja terjatev Banke Slovenije v višini 194,8 mio EUR, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB ob vstopu v Evrosistem. Obresti na te terjatve se izračunavajo dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja, prilagojeni tako, da odraža ničelni donos na del rezerv, prenesenih v zlatu.

Prilagoditev deležem v kapitalu ECB na dan 1. januar 2019 je imel za posledico tudi prilagoditev terjatve Banke Slovenije iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB. Glede na zmanjšanje deleža v kapitalu ECB se je terjatev, denominirana v evrih, 1. januarja 2019 zmanjšala za 5,4 milijona EUR na 194,8 milijona EUR.

Podpostavka 9.5 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' predstavlja vsoto treh komponent: 1) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB iz naslova danih in prejetih plačil preko sistema TARGET2 iz transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB, vključno z ECB; 2) pozicije nasproti ECB iz naslova združevanja in razdelitve denarnega prihodka znotraj Evrosistema, dokler ni poravnana; in 3) pozicije Banke Slovenije nasproti ECB v zvezi z drugimi morebitnimi terjatvami ali obveznostmi, vključno s terjatvijo Banke Slovenije do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB.

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Terjatev do ECB iz naslova TARGET2 saldo	3.441.193	1.242.669	2.198.524
Terjatev do ECB iz naslova denarnega prihodka	26.806	33.071	-6.266
Terjatev do ECB iz naslova predhodne razdelitve dobička ECB	6.908	5.848	1.061
Skupaj	3.474.907	1.281.588	2.193.319

Neto transfer preko TARGET2 ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 3.441,2 mio EUR. Obračun obresti na to pozicijo se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

Druga komponenta, tj. pozicija nasproti ECB iz naslova letnega združevanja in razporeditve denarnega prihodka med NCB Evrosistema, ob koncu leta izkazuje debetno stanje v višini 26,8 mio EUR (glej 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

V letu 2019 je znesek, ki se razdeli NCB evrskega območja v okviru predhodne razdelitve dobička ECB, v skladu s sklepom Sveta ECB znašal 1.431 mio EUR (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodski politiki). Pripadajoči znesek za Banko Slovenije na dan 31. december 2019 je znašal 6,9 mio EUR (glej 'Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

9. Druga sredstva

Banka Slovenije izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evrskega območja' v višini 1,6 mio EUR imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
31. december 2018	35.496	27.732	63.229
Prerazporeditve	-229	229	-
Nabave	14.125	3.274	17.399
Prodaje	-	1.820	1.820
31. december 2019	49.392	29.416	78.808
Odpisana vrednost			
31. december 2018	1.338	21.447	22.785
Prerazporeditve	-12	12	-
Prodaje	-	1.814	1.814
Strošek amortizacije	347	2.593	2.940
31. december 2019	1.674	22.237	23.911
Neodpisana vrednost			
31. december 2018	34.159	6.285	40.444
31. december 2019	47.719	7.178	54.898

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2019 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 21,9 mio EUR (2018: 12,4 mio EUR). Nadalje je Banka Slovenije v letu 2019 med osnovnimi sredstvi pripoznala dolgoročne najeme kot pravico do uporabe sredstev.

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' v višini 52,2 mio EUR vsebuje udeležbo Banke Slovenije v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' v višini 8,7 mio EUR zajema pozitivne učinke vrednotenja, ki se nanašajo na terminski del valutnih zamenjav, evidentiranih na zabilančnih računih, ter učinke vrednotenja transakcij kupoprodaje tuje valute, sklenjenih v letu 2019, ki bodo poravnane v naslednjem letu.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitve' v višini 158,1 mio EUR obsega razmejene prihodke na dan 31. december 2019. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu.

Podpostavka 11.6 'Razno' v višini 136,5 mio EUR vključuje skrbniška in druga sredstva.

10. Bankovci v obtoku

Ta postavka predstavlja delež Banke Slovenije v celotni vrednosti euro bankovcev v obtoku (glej 'Bankovci v obtoku' v računovodskih politikah).

Tekom leta 2019 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla za 4,8%. Po ključu za razdelitev bankovcev izkazuje Banka Slovenije ob koncu leta bankovce v obtoku v vrednosti 5.739,8 mio EUR (v primerjavi s 5.558,6 mio EUR ob koncu leta 2018). Vrednost euro bankovcev, ki jih je Banka Slovenije dejansko dala v obtok v letu 2019, se je povečala za 17,5% s 7.061,0 mio EUR na 8.555,0 mio EUR. Glede na to, da je ta vrednost večja kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 2.815,2 mio EUR (v primerjavi z 1.502,4 mio EUR ob koncu leta 2018) izkazuje v podpostavki obveznosti bilance stanja 10.3 'Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	8.555.019	7.061.012	1.494.007
Obveznosti iz ECB deleža euro bankovcev v obtoku	-499.288	-483.418	-15.870
Terjatve/obveznosti iz deleža Banke Slovenije v kapitalnem ključu ECB	-2.315.956	-1.019.024	-1.296.932
Skupaj bankovci v obtoku	5.739.774	5.558.570	181.204

Apoenska struktura euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije, je sledeča:

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
EUR 5	-101.344	-87.447	-13.896
EUR 10	973.714	864.280	109.435
EUR 20	5.314.371	4.945.164	369.207
EUR 50	2.089.547	1.142.887	946.660
EUR 100	-710.378	-734.667	24.290
EUR 200	344.059	-136.811	480.870
EUR 500	645.049	1.067.607	-422.559
Skupna vrednost euro bankovcev, ki jih je dala v obtok Banka Slovenije	8.555.019	7.061.012	1.494.007

11. Obveznosti do kreditnih institucij evrskega območja iz naslova denarne politike v eurih

Vpogledne vloge zajemajo kreditna stanja na računih rezerv kreditnih institucij, ki so obvezniki za izpolnjevanje obveznih rezerv, pri centralni banki. Povprečno stanje na računih rezerv kreditnih institucij v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv se do višine izračunanih obveznih rezerv obrestuje po povprečni obrestni meri

operacij glavnega refinanciranja v obdobju izpolnjevanja. Od junija 2014 do konca oktobra 2019 so se presežne rezerve obrestovale po nižji od bodisi ničelne obrestne mere ali obrestne mere mejnega depozita. Svet ECB je s 30. oktobrom 2019 uvedel ti. dvostopenjsko obrestovanje presežnih rezerv, s katerim se del presežnih rezerv kreditnih institucij izvzame iz negativnega obrestovanja po obrestni meri mejnega depozita. Povprečne presežne rezerve v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv se tako do višine 6-kratnika izračunanih obveznih rezerv (ti. izvzeti del presežnih rezerv) obrestujejo po 0 %, preostale presežne rezerve (ti. neizvzeti del presežnih rezerv) pa po nižji od bodisi ničelne obrestne mere ali obrestne mere mejnega depozita.

	31.12.2019	31.12. 2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	4.347.882	3.391.330	956.552
Skupaj	4.347.882	3.391.330	956.552

12. Obveznosti do drugih rezidentov evrskega območja v eurih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne vloge in posebne vloge države v eurih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin ter sredstva sklada za reševanje bank in sklada za jamstvo vlog.

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne in posebne vloge države	2.872.507	3.441.299	-568.792
Vloge drugih komitentov	247.707	262.423	-14.716
Skupaj	3.120.214	3.703.722	-583.508

Podpostavka 5.2 'Ostale obveznosti' vključuje račune KDD, Bankarta in račune strank borznoposredniških družb.

13. Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evrskega območja v eurih' v višini 134,0 mio EUR vsebuje sredstva iz naslova denarnega zavarovanja pri posojanju vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru APP, ter evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij. V to bilančno postavko je vključen tudi račun MDS št. 2.

14. Obveznosti do rezidentov evrskega območja v tuji valuti

Ta postavka v višini 6,2 mio EUR zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

15. Protipostavka dodeljenih SDR

Postavka v višini 266,4 mio EUR predstavlja obveznost Banke Slovenije do MDS iz naslova dodeljenih SDR Republiki Sloveniji kot posledica njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2019 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,2339 EUR (31. december 2018: 1 SDR = 1,2154 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Povečanje te obveznosti v letu 2019 je izključno posledica učinka vrednotenja, tj. apreciacije SDR nasproti euru.

16. Obveznosti znotraj Evrosistema

Podpostavka 10.3 'Neto obveznosti iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatve in obveznosti Banke Slovenije do Evrosistema iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema (glej 'Bankovci v obtoku' in 'Saldi znotraj ESCB/Evrosistema' v računovodskih politikah)¹⁸. Povečanje neto obveznosti v primerjavi z letom 2018 (za 1.312,8 mio EUR) je bilo posledica povečanja zneska bankovcev, ki jih je v obtok v letu 2019 dala Banka Slovenije (za 17,5% v primerjavi s koncem leta 2018) in povečanja vrednosti euro bankovcev v obtoku v Evrosistemu (za 4,8% v primerjavi s koncem leta 2018). Obračun obresti na te obveznosti se izvaja dnevno po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri, ki jo Evrosistem uporablja pri ponudbah operacij glavnega refinanciranja.

17. Druge obveznosti

Podpostavka 12.1 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' v višini 18,6 mio EUR zajema negativne učinke vrednotenja, ki se nanašajo na terminski del valutnih zamenjav, evidentiranih na zabilančnih računih.

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitve' v višini 25,7 mio EUR vključuje razmejene obrestne in druge odhodke na dan 31. december 2019, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilo v naslednjem poslovnem letu ali kasneje.

Podpostavka 12.3 'Razno' v višini 100,5 mio EUR se nanaša v glavnem na obveznosti iz naslova skrbniških poslov ter znesek nevrnjenih tolaških bankovcev.

18. Rezervacije

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	18.999	18.045	954
Rezervacije za splošna tveganja	553.600	575.000	-21.400
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	439	791	-352
Skupaj	573.037	593.836	-20.798

¹⁸ V skladu z računovodskimi predpisi v Evrosistemu glede izdajanja evro bankovcev je 8% celotne vrednosti euro bankovcev v obtoku dodeljenih ECB na mesečni osnovi. Preostalih 92% vrednosti euro bankovcev v obtoku se prav tako mesečno razporedi med NCB, s čimer vsaka NCB izkazuje v svoji bilanci stanja delež euro bankovcev, ki ustreza njenemu vplačanemu deležu v kapitalu ECB. Razlika med vrednostjo euro bankovcev, dodeljenih NCB v skladu z omenjenim računovodskim predpisom, ter vrednostjo euro bankovcev, danih v obtok, se evidentira kot 'Neto terjatev/obveznost iz naslova razdelitve euro bankovcev znotraj Evrosistema'.

Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Zaslužki zaposlenecov. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti. Rezervacije so izračunane na podlagi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31. december 2019.

Rezervacije za znana tveganja se nanašajo na potencialne obveznosti Banke Slovenije iz bilančnih in zabilančnih postavk ter potencialne obveznosti, ki so posledica izvajanja nalog Banke Slovenije. Rezervacije za potencialne obveznosti iz zabilančnih postavk so bile izračunane na podlagi ocene tvegane vrednosti (VaR).

Rezervacije za splošna tveganja

Glede na izpostavljenost Banke Slovenije finančnim tveganjem se lahko oblikujejo splošne rezervacije za pokrivanje odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer, tečajev in cen ter kreditnih dogodkov. Rezervacije za obrestno, cenovno (zlato) in tečajno tveganje so podvržene omejitvi določbe v 49.a členu ZBS, po kateri se te rezervacije ne morejo oblikovati, če bi skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Povečanje nerealiziranih pozitivnih učinkov vrednotenja iz tega naslova v letu 2019 znaša 56,4 mio EUR, kar presega 20% ugotovljenega presežka, zato teh rezervacij ni bilo mogoče oblikovati. Izpostavljenost kreditnim tveganjem se je v letu 2019 zmanjšala predvsem iz naslova manjšega kreditnega tveganja pri vrednostnih papirjev za namene denarne politike.

Rezervacije iz naslova operacij denarne politike

V skladu s členom 32.4 Statuta ESCB in ECB se rezervacije za kreditna tveganja iz naslova operacij denarne politike porazdelijo med vse NCB držav članic evrskega območja v sorazmerju z njihovimi deleži v kapitalnem ključu, veljavnimi v letu, v katerem pride do oslabitve. Svet ECB je na podlagi letnega testa oslabitve portfelja CSPP proučil ustreznost višine rezervacij za kreditna tveganja, oblikovanih v letu 2018, ter se odločil zmanjšati rezervacije iz skupnega zneska 161 mio EUR na dan 31. december 2018 na 89 mio na dan 31. december 2019. Delež Banke Slovenije v teh rezervacijah znaša 0,4 mio EUR (2018: 0,8 mio EUR). Prilagoditev se odraža v izkazu poslovnega izida NCB. V primeru Banke Slovenije ima prilagoditev za posledico prihodek v višini 0,4 mio EUR v letu 2019 (glej 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov' v pojasnilih izkaza poslovnega izida).

19. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev so pozitivni učinki vrednotenja v višini 34,1 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v EUR (2018: 13,1 mio EUR) in 16,1 mio EUR iz naslova vrednotenja portfelja v USD (2018: 1,1 mio EUR).

V primeru valutnih pozicij so pozitivne tečajne razlike v višini 19,3 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v USD in 4,4 mio EUR posledica vrednotenja valutne pozicije v SDR (2018: 21,4 mio EUR od vrednotenja USD pozicije in 2,6 mio EUR od vrednotenja SDR pozicije). Povprečna nabavna cena valut je konec leta 2019 znašala 1,2110 USD za EUR in 1,1972 EUR za SDR (2018: 1,2599 za EUR in 1,1926 EUR za SDR), medtem ko je tržni tečaj znašal 1,1234 USD za EUR in 1,2339 EUR za SDR (2018: 1,1450 USD za EUR in 1,2154 EUR za SDR).

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2019 znašala 482,696 EUR za unčo (2018: 482,689 EUR), medtem ko je bila tržna cena enaka 1.354,104 EUR za unčo (2018: 1.120,961 EUR). Tržna cena zlata je presegala njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico pozitivne učinke vrednotenja v višini 89,1 mio EUR (2018: 65,2 mio EUR).

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	50.230	14.178	36.051
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	16.109	1.081	15.028
- vrednostni papirji v eurih (postavka aktive 4 in 7)	34.120	13.097	21.023
Tečajne razlike	23.683	24.065	-382
Vrednotenje zlata	89.071	65.241	23.831
Skupaj	162.984	103.484	59.500

20. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke Slovenije oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke Slovenije so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke Slovenije. Oblikujejo se iz dela vsakoletnega presežka prihodkov nad odhodki Banke Slovenije. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Valorizacijske rezerve so oblikovane iz nerealiziranih valorizacijskih prihodkov, ki izhajajo pretežno iz cenitve nepremičnin v Avstriji, ki jo izvede neodvisni zunanji licencirani cenilec.

Sestava rezerv je naslednja:

	31.12.2019	31.12.2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Osnovni kapital BS	8.346	8.346	-
Splošne rezerve	803.011	755.427	47.584
Posebne rezerve za tečajne razlike	174.214	174.214	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	19.736	19.736	-
Valorizacijske rezerve	22.033	12.501	9.533
Skupaj	1.027.339	970.223	57.117

Pojasnila k zabilančnim postavkam

21. Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2019 je termimska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/tuje valute, znašala neto 136,6 mio EUR (2018: 184,4 mio EUR), od tega je bilo termimske obveznosti za 257,3 mio EUR in termimske terjatve za 120,6 mio EUR.

Termimske terjatve in termimske obveznosti v tuji valuti so bile prevrednotene po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2019		31.12.2018		Sprememba	
	000 USD	000 EUR	000 USD	000 EUR	000 USD	000 EUR
Valutne zamenjave v USD - obveznost	289.000	257.255	262.200	228.996	26.800	28.259
Valutne zamenjave v USD - terjatev	135.500	120.616	51.100	44.629	84.400	75.987
Skupaj	153.500	136.639	211.100	184.367	-57.600	-47.728

22. Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2019 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 174,1 mio EUR (31. december 2018: 244,9 mio EUR). Prejeto zavarovanje je bilo reinvestirano v obratne repo transakcije, s premoženjem zavarovane vrednostne papirje ali pa so bila sredstva deponirana na računu pri Banki Slovenije.

23. Druge zabilančne postavke

Na dan 31. december 2019 je Banka Slovenije izkazovala v zabilančni evidenci še naslednje finančne terjatve in obveznosti:

- obveznost v skladu s statutom MDS o zagotovitvi valute z zamenjavo v SDR na zahtevo do višine, pri kateri so imetja Banke Slovenije v SDR trikratna vrednost zneska, ki ga je prejela od MDS, kar v evrski protivrednosti na dan 31. december 2019 znaša 553,4 mio EUR (31. december 2018: 546,1 mio EUR);
- obveznost v skladu s posojilnim dogovorom med Banko Slovenije in MDS, da posodi MDS znesek, denominiran v SDR, do višini 910,0 mio EUR (31. december 2018: 910,0 mio EUR);
- potencialna obveznost v znesku 168,1 mio EUR, kar ustreza deležu Banke Slovenije v najvišjem znesku deviznih rezerv v višini 50 mrd EUR, ki ga lahko ECB od NCB dodatno zahteva za prenos v skladu s 30.1 členom Statuta ESCB in ECB (31. december 2018: 172,8 mio EUR);
- potencialno koriščenje kreditnih linij v višini 700,0 mio EUR kot instrument zagotavljanja dnevne likvidnosti v sistemu TARGET2, ki udeležencem sistema (ob zastavi primerne premoženja) tekom delovnega dne omogoča negativno stanje na poravnalnih računih (31. december 2018: 600,0 mio EUR).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

24. Neto obrestni prihodki

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v eurih, obrestne prihodke od valutnih zamenjav in druge obresti. Med obrestne prihodke se vključujejo tudi negativne obresti od obveznosti iz naslova računov in vlog kreditnih institucij, države in drugih komitentov.

	2019	2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Zlato	95	142	-47
Vpogledne in vezane vloge	1.269	398	871
- v tuji valuti	1.269	397	872
- v eurih	-	1	-1
Vrednostni papirji	121.572	114.512	7.060
- v tuji valuti	9.016	9.725	-710
- v eurih	112.556	104.787	7.769
Vloge pri MDS	3.665	3.111	555
Valutne zamenjave	2.441	835	1.606
Drugi obrestni prihodki	28	23	5
Negativne obresti	24.939	26.476	-1.537
- vpogledne vloge kreditnih institucij	11.824	11.535	290
- računi in vloge države in drugih komitentov	13.115	14.941	-1.826
Skupaj	154.010	145.497	8.513

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države, obveznosti do MDS in valutnih zamenjav. Med obrestne odhodke se vključujejo tudi negativne obresti od operacij dolgoročnejšega refinanciranja ter od vpoglednih in vezanih vlog. Pozitivne in negativne obresti, obračunane na operacije dolgoročnejšega refinanciranja, so izkazane v neto znesku.

	2019	2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Vpogledne in vezane vloge	1	260	-259
- v tuji valuti	1	260	-259
MDS	2.339	2.135	204
Valutne zamenjave	7.331	5.487	1.844
Negativne obresti	4.630	4.447	182
- operacije dolgoročnejšega refinanciranja	4.239	4.438	-199
- vpogledne in vezane vloge	391	9	382
Skupaj	14.301	12.329	1.972

25. Neto rezultat iz finančnih operacij, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek, izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih operacij', izhaja iz prodaje valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2019 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja v letu 2019 se nanaša na vrednostne papirje v eurih.

Rezervacije za znana tveganja iz bilančnih postavk so bile v letu 2019 povečane za 1,3 mio EUR. Rezervacije za tveganja iz naslova zabilančnih postavk so bile na podlagi ocene tvegane vrednosti (VaR) sproščene v višini 1,3

mio EUR. V skladu z odločitvijo Sveta Banke Slovenije so bile zaradi potencialnih stroškov v povezavi z morebitnimi sodnimi in revizijskimi postopki, sproženimi proti Banki Slovenije, oblikovane rezervacije v višini 0,4 mio EUR.

Zmanjšanje rezervacij za splošna tveganja v višini 21,4 mio EUR predstavlja neto znesek sprostitve rezervacij, oblikovanih za potencialne odhodke iz naslova finančnih tveganj ter obrestno občutljivostne vrzeli (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

	2019	2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih operacij			
Zlato	0	0	0
Valutna pozicija	6.648	3.267	3.381
Vrednostni papirji	4.366	1.007	3.359
Skupaj	11.014	4.274	6.740
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij			
Valutna pozicija	-91	-33	-58
Vrednostni papirji	-1.338	-9.021	7.683
Skupaj	-1.429	-9.054	7.625
Prenos v / sprostitve rezervacij za tečajna, obrestna, kreditna in cenovna tveganja pri zlatu in druga operativna tveganja			
Rezervacije za zaposlene in znana tveganja	-395	-2.588	2.193
Rezervacije za splošna tveganja	21.400	-76.600	98.000
Skupaj	21.005	-79.188	100.193
Skupaj	30.590	-83.968	114.558

26. Neto prihodki od provizij

Neto prihodki od provizij znašajo 10,8 mio EUR. Provizije so večinoma prejete iz naslova nadzorne in regulatorne funkcije, opravljanja plačilnih storitev in storitev poravnave, vodenja centralnega kreditnega registra, upravljanja skladov, obdelave gotovine in transakcij posojanja vrednostnih papirjev.

27. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka v višini 9,9 mio EUR predstavlja prihodke iz dobičkov, ki jih je Banka Slovenije prejela od deležev v mednarodnih finančnih institucijah in ECB, ter od naložb v tržne investicijske sklade.

Med te prihodke je vključen tudi znesek, ki pripada Banki Slovenije iz začasne razdelitve dobička ECB, v višini 6,9 mio EUR (2018: 5,8 mio EUR) (glej 'Razdelitev dobička ECB' v računovodskih politikah).

28. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Ta postavka vključuje neto rezultat združevanja denarnega prihodka, ki v letu 2019 predstavlja prihodek v višini 26,8 mio EUR v primerjavi s prihodkom 33,1 mio EUR v predhodnem letu, skupaj z deležem Banke Slovenije v

neto spremembi rezervacij za kreditna tveganja iz naslova operacij denarne politike Evrosistema, ki predstavlja prihodek v višini 0,4 mio EUR, v primerjavi z odhodkom v višini 0,5 mio EUR v letu 2018 (glej postavko obveznosti bilance stanja 'Rezervacije').

Neto prihodek, izkazan v tej postavki, je znašal 27,2 mio EUR v primerjavi z neto prihodkom 32,6 mio EUR v letu 2018.

	2019	2018	Sprememba
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Prenesen neto denarni prihodek Banke Slovenije	27.674	28.570	-896
Dodeljen neto denarni prihodek Banki Slovenije	54.559	59.913	-5.354
Prerazporeditev denarnega prihodka v letu	26.884	31.343	-4.459
Uskladitve denarnega prihodka za predhodna leta	-78	1.729	-1.807
Rezervacije iz naslova operacij denarne politike	352	-453	804
Skupaj	27.158	32.619	-5.461

Denarni prihodek NCB Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB¹⁹. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi letnega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

Denarni prihodek, ki se prenese, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

V primeru, da vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjša od vrednosti njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje z zadnjo razpoložljivo mejno obrestno mero operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu.

Denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, se razdeli med NCB v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Združevanje in dodeljevanje denarnega prihodka NCB ima za posledico učinek prerazporeditve. En razlog za ta učinek je v razlikah med doseženimi donosi na nekatera označena sredstva in različnih obrestnih odhodkih, plačanih na določeno obveznostno osnovo, med NCB Evrosistema. Nadalje, običajno delež NCB Evrosistema v označenih sredstvih in obveznostni osnovi odstopa od njenega deleža v vpisanem kapitalu ECB. Razlika med prenesenim denarnim prihodkom Banke Slovenije v višini 27,7 mio EUR in dodeljenim denarnim prihodkom Banki Slovenije v višini 54,6 mio EUR predstavlja neto rezultat iz naslova združevanja denarnih prihodkov.

29. Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 2,4 mio EUR vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, vračila, prodaja osnovnih sredstev, numizmatika in drugi prihodki.

¹⁹ Sklep Evropske centralne banke z dne 3. novembra 2016 o razporeditvi denarnih prihodkov nacionalnih centralnih bank držav članic, katerih valuta je euro (prenovljen) (ECB/2016/36), Uradni list EU, L 347, 20.12.2016, str. 26-36.

30. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela v višini 26,2 mio EUR vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2019 zaposlenih 467 ljudi (31. december 2018: 462 zaposlenih). Povprečno število zaposlenih, izračunano iz opravljenih delovnih ur, je znašalo 441 zaposlenih (2018: 428 zaposlenih).

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje (DPPZ), ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke Slovenije za DPPZ v znesku 0,7 mio EUR (2018: 0,7 mio EUR).

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2019 znašali skupaj 0,8 mio EUR (2018: 0,7 mio EUR).

Drugi poslovni stroški

Ta postavka v višini 8,0 mio EUR vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj ter stroške za material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme v višini 2,9 mio EUR je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev v višini 1,7 mio EUR večinoma vključujejo stroške proizvodnje in transporta. Količine dotiska so določene na podlagi ocenjenih potreb bankovcev za obtok in za vzdrževanje primerne obsega zaloga na ravni Evrosistema, razdeljene na posamezno NCB po kapitalskem ključu in strukturi apoenov.

Drugi stroški

Drugi stroški v višini 1,2 mio EUR zajemajo prispevke, članarine, davke in druge stroške poslovanja Banke Slovenije.

31. Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka Slovenije izkazuje po Računovodski smernici, v skladu s katero se nerealizirani negativni učinki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani pozitivni učinki vrednotenja pa prenašajo neposredno na račune vrednotenja, presežek prihodkov nad odhodki v znesku 180,7 mio EUR (2018: 63,4 mio EUR). Delitev rezultata bo izvedena v skladu z veljavno zakonodajo.

RAZLAGA KRATIC

ABSPP

program nakupov listinjenih vrednostnih papirjev (iz angl. Asset-Backed Securities Purchase Programme)

AnaCredit

nov podatkovni niz z informacijami o posameznih bančnih posojilih v evrskem območju (iz angl. Analytical Credit datasets)

APP

program nakupov vrednostnih papirjev (iz angl. Asset Purchase Programme)

ATVP

Agencija za trg vrednostnih papirjev

AZN

Agencija za zavarovalni nadzor

BIPS

plačilni sistem v upravljanju Bankart d.o.o. za izvrševanje domačih kreditnih in takojšnjih plačil

BIS

Banka za mednarodne poravnave

BRIK

Brazilijska, Rusija, Indija, Kitajska

CBPP3

tretji program nakupov kritih obveznic (iz angl. Third Covered Bond Purchase Programme)

CSPP

program nakupov podjetniških vrednostnih papirjev (iz angl. Corporate Sector Purchase Programme)

DSPB

druge sistemsko pomembne banke

DSTI

razmerje med stroški servisiranja dolga in dohodkom kreditojemalca ob sklenitvi kreditne pogodbe (iz angl. Debt Service-To-Income)

EBA

Evropski bančni organ (iz angl. European Banking Authority)

EBRD

Evropska banka za obnovo in razvoj (iz angl. European Bank for Reconstruction and Development)

ECB

Evropska centralna banka

EDIS

Evropska shema za jamstvo vlog (iz angl. European Deposit Insurance Scheme)

Ecofin

Svet za gospodarstvo in finance, ki je ena od formacij Sveta EU v sestavi finančnih oziroma gospodarskih ministrov (iz angl. Economic and Financial Affairs Council Configuration)

EFC

Ekonomsko-finančni odbor EU (iz angl. Economic and Financial Committee)

EFDI

Evropsko združenje jamstvenih shem (iz angl. European Forum of Deposit Insurers)

EGP

evropski gospodarski prostor

EIOPA

Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (iz angl. European Insurance and Occupational Pensions Authority)

ELA

posojilo v skrajni sili (iz angl. emergency liquidity assistance)

ESCB

Evropski sistem centralnih bank

ESMA

Evropski nadzorni organ za vrednostne papirje in trge (iz angl. European Securities and Markets Authority)

ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja (iz angl. European Systemic Risk Board)

€STR

evrska obrestna mera za denar čez noč (iz angl. Euro short-term rate)

Fed

ameriška centralna banka (iz angl. Federal Reserve System)

FTP

mehanizem financiranja Mednarodnega denarnega sklada (iz angl. Financial Transaction Plan)

GLTDF

razmerje med spremembami stanja kreditov nebančnemu sektorju pred upoštevanjem oslabitev in stanja vlog nebančnega sektorja (iz angl. Gross Loans to Deposits Flows ratio)

HICP

harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (iz angl. Harmonised Index of Consumer Prices)

ICAAP

proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (angl. Internal Capital Adequacy Assessment Process)

ILAAP

proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (iz angl. internal liquidity adequacy assessment process)

JST

skupna nadzorniška skupina (iz angl. Joint Supervisory Team)

KDD

Centralna klirinško depotna družba, d. d.

LSI

manj pomembne banke in hranilnice (iz angl. Less Significant Institutions)

LVT

razmerje med zneskom stanovanjskega posojila in vrednostjo nepremičnine, s katero je posojilo zavarovano (iz angl. Loan-To-Value)

MDS

Mednarodni denarni sklad

MSRP 16

Mednarodni standard računovodskega poročanja 16

NPE

nedonosne izpostavljenosti (iz angl. Non-performing Exposures)

NPL

nedonosne terjatve (iz angl. Non-performing Loan)

NSP

Nacionalni svet za plačila

OECD

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

OFS

Odbor za finančno stabilnost

PPDFT

preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

PSPP

program nakupov vrednostnih papirjev javnega sektorja (iz angl. Public Sector Purchase Programme)

RIAD

register institucij in povezanih družb, ki ga vodi ECB (iz angl. Register of Institutions and Affiliates Database)

SDR

posebne pravice črpanja oziroma finančni instrument, ki ga uporablja in njegovo vrednost objavlja Mednarodni denarni sklad (iz angl. special drawing rights)

SEPA

enotno območje plačil v evrih (iz angl. Single Euro Payments Area)

SI

pomembne banke (iz angl. Significant Institutions)

SISBIZ

sistem izmenjave informacij o zadolženosti poslovnih subjektov in kreditnih tveganjih

SISBON

sistem izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb iz naslova kreditnih poslov

SRB

Enotni odbor za reševanje (iz angl. Single Resolution Board)

SREP

proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (iz angl. Supervisory Review and Evaluation Process)

SRF

Enotni sklad za reševanje (iz angl. Single Resolution Fund)

SSM

Enotni mehanizem nadzora (iz angl. Single Supervisory Mechanism)

STEP2-T

vseevropski plačilni sistem za izvrševanje kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA

TARGET2 – Securities (T2S)

enotna tehnična platforma Evrosistema za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji

TARGET2

vseevropski sistem bruto poravnave v realnem času za plačila v evrih (iz angl. Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System)

TLPT

penetracijsko testiranje na podlagi analize groženj (iz angl. Threat led penetration testing)

TLTRO in TLTRO-II in TLTRO-III

ciljno usmerjene operacije dolgoročnejšega refinanciranja (iz angl. Targeted Longer-Term Refinancing Operations)

UPPD

Urad za preprečevanje pranja denarja

ZBS

Združenje bank Slovenije

